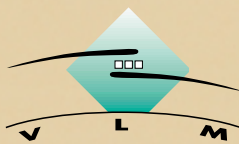

J A A R V E R S L A G

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ
DE ZORG VOOR DE OPEN RUIMTE IN VLAANDEREN

Het mooist is een zonnebloem:
verliefdheid, naakte
honger naar licht.

Zo'n opgeheven gezicht,
dat draaien met de zon mee -
verlangen, kleur:
een pitje in de grond
en ze ontstaan.

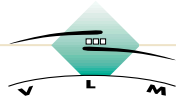
ESTHER JANSMA

J A A R V E R S L A G

VLM BOEKJAAR 99

Partner voor een duurzame

Op 26 maart 1999 organiseerde de VLM ter afsluiting van haar tiende verjaardag het colloquium 'De Open Ruimte in Vlaanderen, vandaag en morgen'.

Deze viering was de gelegenheid bij uitstek om als moderne overheidsorganisatie vooruit te kijken en de maatschappelijke discussie aan te gaan over haar missie: de zorg voor de open ruimte in Vlaanderen.

Gebruikers van deze open ruimte zoals landbouw, natuur en bosbouw kregen er een forum om mee na te denken over de toekomst van de open ruimte en de kernopdrachten van de VLM.

Opvallend was de vraag om de dialoog en het structureel overleg tussen de verschillende gebruikers van de open ruimte verder te versterken. Zij zien de VLM met haar uiteenlopende opdrachten als de partner bij uitstek om te komen tot een duurzame open ruimte.

Partner voor een

open ruimte

■ Brede werking met veel samenhang

De VLM werkt aan een kwaliteitsvolle open ruimte. Zij beschikt daarvoor over een homogeen en samenhangend takenpakket: landinrichting, ruilverkaveling, natuurinrichting en –beheer, OC GIS-Vlaanderen en de Mestbank.

Deze zorg voor de open ruimte of het buitengebied is breed: verbonden met het landbouw- én natuurbeleid, verweven met het ruimtelijk beleid én het milieubeleid, gericht op inrichting én beheer.

De centrale invalshoek is het gebiedsgericht ruimtelijk facet. Projecten op het terrein inrichten en/of beheren, daar gaat het om. Zo is de *landinrichting* het instrument bij uitstek om gebiedsgewijs uiteenlopende sectoren zoals landbouw, natuur, bos en recreatie ruimtelijk op elkaar af te stemmen. De landinrichtingsprojecten zijn in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen ingeschreven als strategische projecten voor het buitengebied.

De *ruilverkaveling* maakt deze afstemming voor gebieden die in hoofdzaak een landbouweconomische doelstelling hebben. De herstructurering van het landbouwareaal gaat er gepaard met andere projecten zoals inrichting van valleien en natuurgebieden, fiets- en wandelpaden, de aanleg van vloeiervelden.

Natuurinrichting en –beheer zijn het instrument voor gebieden met een hoge natuurwaarde. Samen met de afdeling Natuur (AMINAL) werkt de VLM projectsgewijze aan de realisatie van het Vlaams Ecologisch Netwerk.

Zij sluit ook beheersovereenkomsten met landbouwers om te komen tot meer natuurkwaliteit.

Ook de *Mestbank* werkt aan de milieukwaliteit van de open ruimte door de verontreiniging door meststoffen tegen te gaan. Een sterke administratieve en technische opvolging moet de uitvoering van het nieuwe mestdecreet (MAP2) in goede banen leiden.

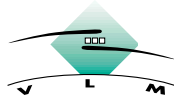
Het *Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen* ten slotte is de voorbije jaren uitgegroeid tot de motor van de geografische informatie in Vlaanderen. Steeds meer instellingen en organisaties – het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, VOI's, provincies, gemeenten en nutsbedrijven – doen erop beroep.

■ Samen besturen

Dat homogeen takenpakket, dit samengaan van uiteenlopende taken bij de inrichting en het beheer van de open ruimte, vindt ook een afspiegeling in de nieuwe samenstelling van de raad van bestuur. De verschillende gesprekspartners die aanspraak maken op de open ruimte vinden we er in terug: landbouw, milieu en natuur, en sinds kort ook bosbouw. De overheid en de particuliere organisaties overleggen er met elkaar. Ook verschillende beleidsniveaus – Vlaanderen en de provincies - maken er deel van uit. Voor al deze partners biedt de VLM een geschikt forum voor dialoog en overleg.

duurzame open ruimte

■ Werken aan Europees en Vlaams beleid

Op uiteenlopende terreinen komt het Europees beleid voor de open ruimte steeds meer in beeld. Tegelijk wordt ook de verankering in het Vlaamse beleid sterker.

Het plattelandsbeleid staat al langer op de Europese agenda. Maar ook in Vlaanderen krijgt dit beleid, met de goedkeuring in 1999 van de Europese verordening inzake steun voor plattelandsontwikkeling, meer aandacht. De VLM is op dit terrein erg actief. Zij werkte in uitvoering van de Europese richtlijn mee aan het Plattelandsontwikkelingsprogramma voor Vlaanderen (POP-Vlaanderen).

De Vlaamse Landmaatschappij participeert onder meer aan het Intereg II C-programma waarin de ruimtelijke planning van het buitengebied in het metropolengebied van Noordwest-Europa op de agenda staat. De diversifiëring van de rurale economie is een van de aandachtspunten.

Ook biedt de geplande regionalisering van het landbouwbeleid heel wat perspectieven. Omdat de Waalse en Vlaamse landbouw sterk verschillend zijn, heeft de regionalisering het voordeel dat voor het eerst een heldere visie voor de Vlaamse landbouw tot stand kan komen. Deze visie is van bijzonder belang voor de inrichtingsplannen waaraan de VLM werkt.

■ Boeren beheren de natuur

Nog een toepassing van het Europees beleid zijn de beheersovereenkomsten. In Vlaanderen bestaat sinds 1 januari 2000 de mogelijkheid om, op vrijwillige basis, overeenkomsten tussen landbouwers en de Vlaamse overheid af te sluiten.

De Vlaamse Landmaatschappij en AMINAL begeleiden de landbouwers die deze overeenkomst wensen te sluiten. Met het afsluiten van een beheersovereenkomst gaat de landbouwer tegen een vaste vergoeding een actieve rol spelen als beschermer van de natuur en beheerder van het landschap.

Meer verwevenheid tussen landbouw en natuur komt zo tot stand. De actie 'Boeren beheren de natuur' leidde al tot honderden aanvragen van landbouwers.

Een van de uitdagingen is ook meer duidelijkheid te brengen in de vele andere vormen van beheersovereenkomsten. Zo bestaan er onder meer overeenkomsten voor het mestbeleid en het platteland en sluiten ook gemeenten, provincies en andere administraties beheersovereenkomsten af. Dit leidt tot onduidelijkheid voor de landbouwers. Daarom kan de VLM het 'beheers-loket' zijn waar alle informatie te verkrijgen zal zijn en waar de beheersovereenkomst in de juiste banen kan geleid worden.

voor een

duurzame

■ De actualiteit vraagt aandacht

De dioxinecrisis, de wateroverlast en het integraal waterbeheer, de problematiek van Doel, het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), de introductie van de biologische landbouw. Bij vele dossiers die door omstandigheden of de actualiteit sterk op de voorgrond komen, heeft de Vlaamse Landmaatschappij haar expertise ter beschikking kunnen stellen. Soms, zoals bij het RSV waar de VLM meewerkt aan de afbakening van het buitengebied, gaat het om de uitvoering van nieuw beleid. Bij de problematiek van Doel staat de begeleiding en de herlocalisatie van de landbouwbedrijven op de agenda.

De VLM wordt bij deze actuele dossiers gevraagd omwille van haar gespecialiseerde terreinkennis, haar contacten met de gebruikers van de open ruimte of haar instrumenten in het kader van OC GIS-Vlaanderen.

■ Grondbank steeds noodzakelijker

Een efficiënte en duurzame inrichting en beheer van de open ruimte kunnen maar slagen wanneer een specifiek grondbeleid kan worden gevoerd. Dit vraagt een gecoördineerde en snelle verwerving van gronden (in der minne, door onteigening of voorkoop).

De ontwikkeling van een Grondbank is daarbij de voorwaarde. Aan de VLM wordt gevraagd dit project gestalte te geven. Niet alleen de dagelijkse praktijk van de ruilverkaveling, de land- en natuurinrichting, maar ook de realisatie van het mest- en natuurbeleid tonen aan hoe dringend en noodzakelijk een operationele Grondbank is die soepel en gebiedsgericht kan werken.

■ Geoloket in ontwikkeling

Het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen heeft het voorbije jaar ingespeeld op vele vragen. Zo vroeg de nieuwe ruimtelijke ordening met haar structuurplanning op drie niveaus nieuwe instrumenten. Eind 2000 zal ook het digitaal percelenregister klaar zijn dat als platform voor een grootschalig referentiedatabestand gebruikt kan worden. Vele beroepsgroepen, o.m. de landmeters zullen ermee werken. De belangrijkste ontwikkeling is echter de toenemende integratie van het OC GIS Vlaanderen in de nieuwe informatie- en communicatietechnologie. De investering in het Digitaal Loket Geo 2002 waarbij geografische data snel en on-line kunnen beschikbaar worden gesteld, is nu volop gaande en wordt de belangrijkste uitdaging voor de volgende jaren.

De Vlaamse Landmaatschappij is haar tweede decennium ingestapt met een ruimer wordend takenpakket. De samenhang van de taken, de deskundigheid op vele terreinen, de uitgebreide communicatie op het terrein en de dialoog en het overleg die zij aangaat met de uiteenlopende gebruikers van de open ruimte, zijn de belangrijkste troeven om haar opdracht goed te kunnen vervullen.

ir. PAUL DEMEESTER
Administrateur-generaal

HERMAN HERPELINCK
Voorzitter van de raad van bestuur

INHOUD

Directieverslag **2**

Bestuur **7**

Verslag van de Raad van Bestuur **8**

1. Wettelijk kader **10**

2. Landinrichting **14**

3. Ruilverkaveling **28**

4. Natuur **40**

5. Mestbank **52**

6. Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen **88**

7. Ondersteunende afdelingen **106**

7.1 Informatica, grond databank en GIS-VLM **107**

7.2 Algemene administratie **112**

7.2.1 Personeel **112**

7.2.2 Vorming **117**

7.2.3 Juridische zaken **118**

7.2.4 Communicatie **119**

7.2.5 Emancipatie **121**

7.2.6 Vlaamse ombudsdienst en openbaarheid van bestuur **122**

8. Financiële resultaten **124**

Bijlagen **128**

Waarderingsregels **130**

Balans na winstverdeling boekjaar 1999 **132**

Resultatenrekening 1999 **134**

Toelichting **136**

Sociale balans **140**

Verslag van de bedrijfsrevisor **143**

Info **144**

BESTUUR

De Raad van Bestuur van de VLM

Voorzitter

Herman Herpelinck

Ondervoorzitter

Rudi Gotzen

Bestuursleden

Linda Blomme

Huub Broers

Godelieve De Meyer

Annie Desmedt

Marcel Engelborghs

Jean-Claude Laurent

Jean-Paul Lavigne

Yvan Ottenbourgh

Jan Strynckx

Wim Terwingen

Paul Van Snick

De commissarissen van de Vlaamse regering

Frans Cornelis

Daniël Ketels

De revisor

Bedrijfsrevisor

Patrick Waltniel

De leidend ambtenaren van de VLM

De administrateur-generaal

ir. Paul Demeester

De adjunct-administrateur-generaal

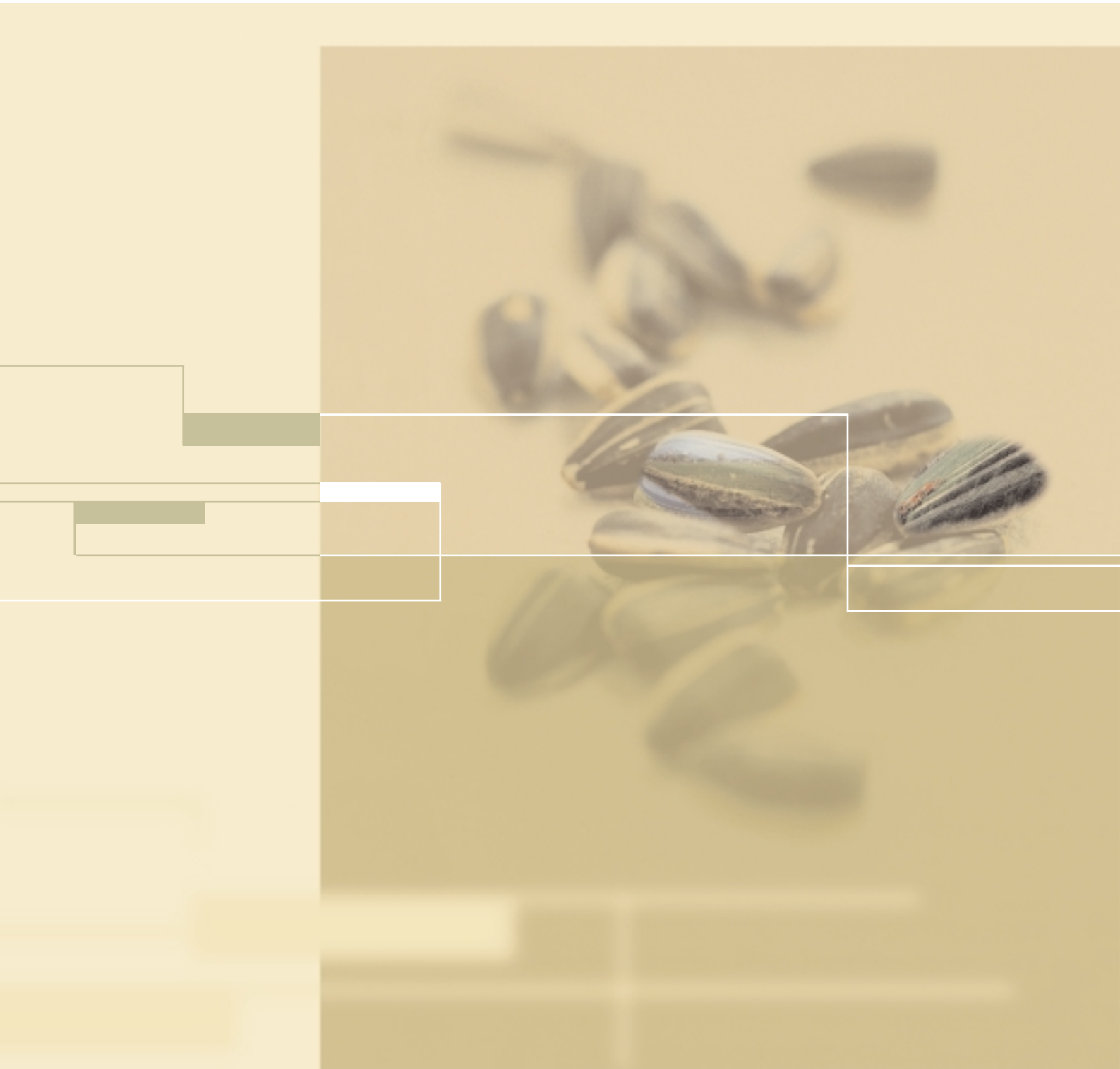
ir. Roland de Paepe

DEEL 1

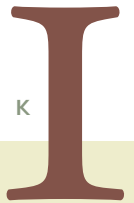
VERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

W E T T E L I J K K A D E R

In 1999 werd het wettelijk kader waarbinnen de Vlaamse Landmaatschappij haar activiteiten ontwikkelt, verder aangepast en verfijnd. Zo dient onder andere gewezen op het besluit van de Vlaamse regering van 13 april 1999 dat de Vlaamse Landmaatschappij belast met het sluiten van beheersovereenkomsten in het kader van het natuurbehoud.

HOOFDSTUK

1.1

Landinrichting

De landinrichting vindt haar juridische grondslag in het oprichtingsdecreet van de Vlaamse Landmaatschappij.

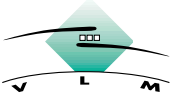
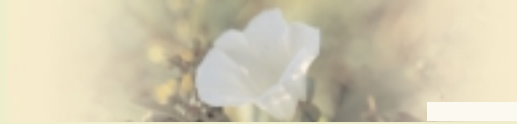
Deze regelgeving werd aangevuld door het decreet van 22 november 1995 inzake aanpassing van de begroting 1995 dat betrekking heeft op de uitvoering van het landinrichtingsplan, de adviesprocedure en de bijdrage van het Gewest in de kosten van de werken, alsook door het decreet van 8 juli 1997 inzake de aanpassing van de begroting 1997 dat de subsidiëring van gemeenten en provincies betreft.

Deze decretale bepalingen werden verder uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit van 6 juni 1996 met nadere bepalingen over de landinrichting en in het besluit van 17 maart 1998 houdende subsidiëring van de landinrichtingswerken.

1.2

Ruilverkaveling

De ruilverkaveling wordt geregeld door de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet. Een aanvulling daarop was de wet van 11 augustus 1978 met bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaams Gewest.

Artikel 2, § 1 van de statuten van de Vlaamse Landmaatschappij bepaalt dat de VLM tot doel heeft “haar medewerking en diensten te verlenen bij de voorbereiding en de uitvoering van de ruilverkaveling van landeigendommen met inachtnaam van de wettelijke bepalingen terzake”.

1.3

Mestbank

De bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen wordt geregeld door het decreet van 23 januari 1991 dat opnieuw werd gewijzigd in 1999.

Het wijzigingsdecreet van 11 mei 1999 (Belgische Staatsblad, 20 augustus 1999), bevat aanzienlijke wijzigingen van het bestaande mestdecreet. Deze wijzigingsbepalingen zijn nog niet in werking getreden. De vaststelling van de datum van inwerkingtreding hangt af van de beslissing op Europees niveau of de voorgestelde vergoedingsregeling in het wijzigingsdecreet al dan niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt. (*)

(*) *Situatie op 31/12/1999*

In 1999 werd het mestdecreet verder uitgevoerd:

- het besluit van de Vlaamse regering van 9 februari 1999 regelt vooreerst de digitale ruimtelijke inventarisatie door de Mestbank en de procedure voor de materiële correctie van de datagegevens door de Mestbank zelf of de Verificatiecommissie. Verder bevat dit besluit specifieke bemestingsregels voor sommige cultuurgronden opgenomen in de Groenlaag en de Geelgroenlaag;
- het besluit van de Vlaamse regering van 30 maart 1999 geeft specifieke regels voor het kalenderjaar 1998 inzake het bewijs van de nutriëntenbalans van bepaalde diersoorten en wijzigt ondermeer het besluit van de Vlaamse regering van 20 december 1995 betreffende de verhoging van de toegelaten hoeveelheden meststoffen voor bepaalde combinaties van teelten.

1.4

Grondatabank en GIS

Volgens haar oprichtingsdecreet is de Vlaamse Landmaatschappij belast met de verdere ontwikkeling en het beheer van

een grond databank en met de invoering van een geografisch informatiesysteem (GIS) in het kader van GIS-Vlaanderen.

Het besluit van de Vlaamse regering van 4 oktober 1995, dat de wijzigingen van de statuten van de Vlaamse Landmaatschappij goedkeurde (Belgisch Staatsblad, 6 december 1995), geeft een nadere omschrijving van beide taken.

Op 31 juli 1992 nam de Vlaamse regering het besluit tot de oprichting en organisatie van een Milieudatabank. Dat gebeurde met het oog op een koppeling van de databanken van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse pararegionale instellingen voor milieu. De Vlaamse Landmaatschappij is een van de instellingen die informatie levert aan die gemeenschappelijke Milieudatabank.

1.5

Ondersteunend centrum GIS-Vlaanderen

Het besluit van de Vlaamse regering van 12 juni 1995 over het Geografisch Informatiesysteem Vlaanderen (Belgisch Staatsblad, 12 september 1995) stelde een samenwerkingsverband in voor de ontwikkeling van een gestructureerd communicatie- en beheerssysteem van ruimtelijk relevante gegevens.

Door dit besluit werd in de schoot van de Vlaamse Landmaatschappij het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen opgericht.

Het besluit van de Vlaamse regering van 4 oktober 1995, dat de wijzigingen van de statuten van de Vlaamse Landmaatschappij goedkeurde (Belgisch Staatsblad, 6 december 1995), specificeerde de taken die aan de VLM waren opgelegd door het besluit van de Vlaamse regering van 12 juni 1995 over het Geografisch Informatiesysteem Vlaanderen.

1.6

Natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu dat de bescherming, de ontwikkeling, het beheer en het herstel van de natuur en het natuurlijk milieu tot doel heeft, belast de VLM met twee specifieke opdrachten.

Deze twee opdrachten kaderen in de algemene maatregelen voor de bescherming van het natuurlijk milieu en werden verder uitgewerkt in het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998:

- Uitoefening van het recht van voorkoop
De VLM wordt gemachtigd om in naam en voor rekening van de Vlaamse

regering het voorkooprecht van het Vlaamse Gewest uit te oefenen bij verkoop van onroerende goederen in de door het decreet bepaalde gebieden.

- Natuurinrichting

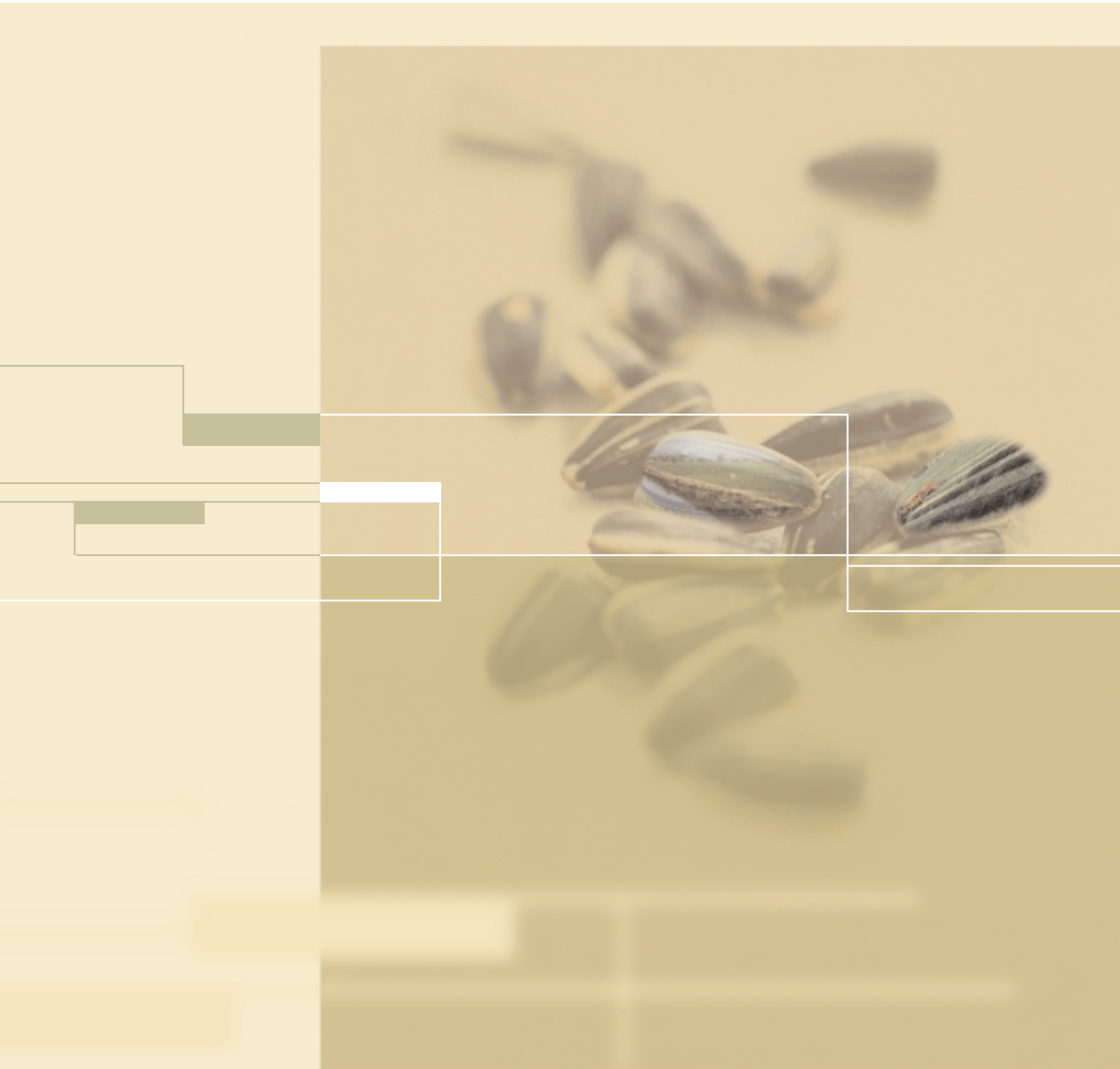
De Vlaamse regering start natuurinrichtingsprojecten op met het oog op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijk milieu in bepaalde gebieden.

De VLM wordt in het projectuitvoeringsplan belast met de uitvoering van natuurinrichtingsmaatregelen.

Daarnaast kan de Vlaamse Landmaatschappij met landbouwers vrijwillige beheersovereenkomsten sluiten.

Deze bevoegdheid wordt geregeld in twee besluiten genomen ter uitvoering van artikel 45 van het hoger genoemde decreet van 21 oktober 1997.

Overeenkomstig het besluit van de Vlaamse regering van 13 april 1999 staat de Vlaamse Landmaatschappij in voor de actieve bevordering, het sluiten en de voortgangsbewaking van de beheersovereenkomsten. Een verdere regeling werd uitgewerkt in het ministerieel besluit van 4 juni 1999 betreffende het sluiten van beheersovereenkomsten ter uitvoering van de Verordening (EEG) nr. 2078/92.

LANDINRICHTING

Met de goedkeuring van het decreet op de Ruimtelijke Ordening in mei 1999, werd de landinrichting ingeschreven in het ruimtelijk beleid als een instrument voor de inrichting van het buitengebied. Vier landinrichtingsprojecten zijn op dit ogenblik in uitvoering, goed voor een totale oppervlakte van 102.570 ha. In 1999 kreeg de VLM de opdracht om voor twee nieuwe landinrichtingsprojecten de voorstudie op te starten. Een eerste project is gesitueerd in en rond het stadsgewest Brugge en kreeg de werktitel 'Brugse Veldzone' mee. Het tweede project omvat het Dijleland tussen Leuven en Brussel en wordt 'Brabants Plateau' genoemd.

HOOFDSTUK

2

2.1

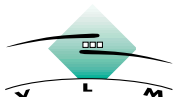
Inleiding

Het jaar 1999 werd voor landinrichting het jaar van realisaties op het terrein. Er kan nu aangetoond worden welke impact een landinrichtingsproject voor een regio kan hebben. Tevens wordt hierdoor de landinrichting verantwoord en wordt bij partners een vertrouwen opgebouwd. Dit is nodig om het samenwerkingsverband met administraties, lokale besturen en doelgroepen verder uit te bouwen.

De vier lopende landinrichtingsprojecten Noordoost-Limburg, De Westhoek, Leie en Schelde en Grote-Netegebied komen hiermee ook op kruissnelheid.

Twee nieuwe projecten, Brugse Veldzone en Brabants Plateau, worden voorbereid. Dankzij de consolidatie van landinrichting in het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening kan het landinrichtingsbeleid nu met nieuwe projecten voortgezet worden.

De goede samenwerking met de afdeling Land van AMINAL inzake zowel de goedkeurings- als subsidiedossiers, de actieve rol van de Commissie voor Landinrichting en de projectgebonden stuurgroepen en landinrichtingscomités verhogen niet alleen het draagvlak, maar versterken verder de rol van landinrichting binnen het beleid van de overheid. Ondersteuning en medewerking vanuit de VLM aan de vormgeving van het ruimtelijke beleid

voor het buitengebied in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en andere beleidsdomeinen zoals integraal waterbeheer en plattelandsbeleid, versterken de rol van landinrichting en betekenen dat landinrichting als een belangrijk middel wordt erkend.

2.2 Regelgeving

Landinrichting kon met de goedkeuring van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening op 18 mei 1999 ingeschreven worden in het ruimtelijke beleid als een instrument voor de inrichting van het buitengebied in uitvoering van de ruimtelijke ordening. Landinrichting wordt krachtens het decreet op de ruimtelijke ordening ingezet voor de coördinatie van de inrichting en de projectsgewijze integrale inrichting van gebieden in uitvoering van de ruimtelijke ordening. Daarmee wordt de continuïteit beoogd van wat tot op vandaag in diverse stappen van de regelgeving is bereikt en gaat de landinrichting nadrukkelijker haar plaats bepalen in de ruimtelijke ordening.

Momenteel zijn vier landinrichtingsprojecten in uitvoering, goed voor een totale oppervlakte van 102.570 ha.

Aanvang juli kreeg de Vlaamse Landmaatschappij de opdracht van de Vlaamse minister om voor twee nieuwe landinrichtingsprojecten de voorstudie aan te vatten. De Brugse Veldzone is gesitueerd in en rond het stadsgewest Brugge. Het tweede project 'Brabants Plateau' wordt uitgewerkt voor het gebied van het Dijleland tussen Leuven en Brussel. Beide projectgebieden kennen naast een aantal belangrijke open ruimten een verstedelijkingsdruk vanuit de omliggende steden en agglomeraties.

2.3 Projectwerking

2.3.1. Algemeen

In 1999 werden de eerste inrichtingsplannen voor de landinrichtingsprojecten Noordoost-Limburg en De Westhoek op het terrein gerealiseerd. De uitvoering van landinrichtingswerken heeft daarmee een aanvang genomen.

Voor het project Leie en Schelde werden de eerste inrichtingsplannen goedgekeurd

en kon ook reeds een aanvang worden genomen met de uitvoering van de eerste werken zoals door de Vlaamse minister goedgekeurd.

Voor het project Grote-Netegebied werden de eerste inrichtingsplannen gunstig geadviseerd door de Commissie voor Landinrichting.

De Commissie voor Landinrichting heeft in 1999 een, steeds nadrukkelijker, ondersteunende en stimulerende rol gespeeld bij de projectwerking en de beleidsadvisering. In haar vier vergaderingen adviseerde zij vijftien inrichtingsplannen gunstig en werden twee gebiedsvoorstellen voor nieuwe projecten aan de minister voorgelegd. In juni werd een terreinbezoek gebracht aan de in uitvoering zijnde werken van het project Noordoost-Limburg.

De Commissie voor Landinrichting werkte tevens een nota uit inzake de raakvlakken landinrichting met het integraal waterbeheer. Deze nota werd zowel aan de Vlaamse minister als aan het betrokken Vlaams Integraal Wateroverlegcomité (VIWC) overgemaakt. Op die manier wordt aansluiting gevonden en afstemming bereikt met andere beleidsdomeinen.

2.3.2. Landinrichtingsproject Noordoost-Limburg

In 1999 werd uitvoering gegeven aan de eerste werken waarvoor eind 1998 de subsidies waren verleend. Tevens werd naast de eigen inbreng van de partners

voor meer dan 30 miljoen Bef subsidie voor nieuwe werken goedgekeurd, een verhoging met 100% ten opzichte van 1998.

Vooraf in de Abeekvallei werden de eerste werken gerealiseerd: het natuurontwikkelingsproject rond De Luisen en de eerste fase van de restauratie van de site van de Voorste Luysmolen. Verder werden vispaaiplaatsen langs de Zuid-Willemsvaart gerealiseerd en kwamen de eerste kleinschalige rietvelden met voorbeeldfunctie op melkveebedrijven tot stand. Inmiddels kon na de realisatie van de eerste twee rietvelden met negen bijkomende landbouwers overeengekomen worden over de aanleg van een rietveld. In het kader van het inrichtingsplan Lozerheide werd het herstel van de watering voor een gedeelte van het gebied gerealiseerd.

In 1999 werden verder vier nieuwe inrichtingsplannen door de Commissie voor Landinrichting gunstig geadviseerd. Daarvan zijn er reeds drie door de Vlaamse minister goedgekeurd:

- Functioneel fietsroutenetwerk Noordoost-Limburg, de eerste fase van dit plan beoogt de verbinding van enkele woonkernen van Bocholt met de centrumgemeente en realiseert een aantal ontbrekende gedeeltes van bestaande fietspaden. In een volgende fase worden fietspaden voorzien langs de belangrijke verbindingen tussen de verschil-

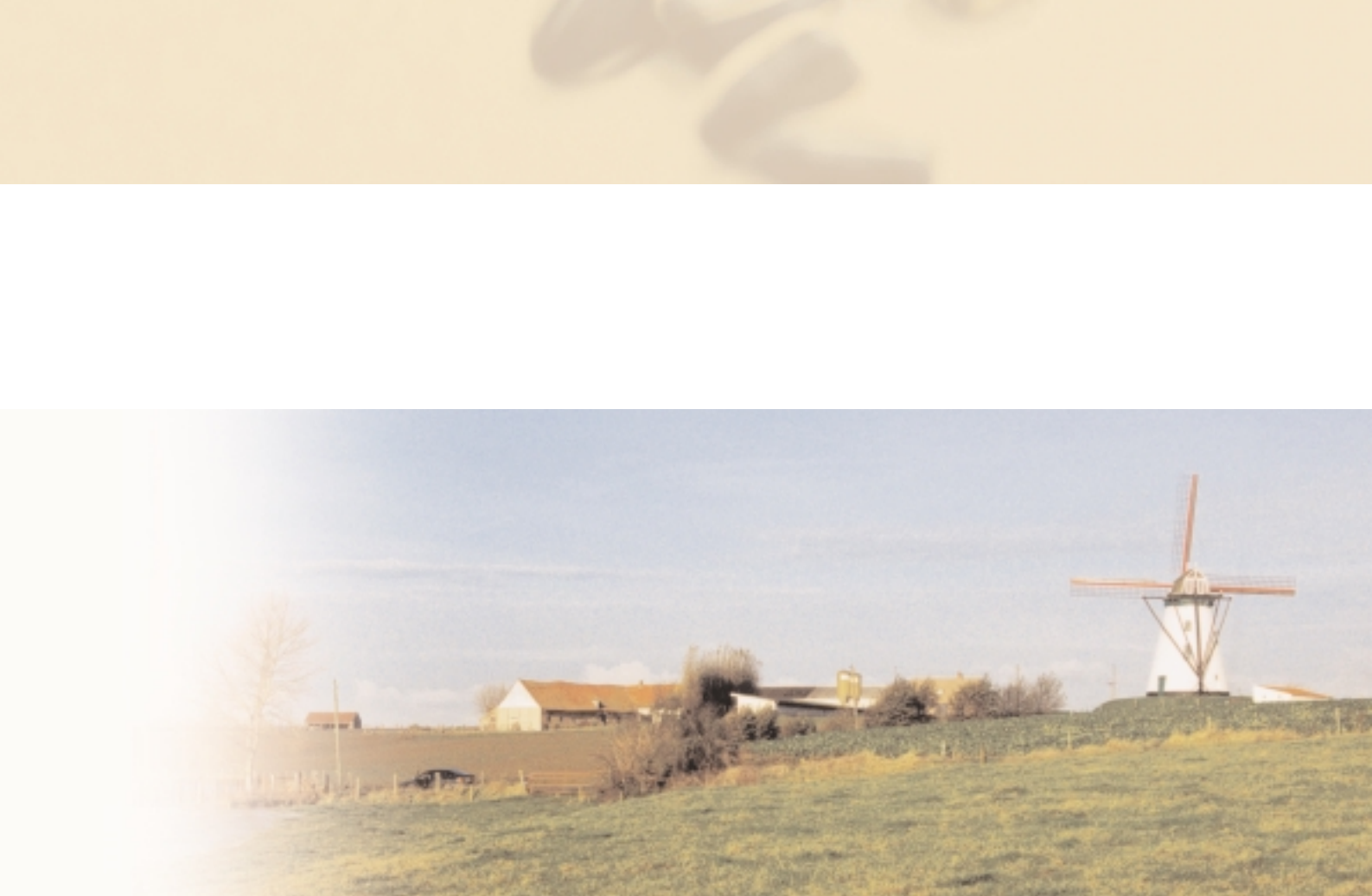
lende gemeenten. De administratie Wegen en Verkeer zal een belangrijke rol vervullen bij de realisatie;

- Groenstructuurplan Wurfeld, dat aanvang 1999 werd goedgekeurd en maatregelen inhoudt voor de realisatie van de landschapsstructuur in een gebied dat tot de uitlopers van de stad Maaseik behoort;
- In het groenstructuurplan Bocholt, naar analogie met het groenstructuurplan Wurfeld, worden in en rond de centrumgemeente landschapsstructuren hersteld en het recreatief medegebruik geoptimaliseerd.
- Weidevogelbescherming Sint-Maartensheide: dit plan werd gunstig geadviseerd door de Commissie voor Landinrichting en kan aanvang 2000 door de Vlaamse minister goedgekeurd worden. Het project omvat inrichtingsmaatregelen voor de realisatie van weidevogelreservaten voor vogels die tot de rode lijst soorten behoren. Met de goedkeuring van de Vlaamse regelgeving inzake beheerovereenkomsten kan tevens een aanvang genomen worden met de extensivering van het weilandgebruik, een onmisbare maatregel in dit Vogelrichtlijngebied.

In 1999 werd ook het natuurinrichtingsproject 'Het Smeethof' ingesteld.

Begin september werd het natuurontwikkelingsproject De Luisen met een academische zitting plechtig ingehuldigd.

In aanwezigheid van Vlaams minister

Vera Dua, de Minister van Middenstand en Landbouw, Jaak Gabriëls en de burgemeester van Bree konden de genodigden kennis nemen van het resultaat van de samenwerking tussen de Wielewaal vzw en de VLM in het kader van de landinrichting.

2.3.3. Landinrichtingsproject De Westhoek

De werken werden gestart voor de eerder goedgekeurde inrichtingsplannen kleinschalige waterzuivering Nieuwkapelle en de aanleg van bruggen in de IJzervallei. Deze projecten zijn de eerste voorbeeldrealisaties van landinrichting op het terrein die volledig via de procedure van landinrichting zijn verlopen. Andere projecten zoals het eerste deel van de inrichting van de grote polderwaterlopen werden door de ruilverkaveling aangevat. Vier bijkomende inrichtingsplannen werden in 1999 door de Vlaamse minister

goedgekeurd. Hiervoor heeft de Vlaamse minister ook reeds de subsidies vastgelegd voor meer dan 80 miljoen Bef:

- het inrichtingsplan oude spoorwegbedding Nieuwpoort-Diksmuide, waarvoor de recreatieve fietsroute wordt gevaloriseerd, de cultuurhistorische (oorlogs-) restanten worden geconsolideerd of hersteld, oplossingen voor ontsluiting voor landbouw gezocht en maatregelen voor natuurontwikkeling en landschapzorg voorgesteld. Het gedeelte waarvoor het ruilverkavelingscomité Stuivekenskerke opdrachtgever is, en de gedeelten waarvoor de Vlaamse Landmaatschappij en de administratie Wegen en Verkeer bouwheer zijn, worden inmiddels uitgevoerd;
- de provincie West-Vlaanderen is de belangrijkste regionale partner;
- het deelproject kleinschalige waterzuivering landelijke kernen, inrichtingsplan Diksmuide (Oudekapelle, Oostkerke en

St-Jacobs-Kapelle) dat na uitvoering aan de stad Diksmuide wordt overgedragen. De stad bekomt hiermee voor haar kleine kernen een lokale waterzuivering op maat;

- voor het deelproject recreatief medegebruik en groenstructuur grote vaarten werden de twee eerste inrichtingsplannen goedgekeurd : Lovaart, deel beplantingen en deel knooppunten en weginfrastructuur, fase 1.

In functie van de in voorbereiding zijnde projecten Lampernisse en de IJzervallei werd een aankoopbeleid gevoerd om een aantal belangrijke inrichtingsmaatregelen te kunnen realiseren.

Het natuurinrichtingsproject Oosthoekduinen werd door de Vlaamse minister ingesteld.

2.3.4. Landinrichtingsproject Leie en Schelde

Vijf nieuwe inrichtingsplannen werden voor advies voorgelegd aan de betrokken gemeenteraden, de Bestendige Deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen en de Stuurgroep. Op basis van de opmerkingen in de adviezen werd reeds voor drie inrichtingsplannen een eindvoorstel van inrichtingsplan opgemaakt. Het Landinrichtingscomité bracht een positief advies uit. De adviesverlening door de Commissie voor Landinrichting gebeurde in januari 2000.

De in 1999 behandelde inrichtingsplannen zijn:

- Schermgroen E17, dat in een ruimer kader een begeleidend beplantingsplan langs de E17 tussen Gent en Kruishoutem voorstelt. Voor de uitvoering wordt beroep gedaan op de ruilverkavelingen werkzaam in het gebied;
- Durmen, dat op het grondgebied van de gemeente Nevele ter hoogte van de samenloop van het kanaal Gent-Oostende en het afleidingskanaal van de Leie maatregelen voor landschapszorg, natuurontwikkeling en recreatief medegebruik voorziet op en in de omgeving van gronden van de administratie voor Waterwegen en Zeewezen;
- Heurne: in dit inrichtingsplan worden maatregelen voor natuur gerealiseerd in en rond voormalige meanders van de gekanaliseerde Boven-Schelde. In samenwerking met de NMBS worden een aantal overwegen afgeschaft.

Voor de inrichtingsplannen Oude Kale en Vinderhoutse bossen en Groene Velden loopt de adviesprocedure. Het project Oude Kale geeft een oplossing aan de behoeften voor een verhoogde waterberging in functie van de watervoorziening en valoriseert anderzijds de waardevolle vallei van de Oude Kale. Het project Vinderhoutse bossen en Groene Velden valoriseert in samenwerking met de afdeling Bos en Groen van AMINAL de ecologische bosstructuur in dit gebied en zorgt samen met het Gentse stadsbos en het regionale bos in Merelbeke voor een groter aanbod aan bossen in de regio.

Vier inrichtingsplannen werden door de minister goedgekeurd: Meilegem-Zingem, Lozerbos, Erfbeplanting kouter-bulkengebied waarin meer dan 80 landbouwbedrijven participeren en Erfbeplanting Scheldeveld. Ook de eerste subsidiedossiers voor uitvoering van werken konden worden goedgekeurd. De eerste werken werden reeds gestart eind 1999.

Via de geëigende wetgeving werd in het landinrichtingsproject Leie en Schelde het ruilverkavelingsplan Scheldekant door de Commissie voor Landinrichting getoetst aan het richtplan en werden de natuurinrichtingsprojecten Latemse Meersen en Bourgoyen-Ossemersen door de Vlaamse minister ingesteld.

Een doelgerichte communicatie rond de verschillende deelprojecten zorgde ervoor dat het landinrichtingsproject nooit uit de actualiteit verdween.

2.3.5. Landinrichtingsproject het Grote-Netegebied

Uitgaande van de in het richtplan geformuleerde opties werd de planvorming gestart voor een tweede reeks deelprojecten. Het gaat hierbij om de deelprojecten:

- Netwerk van recreatieve fietspaden;
- Kempisch Plateau;
- Geel-Bel;
- Kanaal Dessel-Kwaadmechelen;
- Keiheuvel- De Most;
- Natuurinrichting vallei Molse Nete.

Voor deze projecten zal de adviesverlening aanvang 2000 worden opgestart.

Op basis van eerder uitgewerkte concepten hebben in 1999 drie inrichtingsplannen de adviesprocedure doorlopen: Gerheserheide, Landschapsonwikkelingsplan Gestel en Scherpenbergen - De Hutten:

- Gerheserheide (Interfluvium ten zuiden van de Grote Nete): dit bosgebied dat deels in de gemeenten Ham en Leopoldsburg is gesitueerd, valoriseert de natuurwaarden door onder meer venherstel en een aangepast, bijgestuurd recreatief medegebruik.
- Landschapsonwikkelingsplan Gestel (gemeente Meerhout en Balen), waar de bestaande landschapsstructuur versterkt wordt door beplantingswerken op het domein van de gemeenten. Een tweede luik van dit plan, met name de verbete-

ring van de landschapsstructuur op privé domein en de verhoging van de waterkwaliteit, vervolledigt de doelstellingen van dit plan in 2000.

- Scherpenbergen - De Hutten: in dit waardevolle natuurgebied gaat de aandacht naar de natuurontwikkeling, werken in het kader van integraal waterbeheer en een bijsturing van het recreatief medegebruik met respect voor de aanwezige en potentiële ecologische kwaliteiten.

In 1999 kon de onderzoeksopdracht naar kwel- en infiltratiegebieden in het Grote-Netegebied worden afgerond. De resultaten zijn onmisbaar voor de doelstellingen van integraal waterbeheer van het landinrichtingsproject.

Tabel 1 geeft een overzicht van de lopende deelprojecten en opgemaakte inrichtingsplannen.

Stand van zaken 31 december 1999

PROJECTNAAM		NOORDOOST-LIMBURG		
Instelling van het project		Besluit Vlaamse regering 23/10/1991		
Goedkeuring richtplan		Ministerieel Besluit 01/03/1995		
Totale oppervlakte		19.785 ha		
Deelprojecten Inrichtingsplannen	Omvang plangebied	Uitvoeringsfase		
		opmaak plan	goedkeuring	uitvoering
Herstelplan Abeek deel 1 - Abeekloop vak p'160 - Kanaal - Vijvers 'De Luisen' - Kwelgebieden - Voorste Luysmolen	400 ha	X		X X X
Herstelplan Abeek deel 2	-	X		
Herstel watering Lozerheide	215 ha			X
Afvalwaterzuivering melkveebedrijven Veldhoven-Kreiel - Fase 1 - Fase 2	1.850 ha			X X
Recreatief fietspadennetwerk				X
Functioneel fietspadennetwerk		X		
Weidevogelgebied Sint-Maartensheide - Nestbeschermers - Blokvorming	860 ha	X		X
Groenstructuurplan Wurfeld-Maaseik - Fase 1 - Fase 2	450 ha	X		X
Groenstructuurplan Bocholt	-		X	
Natuurontwikkeling Zuid-Willemsvaart	-			X
Ruilverkaveling Veldhoven-Kreiel	-	X		
Natuurinrichting Smeetshof	187 ha	X		

Stand van zaken 31 december 1999

PROJECTNAAM		DE WESTHOEK		
Instelling van het project		Besluit Vlaamse regering 23/10/1991		
Goedkeuring richtplan		Ministerieel Besluit 12/06/1995		
Totale oppervlakte		30.260 ha		
Deelprojecten Inrichtingsplannen	Omvang plangebied	Uitvoeringsfase		
		opmaak plan	goedkeuring	uitvoering
Kleinschalige waterzuivering Nieuwkapelle	1 dorpskern			X
Ecologisch inrichtingsplan hoofdnetwerk polderwaterlopen - Deel 1 - Deel 2 - Deel 5	140 km		X	X
Recreatieve uitbouw oude spoorweg- bedding Diksmuide-Nieuwpoort	14 km			X
Ecologisch herstel en ontwikkeling van het riviersysteem IJzer, deel 1 IJzerbroeken - Fiets- en voetgangersbruggen - IJzerbroeken, vallei	1.800 ha	X		X
Ecologische inrichting duin-polder-overgangszone	480 ha	X		
Landschapszorg omgeving A18	10 km			X
Natuur- en landschapontwikkelingsplan Kom van Lampernisse	1.800 ha	X		
Kleinschalige waterzuivering Oudekapelle, Sint-Jacobs-Kapelle, Oostkerke	3 dorpskernen			X
Landschapszorg De Moeren	2.000 ha	X		
Ruilverkaveling Adinkerke-Oostduinkerke	6.000 ha	X		
Natuurinrichting Oosthoekduinen	183 ha	X		

Stand van zaken 31 december 1999

PROJECTNAAM		Leie en Schelde		
Instelling van het project		Besluit Vlaamse regering 26/10/1994		
Goedkeuring richtplan		Besluit Vlaamse regering 30/06/1998		
Totale oppervlakte		23.210 ha		
Deelprojecten Inrichtingsplannen	Omvang plangebied	Uitvoeringsfase		
		opmaak plan	goedkeuring	uitvoering
Meilegem-Zingem	443 ha			X
Erfbeplanting Scheldeveld	6.200 ha		X	
Erfbeplanting Kouter-Bulkengebied	4.800 ha		X	
Bosuitbreiding Lozerbos	526 ha			X
Vosselareput	380 ha		X	
Oude Kale	405 ha	X		
Schermgroen E17	1.516 ha	X		
Heurne	56 ha	X		
Vinderhoutse Bossen - Groene Velden	120 ha	X		
Durmen	-	X		
Ruilverkaveling Scheldekant	1.699 ha	X		
Natuurinrichting Latemse Meersen	560 ha	X		
Natuurinrichting Bourgoyen	215 ha	X		

Stand van zaken 31 december 1999

PROJECTNAAM		Grote-Netegebied		
Instelling van het project		Besluit Vlaamse regering 26/10/1994		
Goedkeuring richtplan		Besluit Vlaamse regering 30/06/1998		
Totale oppervlakte		29.315 ha		
Deelprojecten Inrichtingsplannen	Omvang plangebied	Uitvoeringsfase		
		opmaak plan	goedkeuring	uitvoering
Scherpenbergen - De Hutten	570 ha		X	
Landschapontwikkelingsplan Gestel	1.500 ha		X	
Netwerk van recreatieve fietspaden	-	X		
Gerheserheide	792 ha		X	
Kempisch Plateau	-	X		
Geel-Bel	-	X		
Kanaal Dessel-Kwaadmechelen -		X		
Keiheuvel - De Most	-	X		
Natuurinrichting vallei Molse Nete	750 ha	X		

2.3.6. Inventarisatiemethoden

In 1999 werden de resultaten van de overleggroepen inzake de inventarisatiemethoden bij de planvorming voor de materies hydrologie, ecologie, landschap en landbouw neergelegd. Deze overleggroepen, bestaande uit experts van de diverse afdelingen, hebben de in landinrichtings-, natuurinrichtings- en ruilverkavelingsprojecten gebruikte inventarisatiemethoden bijeengebracht en voorstellen geformuleerd voor een meer uniforme aanpak. Halfweg 1999 werd dit in een volgende stap vorm gegeven via een externe opdracht 'opmaak van ontwerprichtlijnen voor eenduidige inventarisatiemethoden in de planvorming van de VLM'.

2.3.7. Werkgroep Bos en Landinrichting

In aansluiting met het bosbeleid voor Vlaanderen wil de landinrichting bijzondere aandacht besteden aan deelprojecten waarin bosuitbreiding en bosbeheer aan de orde zijn en op welke wijze kan bijgedragen worden aan de kwantitatieve doelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. In samenwerking met de afdeling Bos en Groen werd in 1999 een werkgroep bos en landinrichting opgericht met de betrokken besturen van AMINAL en AROHM. In functie van elk landinrichtingsproject wordt nagegaan hoe en waar bosuitbreiding kan worden gerealiseerd,

uitgaande van de doelstellingen uit het richtplan en de gewenste bosstructuur binnen de kaders van de ruimtelijke planning.

2.3.8. Werkgroep Huisvesting

Voor de woonuitbreidingsgebieden binnen de perimeters van de landinrichtingsprojecten werden op grond van beschikbare digitale informatie elementen voor een typologie uitgewerkt die dienstig kan zijn voor de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM).

Met het nieuwe ruimtelijk beleid ter vrijwaring van het buitengebied zullen een aantal grondvoorraden niet meer voor woningbouw in aanmerking komen, en hiervoor wordt op deze manier gezocht naar een alternatief gebruik met een maatschappelijke meerwaarde in plaats van woningbouw. Het is de bedoeling om in 2000, in overleg met de VHM, daarvoor specifieke inrichtingsplannen uit te werken voor enkele geselecteerde gebieden.

2.3.9. Communicatie landinrichting

Een coherent geheel van lay-out richtlijnen kwam in 1999 tot stand. Het resultaat hiervan zal vanaf april 2000 terug te vinden zijn in de opmaak van alle publicaties, rapporten en plannen.

In 1999 werd ook de uitbouw van het documentatiecentrum, georiënteerd op landinrichting, aangepakt. Geïntegreerd in het VUBIS-systeem staan ruim 400 titels

ter beschikking van zowel interne als externe belangstellenden. Vanuit een gerichte aankooppolitiek zal de collectie verder uitgebouwd worden.

2.3.10. Externe opdrachten uitgevoerd in 1999

- de integratie van de toepassing van de mer op landinrichting in de regelgeving op landinrichting; overeenkomst inzake het uitvoeren van actie 133 van het milieujaarprogramma 1998 van het Milieubeleidsplan 1997-2001;
- landschapsbeleidsplan Dijleland;
- opmaak van ontwerprichtlijnen voor een duidelijke inventarisatiemethoden in de planvorming van de VLM;
- opmaken en evalueren van de archeologische inventaris voor de inrichtingsplannen Oude Kale, Vinderhoutse Bossen, Durmen en recreatieas Gent - Deinze in het kader van het landinrichtingsproject Leie en Schelde;

- onderzoek naar gebieden voor tuinbouwconcentratie in het kader van het landinrichtingsproject Leie en Schelde;
- opmaak van een inrichtingsconcept voor het deelproject 'Keiheuvel - De Most' in het kader van het landinrichtingsproject Grote-Netegebied;
- inventaris van relevante faunistische gegevens voor het deelproject Kempisch Plateau in het kader van het landinrichtingsproject Grote-Netegebied.

2.4

GIS en landinrichting

De landinrichting zet GIS-technieken in ter ondersteuning van de planvorming. Daartoe werd het GIS-aspect bij een aantal concrete projecten uitgediept, zowel op het niveau van de inrichtingsplannen als voor de twee lopende voorstudies. Nieuwe bruikbare GIS-technieken werden

afgeleid. De resultaten vormen de basis voor het derde deel van de GIS-handleiding, met name het gebruik van analysetechnieken. Deze aanpak zal in de toekomst ook voor andere projecten worden verder gezet.

De basisgegevens voor de planvorming worden verzameld middels terreininventarisaties. Innovaties op het gebied van geautomatiseerde gegevensopname openen perspectieven naar terreininventarisaties met behulp van een pencomputer en aangepaste GIS-software. Deze ontwikkelingen zouden zowel een tijdwinst als een verbetering van de kwaliteit van de opgenomen gegevens teweegbrengen. In 1999 werden de behoeften en de mogelijkheden van deze piste onderzocht.

2.5

Integraal Waterbeheer

Integraal waterbeheer (IWB) kent heel wat raakvlakken met de verschillende kernactiviteiten van de VLM. Vandaar het belang om het IWB op de voet te volgen en de principes en ontwikkelingen op het vlak van IWB via de inbreng van de VLM voldoende af te stemmen en te integreren in de verschillende taken. IWB wordt gekaderd en ontwikkeld vanuit de milieubeleidsplannen en in de milieujaarprogramma's.

De VLM is via diverse medewerkers in de verschillende structuren van het integraal waterbeheer betrokken.

2.6

Plattelandsbeleid

Sinds kort krijgt het plattelandsbeleid ook in Vlaanderen meer aandacht. De goedkeuring van de Europese verordening inzake steun voor plattelandsontwikkeling (1257/99) heeft hierin een belangrijke rol gespeeld.

In 1999 werd binnen de VLM een aanvang genomen met een aantal concrete opdrachten in functie van het plattelandsbeleid:

- in het voorjaar heeft de VLM geparticipeerd in de werkgroepen rond de tweede landbouwconferentie: 'voor een Vlaams plattelandsbeleid'. Een eindrapport werd in mei 1999 voorgelegd;
- vanaf juni 1999 werd de VLM opgenomen in het redactiecomité dat onder voorzitterschap van de administratie voor Land- en Tuinbouw een programma voor de plattelandsontwikkeling heeft voorbereid in uitvoering van de Europese verordening 1257/99. Dit programma werd op 24 november 1999 aan de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw bezorgd en heeft de goedkeuringsprocedure in Vlaanderen doorlopen (Serv, Mina, VLTR, ...). De tekst werd eind 1999 aan de Europese Commissie overgemaakt.

De Vlaamse Landmaatschappij heeft evenwel reeds langer een betrokkenheid bij het plattelandsbeleid, door projecten in de sfeer van dit beleid in haar opdrachten in te bouwen (in voorkomend geval ook met Europese steun, 5b, Leader, Interreg,...).

De Vlaamse Landmaatschappij is verder een van de geledingen van de Stichting Plattelandsbeleid vzw (samen met het maatschappelijk opbouwwerk en de landelijke beweging). Deze stichting ijvert al meer dan twintig jaar voor de ontwikkeling van het landelijk gebied in Vlaanderen (vooral via studiedagen, publicaties en voordrachten).

2.7

Europees programma Interreg II C

De Vlaamse Landmaatschappij heeft in 1998 beslist tot de deelname aan het Interreg II C programma, project 'Sustainable Open Space for the North Western Metropolitan Area'.

Dit programma is een initiatief van de Europese Unie met betrekking tot transnationale samenwerking voor ruimtelijke planning voor de periode 1997 - 1999. Het begin 1999 door Europa goedgekeurde project loopt over 18 maanden en betreft het metropolengebied van Noordwest-Europa. Gemeenschappelijk aandachtspunt is de specifieke problematiek van het buitengebied onder sterke verstedelijkingsdruk. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met de regio's 'Umlandverband Frankfurt' (Duitsland), 'Groene Hart' (Nederland), 'Maas-tricht-Aachen-Hasselt-Liège', 'Noordoost-Twente' (Nederland), 'Vlaams-Brabant', 'South Pennines (Bradford, UK) en Ile-de-France (Rambouillet, Frankrijk).

Het project ging van 14 tot 16 april 1999 officieel van start met de 'kick-off meeting' nabij Utrecht in het 'Groene Hart' van Nederland.

Een tweede activiteit vond plaats van 13 tot 15 juni 1999 in Bradford (UK, South Pennines). Deze workshop behandelde het eerste thema dat binnen dit Interreg II C programma valt, met name 'Nature, natural resources and enhancement of

the environmental quality in open spaces'.

Van 22 tot 24 september 1999 werd te Leuven een tweede workshop gehouden met als thema 'Diversification of the Rural Economy'. Deze workshop werd georganiseerd door de VLM samen met de Provincie Vlaams-Brabant, IGO Leuven vzw en de Stichting Plattelandsbeleid vzw.

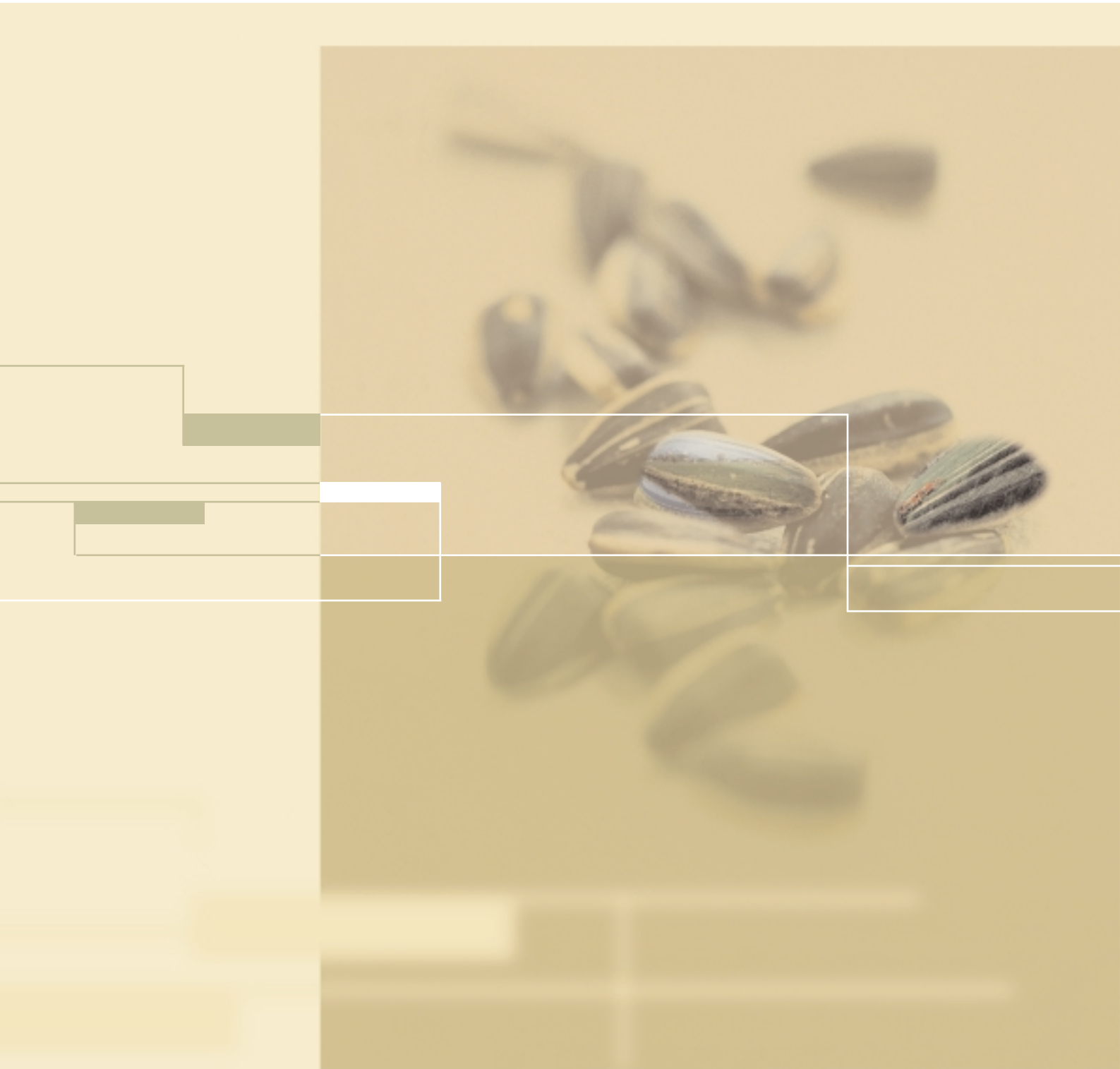
De derde workshop ging door van 19 tot 21 oktober 1999 in het 'Regionalpark Rhein-Main' van de regio Frankfurt en werd georganiseerd door het 'Umlandverband Frankfurt' en het Land Hessen. Het 'Regionalpark' is een initiatief dat nieuwe kwaliteiten voor de regio inzake recreatie, landschap, cultuurhistorie en een beter werk- en woonklimaat moet creëren. Het onderwerp 'cultureel erfgoed en nieuwe landschappelijke identiteit' is één van de belangrijke accenten binnen het 'Regionalpark'.

Benevens deze uitwisseling van ervaringen tussen de diverse regio's staan de regio's ook gezamenlijk in voor de uitwerking van drie studies, met name rond de realisatie van kenniscentra voor het buitengebied, het 'vermarkten' van het landschap en de valorisatie van het cultuurhistorisch erfgoed. In dit perspectief heeft de VLM in 1999 een onderzoek-sopdracht rond de opmaak van een landschapsbeleidsplan Dijleland uitgeschreven.

2.8

Participaties

- In uitvoering van actie 133 'landinrichting tot een volwaardig instrument uitbouwen' van het milieujaarprogramma 1998 werd in 1999 het onderzoek afgerond naar de integratie van de toepassing van mer op de landinrichting. Dit onderzoek is een eerste luik dat kan bijdragen tot de optimale inzet van landinrichting in Vlaanderen en kan een bouwsteen zijn voor de verdere decretale onderbouwing van landinrichting.
- De Vlaamse Landmaatschappij is vertegenwoordigd in de begeleidingscommissies van de Gemeentelijke Natuurontwikkelingsplannen (GNOP's) in gemeenten waar landinrichtingsprojecten worden gerealiseerd.
- De Vlaamse Landmaatschappij is vertegenwoordigd in de bekkencomités van de IJzer, de Demer, de Dijle, de Boven-Schelde, de Maas en de Nete.
- De Vlaamse Landmaatschappij maakt deel uit van de projectgroepen van de ecologische impulsgebieden.
- De Vlaamse Landmaatschappij neemt deel aan diverse werkgroepen van de MiNa-raad.
- De Vlaamse Landmaatschappij is vertegenwoordigd in het Grindcomité en het Grindherstructureringscomité.

RUILVERKAVELING

Stevige agrarische structuren zijn de beste garantie tegen een toenemende verstedelijkingsdruk. Ruilverkaveling komt hieraan tegemoet en beoogt een structurele verbetering van de externe productieomstandigheden van land- en tuinbouw. Eind 1999 waren in Vlaanderen 131 projecten afgewerkt, bevonden zich 13 projecten in de fase van de uitvoering en werd voor 18 projecten het onderzoek naar het nut van de ruilverkaveling uitgevoerd.

In het kader van het Sociaal Begeleidingsplan voor Doel werkte de VLM begin 1999 aan een landbouwstudie die onderbouwing moet geven aan het landbouwluik in het begeleidingsplan.

H O O F D S T U K

3

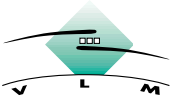
In 1999 waren in Vlaanderen 131 projecten beëindigd, 18 bevonden zich in de fase van het onderzoek en 13 waren in uitvoering.

Ruilverkaveling is een instrument voor de structurele inrichting van gebieden met een hoofdzakelijke agrarische bestemming. Aan de basis liggen landbouw-economische doelstellingen.

Zij erkent en hecht ook grote waarde aan andere dan landbouwbelangen, zoals natuurbehoud, landschapszorg en vormen van passieve recreatie.

De algemene planvorming en de aangepaste milieueffectrapportering in de onderzoeksprocedures ondersteunen de ruimere doelstellingen van ruilverkaveling.

De 131 afgewerkte ruilverkavelingsprojecten vertegenwoordigen een gezamenlijke oppervlakte van 161.192 ha. Daarnaast bevinden zich 18 projecten, goed voor ongeveer 50.946 ha, in de onderzoeksfase en zijn er 13 projecten (ongeveer 20.396 ha) in uitvoering. Dat betekent dat zowat 232.534 ha betrokken is of was bij ruilverkaveling. Dat is ongeveer een derde van het totale landbouwareaal in Vlaanderen.

3.1

Geografische bevoegdheid van de provinciale afdelingen

De VLM assisteert de besluitvormende instanties bij de materiële aspecten van de ruilverkaveling. De centrale directie is belast met het algemene management van de ruilverkavelingsprojecten en de technische ontwikkelingen.

De vier provinciale afdelingen van Brugge, Diest, Gent en Herentals zorgen voor de uitvoering van de ruilverkavelingsprojecten. Ze zijn bevoegd voor respectievelijk de provincies West-Vlaanderen, Limburg, Oost-Vlaanderen en Antwerpen. Vlaams-Brabant is verdeeld in twee sectoren: het arrondissement Halle-Vilvoorde hoort bij de provinciale afdeling Gent, het arrondissement Leuven hoort bij de provinciale afdeling Diest.

3.2

De resultaten

3.2.1. Het onderzoek

Vooraleer een ruilverkaveling wordt opgestart wordt een onderzoek naar het nut van de ruilverkaveling uitgevoerd. Als de Minister beslist dat de ruilverkaveling nuttig is, wordt er een ruilverkavelingscomité opgericht. Dat comité is belast met de uitvoering van het project en wordt bijgestaan door de commissie van advies.

Voor de beslissing wordt genomen dat een ruilverkaveling nuttig is, moet er duidelijkheid zijn over de inhoud en vormgeving van het totale project. Daarvoor zorgt een integraal ruilverkavelingsplan, dat rekening houdt met het juridisch en beleidskader zoals ondermeer de zorgplicht van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en de rapportering van de milieueffecten (m.e.r.).

Op 31 december 1999 waren er op die manier 18 ruilverkavelingen in onderzoek met een gezamenlijke oppervlakte van ongeveer 50.946 ha (zie tabel 1).

Tabel 1 - Ruilverkavelingen in onderzoek - stand per 31 december 1999

Provincie	Ruilverkavelingsblok	Oppervlakte in ha (raming)	Datum van het ministerieel besluit	
Antwerpen	HULSEN - OLMEN - MALOU, Balen, Ham, Leopoldsburg, Lommel, Meerhout, Mol	4.500	03.06.1999	
	ZONDEREIGEN, Merksplas, Turnhout, Baarle-Hertog, Hoogstraten	1.530	01.02.1988 05.12.1989	
	RIJKEVORSEL-WORTEL, Rijkevorsel, Hoogstraten	3.500	03.01.1969 01.02.1988 01.04.1996	
	LILLE-VORSELAAR, Lille, Vorselaar, Malle, Zoersel, Beerse, Zandhoven en Rijkevorsel	5.475	18.03.1997	
	HERENTHOUT-BOUWEL, Herenthout, Nijlen, Grobbendonk, Herentals	1.960	14.09.1998	
Vlaams-Brabant				
(PA Diest)	WILLEBRINGEN, Boutersem, Tienen, Hoegaarden, Bierbeek	3.000	30.05.1996	
(PA Gent)	LONDERZEEL, Meise, Merchtem	2.600	09.10.1985 11.09.1987	
Limburg	JESSEREN, Borgloon, Kortesseem, Tongeren	1.900	02.09.1987 10.10.1989 16.06.1999	
	GROOT-LOON, Borgloon, Heers	877	02.09.1987 02.08.1989	
	WELLEN, Borgloon	1.700	30.05.1996	
	VELDHOVEN-KREIEL, Bocholt, Bree	2.200	14.09.1998	
Oost-Vlaanderen	SINAAI, Sint-Niklaas, Lokeren	1.800	24.08.1984 08.09.1987 23.06.1988 22.07.1996	
	SCHELDEKANT, Nazareth, De Pinte, Gent	1.800	23.09.1981 07.05.1996	
	SINT-LIEVENS-HOUTEM, Oosterzele, Herzele, Erpe-Mere	3.000	30.09.1996	
	STEKENE	2.200	30.05.1996	
	BEVEREN-WAAS, Beveren, Sint-Gillis-Waas	3.204	07.08.1975	
West-Vlaanderen	ADINKERKE en OOSTDUINKERKE, De Panne, Veurne, Koksijde, Nieuwpoort	3.700	30.05.1996 09.09.1996	
	ZANDLEEMPLATEAU van IZENBERGE, Lo-Reninge, Alveringem, Veurne	6.000	04.10.1996	

Ruilverkavelingen in uitvoering - stand per 31 december 1999

Provincie	Ruilverkavelingsblok	Oppervlakte in ha	Datum van het ministerieel besluit	Uitvoeringsfasen			
				Inbreng	toedeling	rvk-akte	Aanv. rvk.akte
Antwerpen	POPPEL, Ravels	1.664	19.12.1990	•	•	•	•
	WEELDE, Ravels	1.000	23.05.1991	•			
	MERKSPLAS, Turnhout	1.697	28.05.1998	•			
Vlaams-Brabant							
	(PA Diest) HOEGAARDEN, Tienen	1.668	20.07.1988	•			
	VISSENAKEN, Tienen, Glabbeek Zuurbemde, Boutersem	1.500	26.04.1999				
(PA Gent)	BOLLEBEEK, Asse, Merchtem	1.617	27.03.1997	•			
	ELINGEN, Pepingen, Halle, Sint-Pieters-Leeuw, Lennik, Gooik	1.500	(*)				
Limburg	VLIERMAALROOT, Kortesseem, Diepenbeek, Hoeselt, Bilzen	1.888	07.02.1991	•			
	RIJKHOVEN, Bilzen, Tongeren, Hoeselt	1.598	18.06.1986	•	•	•	
	KOLMONT, Borgloon, Diepenbeek, Hoeselt, Kortesseem, Tongeren	1.902	20.07.1988	•	•	•	•
	METTEKOVEN, Borgloon, Heers	749	13.05.1997	•			
Oost-Vlaanderen	WONTERGEM, Deinze, Dentergem, Tielt	1.497	20.07.1988	•	•	•	•
	EKSAARDE, Lokeren	1.709	20.07.1988	•	•	•	
	HAMME, Waasmunster, Dendermonde, Zele	1.638	17.10.1991	•	•	•	
	SINT-GILLIS-WAAS, Beveren, Stekene, Sint-Niklaas	1.703	17.02.1998	•			
West-Vlaanderen	FORTEM, Veurne, Alveringem, Diksmuide	1.240	20.07.1988	•			
	EGGEWAARTSKAPELLE, Veurne, Diksmuide, Alveringem	1.452	20.07.1988	•	•	•	•
	's-HEERWILLEMSKAPELLE, Veurne, Diksmuide	1.554	31.07.1989	•	•	•	
	STUIVEKENSKERKE, Diksmuide	2.073	12.12.1990	•			
	RENINGE, Lo-Reninge, Vleteren, Ieper	2.080	09.06.1999				
	WOESTEN, Lo-Reninge, Vleteren, Poperinge, Ieper	1.681	09.06.1999				

• = uitvoeringsfase beëindigd

(*) MB Nuttig verklaring 09.07.1999, MB instelling comité in voorbereiding

Voltooide werken in 1999

Provincie	Ruilverkavelingsblok aard der werken	Aanbestedings- bedrag excl. BTW	Aanvangs- bevel	Voorlopige oplevering
Antwerpen	POPPEL			
	Ecologisch beekherstel	455.032	27.05.1999	14.06.1999
	Leveren en plaatsen infoborden	122.537	07.05.1999	08.09.1999
Vlaams-Brabant (PA Gent)	BOLLEBEEK			
	Wegenwerken lot 1	23.827.365	25.05.1998	05.11.1999
Limburg	RIJKHOVEN			
	Secundair net	25.938.951	05.08.1997	21.05.1999
	Uitzetten en afpalen nieuwe kavels	1.290.000	12.10.1998	05.07.1999
	VLIERMAALROOT			
	Wegen, recreatie, landschapszorg en natuur 1	27.460.976	18.08.1997	16.09.1999
	Wegen, recreatie, landschapszorg en natuur 2	34.111.791	18.08.1997	16.09.1999
	Wegen, recreatie, landschapszorg en natuur 3	32.509.254	18.08.1997	16.09.1999
Oost-Vlaanderen	HAMME			
	Werken 1	36.890.245	01.04.1997	12.02.1999
	Werken 2	67.081.967	02.06.1997	22.10.1999
	Werken 3	90.684.639	01.06.1997	17.12.1999
	Landschapszorg - erfbeplanting	731.110	15.11.1998	16.09.1999
West-Vlaanderen	STUIVEKENSKERKE			
	Herinrichting van de dorpskern	18.191.450	06.04.1999	20.12.1999

3.2.2. De uitvoering

De ruilverkavelingen worden uitgevoerd door de ruilverkavelingscomités, die rechtspersoonlijkheid bezitten. Schematisch bestaat de uitvoering van de ruilverkaveling uit: de bepaling van de inbreng, de uitvoering van de werken, de bepaling van de toedeling, het verlijden van de ruilverkavelingsakte en de aanvullende ruilverkavelingsakte. De bepaling van de inbreng steunt op de classificatie van de landbouwkundige waardebeoordeling van de gronden en de ingebrachte oppervlakte in elke waardeklasse. Door de vermenigvuldiging van kwaliteit en

oppervlakte wordt de inbreng uitgedrukt in punten. De uitvoering van de werken is enerzijds gericht op de algemene infrastructuur van de ontsluiting en af- en ontwatering en anderzijds op de realisatie van de nieuwe kavels, de landschappelijke inrichting en eventuele andere niet-agrarische voorzieningen. Het ontwerp van werken wordt opgesteld door een ontwerper na een offerteaanvraag. De uitvoering van de werken gebeurt door aannemers na aanbesteding. De lokalisatie van de toedeling is voor de eigendom en het gebruik van primordiaal belang en is het voorwerp van een

sterk onderbouwde en doorgedreven herverkavelingsstudie. Eigenaars, gebruikers en houders van zake-lijke rechten verkrijgen hun nieuwe titels door het verlijden van de ruilverkavelingsakte. De aanvullende ruilverkavelingsakte sluit de ruilverkavelingsverrichtingen af. Ze beschrijft het geheel van de financiële regelingen en geldt als titel voor de rechten en verplichtingen. Op 31 december 1999 waren er 13 ruilverkavelingen in uitvoering. Dit zijn projecten waarvan de ruilverkavelingsakte nog niet is verleden. Daarbij gaat het om 20.396 ha (zie tabel 2).

Werken in uitvoering in 1999

Provincie	Ruilverkavelingsblok Aard der werken	Aanbestedings- bedrag excl. BTW	Aanvangsbevel
Antwerpen	POPPEL		
	Ecologisch beekherstel	455.032	27.05.1999
	Leveren en plaatsen infoborden	122.537	07.05.1999
Vlaams-Brabant			
(PA Gent)	BOLLEBEEK		
	Waterwerken lot 1	19.714.338	01.03.1999
	Afpaling en topografische opmeting	2.946.260	22.03.1999
	Wegen 2	23.118.344	01.11.1998
	Werken van landschapszorg	12.270.737	16.11.1998
(PA Diest)	HOEGAARDEN		
	Topografische opmeting	1.445.950	19.07.1999
Limburg	METTEKOVEN		
	Wegen en beplantingen	93.340.366	16.08.1999
	RIJKHOVEN		
	Afwerkingswerken	74.155.826	01.10.1999
Oost-Vlaanderen	EKSAARDE		
	Kavelinrichtingswerken 2	29.487.590	08.09.1997
	HAMME		
	Kavelinrichtingswerken	19.608.675	22.10.1999
	SINT-GILLIS-WAAS		
	Wegen - water - recreatie, deel Vrasenebeek	52.593.447	02.08.1999
	Wegen - water - recreatie, deel Loeverbeek	51.645.759	01.06.1999
	Aanleg wachtbekken, deel Vrasenebeek	28.078.341	03.08.1999
West-Vlaanderen	STUIVEKENSKERKE		
	Ontsluitingswerken	71.708.222	10.03.1999
	Herinrichting van de dorpskern	18.191.450	06.04.1999
	Inrichting oude spoorwegbedding	15.628.982	01.12.1999
	'S HEERWILLEMSKAPELLE		
	Ontsluitingswerken	62.054.094	25.08.1998
	Inrichtingswerken 1	35.361.140	25.08.1998
	Inrichtingswerken 2	33.658.265	25.08.1998
	Werken van landschapszorg	4.480.534	15.02.1999

Werken aanbesteed in 1999

Provincie	Ruilverkavelingsblok Aard van de werken	Aanbestedings- bedrag excl. BTW	Datum aanbesteding	Datum van goedkeuring
Antwerpen	POPPEL Leveren en plaatsen infoborden	122.537	15.01.1999	03.03.1999
Vlaams-Brabant				
(PA Gent)	BOLLEBEEK Wegen lot 3	77.794.351	22.10.1999	14.12.1999
(PA Diest)	HOEGAARDEN Afwateringswerken	63.489.009	19.11.1999	
Limburg	JEUK Kleinschalige waterbeheersing RUTTEN Aanpassingswerken Ezelsbeek en fietspaden	28.252.637 5.303.500	13.12.1999 31.05.1999	
Oost-Vlaanderen	SINT-GILLIS-WAAS Waterbeheersing: Sifon Afpalen en topografische opmeting HAMME Kavelinrichtingswerken	10.802.605 4.521.900 19.608.675	18.11.1999 28.10.1999 07.07.1999	23.09.1999
West-Vlaanderen	STUIVEKENSKERKE Inrichting oude spoorwegbedding Inrichtingswerken 1 Inrichtingswerken 2	15.628.982 43.153.974 53.742.045	08.07.1999 29.10.1999 29.10.1999	23.09.1999 14.12.1999

Ondertekening ruilverkavelingsakten

Tabel 6

Provincie	Ruilverkavelingsblok	Oppervlakte in ha	Datum van de akte
Limburg	RIJKHOVEN, Bilzen, Tongeren, Hoeselt	1.598	02.07.1999
Oost-Vlaanderen	HAMME, Waasmunster, Dendermonde, Zele	1.638	16.12.1999
West-Vlaanderen	's HEERWILLEMSKAPELLE, Veurne, Diksmuide	1.554	22.12.1999

Ondertekening aanvullende ruilverkavelingsakten

Tabel 7

Provincie	Ruilverkavelingsblok	Oppervlakte in ha	Datum van de akte
Antwerpen	POPPEL, Ravels	1.664	26.11.1999
Limburg	KOLMONT, Borgloon, Diepenbeek, Hoeselt, Kortesseem, Tongeren	1.902	30.11.1999
Oost-Vlaanderen	WONTERGEM, Deinze, Dentergem, Tielt	1.497	29.11.1999
West-Vlaanderen	EGGEWAARTSKAPELLE, Veurne, Diksmuide, Alveringem	1.452	09.07.1999

Recht van voorkoop

Tabel 8

Provincie	Aantal aankopen	Oppervlakte in ha a ca	Bedrag incl. kosten
Antwerpen	18	73.27.30	39.500.747
Limburg	41	46.90.35	22.596.837
Oost-Vlaanderen	7	5.92.08	3.262.706
Vlaams-Brabant	12	7.54.35	3.490.187
West-Vlaanderen	13	22.46.22	14.215.501
Totaal	91	156.10.30	83.065.978

3.2.3. De voormalige rijkskolonie van Wortel

De VLM zorgde in 1999, samen met de strafinrichting Wortel, voor het onderhoud, de instandhouding en het herstel van de aangekochte nog niet doorverkochte goederen.

Met het oog op de kosteloze overdracht van de verharde wegen werden de opmetingsplannen, een proces-verbaal van plaatsbeschrijving en inventaris opgesteld. Besprekingen werden gevoerd met het stadsbestuur van Hoogstraten en de andere betrokken openbare besturen. De onderhoudskost van deze wegen werd door de stad Hoogstraten ten laste genomen.

De verkoopakten van 282 ha 62 a 88 ca, 78 ha 44 a 00 ca en 3 ha 24 a 23 ca aan respectievelijk de afdelingen Bos en Groen en Natuur en de Stad Hoogstraten werden op 16 april 1999 verleden. De globale verkoopprijs bedroeg 192.078.297 BEF.

De twee woningen, stallen en burelen van de boerderij, staande op 2 ha 95 a 53 ca grond, werd op 23 december 1999 aan de VZW Stichting Kempens Landschap verkocht tegen 14.000.000 BEF.

De verkoop van de vier afdaken van de boerderij, staande op 1 ha 73 a 21 ca grond, tegen 2.500.000 BEF aan de Stad Hoogstraten werd goedgekeurd.

De VLM bezit op 31 december 1999 nog 96 ha 20 a 11 ca landbouwgronden en wegen in het domein.

3.2.4. De voormalige rijkskolonie van Merksplas

De VLM verwierf in 1999 bij wijze van minnelijke onteigening een blok gronden van het domein bestaande uit landbouwgronden, bossen, dijken en wegen met een totale oppervlakte van 59 ha 56 a 40 ca.

De aankoopprijs, inclusief kosten, bedroeg 31.712.602 BEF.

De VLM bezit op 31 december 1999, 145 ha 81 a 07 ca goederen bestaande uit een boerderij met woning en tuin, land-

bouwgronden, bossen, dijken en wegen, in het domein.

3.2.5. Ontbinding van de ruilverkavelingscomités

Een Comité wordt ontbonden wanneer het zijn werkzaamheden heeft beëindigd.

De Vlaamse Landmaatschappij zorgt op dat ogenblik voor de vereffening van de rekening en treedt in de rechten en verplichtingen van het Comité. Het eindsaldo van de rekeningen komt ten goede of ten laste van het Gewest.

Op 31 december 1999 waren er 39 ruilverkavelingscomité's ontbonden. In de loop van 1999 werd geen enkel ruilverkavelingscomité ontbonden.

3.2.6. Doel - Sociaal begeleidingsplan

In opdracht van de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) voerde de VLM begin 1999 in het kader van het Sociaal Begeleidingsplan een landbouwstudie uit die een beschrijving geeft van de landbouw in het gebied.

De studie reikt een aantal elementen aan die als basismateriaal kunnen dienen voor de verdere invulling van het landbouwluik van het sociaal begeleidingsplan.

Door een individuele bevraging heeft de VLM zicht gekregen op de mogelijkheden en de vraag van de landbouwers naar hervestiging van de bedrijfszetels of vervanging van gronden.

Deze landbouwenquêteering werd uitgevoerd in opdracht van de Administratie voor Waterwegen en Zeewezen (AWZ) midden 1999.

In opdracht van de Vlaamse regering werd een projectvoorstel met betrekking tot een herstructuratieaanbod voor de landbouw uitgewerkt door een werkgroep bestaande uit de sociaal bemiddelaar, een afgevaardigde van de Maatschappij voor Grond- en Industrialisatiebeleid en ambtenaren van AWZ, ALT en de VLM. In dat voorstel wordt een actieve rol aan de VLM toebedacht, m.n. de uitvoering van de ruilverkaveling in het kader van grote infrastructuurwerken en de oprichting van een groundbank.

3.2.7. Archeologie in de ruilverkaveling

Totale kosten voor archeologie in 1999

In het kader van het onderzoek naar het nut werd voor de ruilverkavelingen Wellen, Zandleemplateau van Izenberge (deel II), Veldhoven-Kreiel en Stekene een archeologische basisinventaris opge maakt. Bij het uitvoeren van grondwerken in de ruilverkavelingen Bollebeek, Hamme, 's Heerwillemskapelle, Mettekoven, Sint-Gillis-Waas en Stuivekenskerke werden systematisch archeologische controles uitgevoerd. Het gecoördineerd aanleggen van proefsleuven, zoals bij een wachtbekken in Sint-Gillis-Waas, vormen geen uitzondering. In de ruilverkaveling 's Heerwillemskapelle werden als gevolg van deze controles door het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium archeologische opgravingen uitgevoerd.

Voor de ruilverkavelingen in onderzoek werd voor archeologie in de loop van 1999 de som van 1.716.000 BEF aanbesteed. De materiële ondersteuning bij archeologische controles vertegenwoordigde circa 40.000 BEF.

Actieve valorisatie van archeologische vindplaatsen in 1999

In 1999 werd voor het actief behoud van het archeologisch patrimonium geen enkele vindplaats gevaloriseerd. Inzake het actief behoud van oudheidkundige vindplaatsen komen in de toekomst hiervoor nog veertien locaties in aanmerking.

3.2.8. Optimaliseren en meetbaar maken van de ecologische inbreng in de ruilverkaveling

In 1999 werd de basis gelegd voor de effectieve toepassing vanaf 1 januari 2000 van de methode die door het Instituut voor Natuurbehoud werd uitgewerkt om de ecologische inbreng in ruilverkavelingsprojecten te optimaliseren en meetbaar te maken.

Daartoe werd de studieovereenkomst ter voorbereiding van de planvorming aangepast. De ecologische studie wordt hierdoor meer gericht op concrete typen natuur met een expliciete beschrijving van de hiermee verbonden milieuoedities en ruimtelijke kenmerken.

Ten behoeve van de rapportering over de zorgplicht werd een werkwijze ontwikkeld om op systematische wijze een overzicht te geven van de toestand van de natuur in de uitgangssituatie en in de plansituatie (toets aan standstill-principe) en van de toepassing van het voorkomingsprincipe en het ecologische compensatieprincipe uit het Natuurdecreet (*).

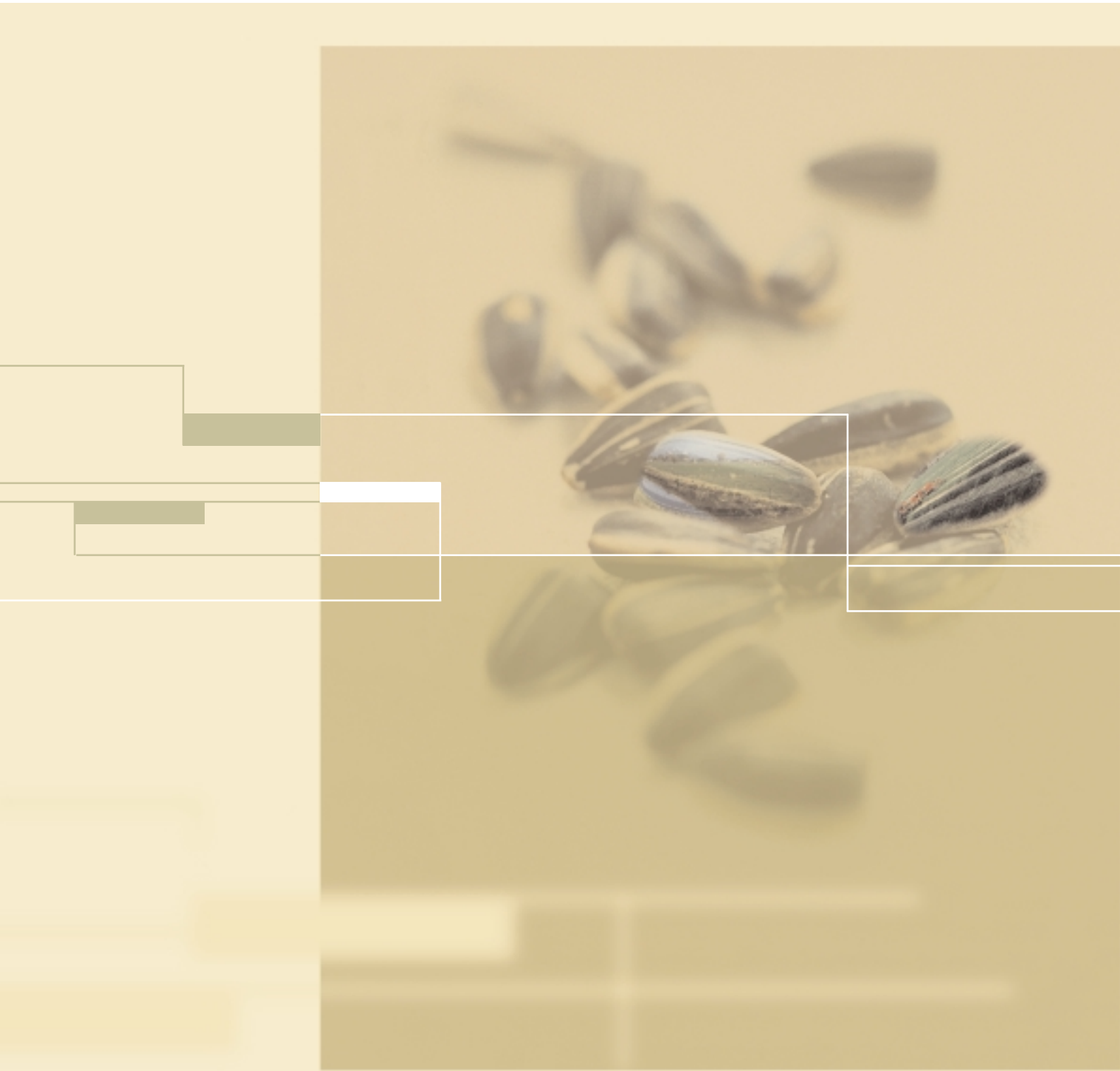
Vooraleer de werken in uitvoering gaan op het terrein wordt voor elk project een gericht monitoringprogramma opgezet. Dit heeft als doel de effectiviteit van de maatregelen voor natuur in de ruilverkaveling na te gaan. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de nood om voor toekomstige projecten te

kunnen steunen op meetbare ervaring uit eerdere projecten.

Het beheer van de inrichtingsmaatregelen voor natuur wordt geoptimaliseerd door het maken van beheersplannen.

Door toepassing van deze maatregelen zal de methode om de ecologische inbreng in de ruilverkaveling te optimaliseren en meetbaar te maken volledig ingepast worden in de nieuwe ruilverkavelingsprojecten. Voor de lopende ruilverkavelingsprojecten wordt de methode gefaseerd ingepast. Resultaten zullen vanaf 01.01.2000 aantoonbaar aanwezig zijn in de ruilverkavelingsprojecten.

(* *Decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21 oktober 1997.*

NATUUR

In de loop van het voorbije jaar gaf de VLM haar nieuwe opdrachten rond het gebiedsgerichte natuurbeleid duidelijk vorm. Een vaste organisatie, werkafspraken met de overheidspartners, informaticavoorzieningen, communicatieplannen, het zijn allemaal zaken die ertoe hebben geleid dat de functionele groep natuur, beslagen, op het ijs van natuurinrichting, recht van voorkoop en beheersovereenkomsten kon komen.

HOOFDSTUK

4

4.1

Organisatie

In 1999 evolueerde de werking natuur tot een vaste structuur binnen de VLM.

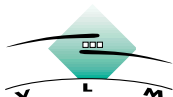
Centraal in Brussel zorgt de functionele groep natuur voor de structurele voorbereiding en de opvolging van de opdrachten natuur: natuurinrichting, recht van voorkoop, beheersovereenkomsten en milieubeleidsplanning. De groep functioneert, naast de afdelingen ruilverkaveling, landinrichting, mestbank en OC-Vlaanderen, volwaardig met een afvaardiging in directievergaderingen en een vaste dagorde op de vergaderingen van de Raad van Bestuur.

Per provinciale afdeling trekt een 'hoofd'

natuur de uitvoering van de opdrachten natuur binnen het eigen werkingsveld. Hij/zij wordt hiervoor bijgestaan door een kernteam voor natuurinrichting, een team voor beheersovereenkomsten, verantwoordelijken voor dossierbehandeling recht van voorkoop en een aanspreekpunt milieu voor de advisering van de provinciale en gemeentelijke milieubeleidsplannen.

Voor de uitvoering van de nieuwe opdrachten natuur kon de VLM 26 mensen aanwerven. Deze ploeg werd versterkt met meer ervaren medewerkers zodat de opdrachten natuur kwaliteitsvol, snel en efficiënt van start konden gaan.

De uitvoering van natuurinrichting, recht van voorkoop en beheers-

overeenkomsten gebeurt in samenwerking met de Afdeling Natuur van AMINAL. De Afdeling Land van AMINAL is ook een partner bij de opdracht beheersovereenkomsten. Met beide afdelingen bestaat een gestructureerd overleg, zowel op centraal als op provinciaal niveau, waarbij afspraken zijn vastgelegd. Voor recht van voorkoop zijn ook de adviesverleners (Administratie Land- en Tuinbouw, Administratie Waterwegen en Zeewezen), de comités tot aankoop, de natuurverenigingen en de Federatie van notarissen belangrijke overlegpartners. Op niveau van natuurinrichting worden administraties, overheden, natuurverenigingen en eventueel andere partners nauw bij de uitvoering van de projecten betrokken.

4.2

Natuurinrichting

Op grond van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (natuurdecreet) kunnen natuurinrichtingsprojecten ingesteld worden. De bedoeling van natuurinrichting is gebieden optimaal in te richten met het oog op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijk milieu.

Een natuurinrichtingsproject doorloopt verscheidene fasen. Tijdens de eerste fase wordt een onderzoek naar de haalbaarheid doorgevoerd. Op basis van dit onderzoek stelt de minister het natuurinrichtingsproject in. Hierbij wordt een projectcomité opgericht bestaande uit ambtenaren en andere betrokkenen. Dit comité adviseert de minister tijdens het verdere verloop van het natuurinrichtingsproject. De projectcommissie, samengesteld uit de belanghebbenden uit het projectgebied en uit deskundigen, geeft op haar beurt advies aan de comités.

Na de instelling wordt het projectrapport opgemaakt en dient het binnen zes

maanden afgewerkt te zijn. Hierin komen de nodig geachte maatregelen voor natuurinrichting aan bod. Na een openbaar onderzoek worden deze door de minister vastgesteld en volgt de uitdieping ervan in het projectuitvoeringsplan.

4.2.1. Ingestelde natuurinrichtingsprojecten

In 1999 doorliepen zeven projecten het onderzoek naar de haalbaarheid (Tabel 1). Allen werden op 29 juni ingesteld (publicatie in het Belgisch Staatsblad op 4 augustus). De samenstelling

van de projectcomités is vastgelegd bij Ministerieel Besluit van 7 december 1999.

De oprichting van de projectcommissies is voorzien voor maart 2000, evenals het in openbaar onderzoek stellen van het projectrapport.

Tabel 1 | Overzicht van de in 1999 ingestelde natuurinrichtingsprojecten

Provincie	Naam	Ligging	Beschrijving	Oppervlakte studiegebied
Antwerpen	Turnhouts Vennengebied-West	stad Turnhout, gemeente Merksplas	in interfluvium van Maas (Mark - Dommel) en Schelde (o.a. Nattenloop - Netebekken) met weidevogelgebieden, soortenrijke heide- en ven-ecosystemen, naaldhoutaanplantingen, eikenbossen	480 ha
	Bospolder-Ekers Moeras stad	Antwerpen (Antwerpen Noord en Ekeren)	polder en opgespoten terrein met rietland, broekbos, schraal grasland, ruigten	85 ha
Limburg	Smeetshof	gemeente Bocholt; tegen de Nederlandse grens	veengronden en lemige zandgronden; moerasgebied, grotendeels drooggetrokken met restanten van natte eikenberkenbossen, elzenbroekbosjes en wilgenstruweel, fijnspar- en lorkaanplantingen, riet, extensief begraasde weilandjes, hooiland en populieraanplantingen	187 ha
Oost-Vlaanderen	Bourgoyen-Ossemersen	stad Gent, langs de Leie en de Ringvaart	relict van het meersencolplex van de Drongense meersen in de alluviale Leievlaakte met komgebieden en donk en onbemeste graslanden	211 ha
	Latemse Meersen	Gent, Deinze en Sint-Martens-Latem langs de Leie	vallei van de niet-rechtgetrokken Leie met kleiige laaggelegen graslanden of meersen zandige oeverwal en donken en overgang naar zandige rivierduinen; kadert in landinrichtingsproject Leie en Schelde	284 ha
Vlaams-Brabant	Vinne	gemeente Zoutleeuw	voormalig natuurlijk meer van 100 ha, vorige eeuw drooggelegd en vanaf dan bemalen, grotendeels beplant met populier	126 ha
West-Vlaanderen	Oosthoekduinen	gemeente De Panne	duingebied met waterwinning; (deels vergraven) helmduinen, kalkrijke tot licht ontkalkte mosduinen, duingraslanden, duinstruwelen en bos. intensief gras- en akkerland.	183 ha

4.2.2. Natuurinrichtingsprojecten in onderzoek

Voor twee onderzoeksgebieden is het rapport naar de haalbaarheid afgewerkt (Tabel 2). Hun instelling wordt voorzien in februari 2000.

In tabel 3 zijn de projecten vermeld waarvoor het onderzoek naar de haal-

baarheid nog loopt. De instelling zal gebeuren medio 2000.

In 1999 is ook voor de Uitkerkse Polder (West-Vlaanderen) en Zwarte Beek (Limburg) een onderzoek naar de haalbaarheid opgestart.

De instelling wordt gepland voor september 2000.

Overzicht van de studiegebieden waar een onderzoek naar de haalbaarheid is afgewerkt

Provincie	Naam	Ligging	Oppervlakte studiegebied
Vlaams-Brabant	Dijlevallei	ten zuiden van Leuven ten zuiden van Leuven, doorsneden door de E40 in oost-westelijke richting	ca. 829 ha
West-Vlaanderen	West-Vlaamse Scheldemeersen	Provincie West-Vlaanderen; linkeroever van de Schelde, op het grondgebied van de gemeente Avelgem en Spiere-Helkijn	470 ha

Overzicht van de studiegebieden waar een onderzoek naar de haalbaarheid lopende is

Provincie	Naam	Ligging	Beschrijving	Oppervlakte studiegebied
Antwerpen	Molse Nete	gemeenten Mol en Balen	valleigebied van de Molse Nete met een kleiige en plaatselijk venige bodem met typische vochtige tot natte vegetatietypen als elzenbroekbosjes, rietlandjes, vochtige ruigtes, moerassen en halfnatuurlijke graslanden; ook beboste landduincomplexen op het interfluvium tussen Molse en Grote Nete met 'boomheide-vegetatie'; kadert in landinrichtingsproject Grote-Netegebied	385 ha
Oost-Vlaanderen	Merelbeekse Scheldemeersen	gemeente Merelbeke	alluviale Scheldevlakte met afgesneden meanders, een donk en valleiflank met agrarisch graslandgebruik; kadert in landinrichtingsproject Leie en Schelde	468,5 ha

4.2.3. Natuurinrichting en archeologie

Het hedendaagse natuurbeheer legt minder de nadruk op conservering van de bestaande toestand dan vroeger. Door het nemen van soms ingrijpende maatregelen probeert men de natuur nieuwe kansen te geven.

Deze ontwikkeling van het natuurbeheer zou op de talrijke archeologische vindplaatsen een negatief effect kunnen hebben. In tegenstelling tot de natuurwaarden hebben archeologische resten geen enkel regeneratievermogen.

Daarom wordt bij de planvorming van een natuurinrichtingsproject rekening gehouden met de archeologische belangen. Waardevolle archeologische vindplaatsen worden op een dusdanige manier ingepast, zodat het behoud van ecologische en archeologische waarden op lange termijn verzekerd is.

4.2.4. Monitoring van natuurinrichtingsprojecten

De eerste natuurinrichtingsprojecten in Vlaanderen zijn nu aangevat. Het is van belang om te weten of de geplande maatregelen ook de verwachte natuurresultaten opleveren. In samenwerking met de Afdeling Natuur van AMINAL en het Instituut voor Natuurbehoud werd gestart met de uitwerking van een methode voor monitoring van natuurinrichtingsprojecten.

4.3

Recht van voorkoop

4.3.1. Start van het recht van voorkoop natuur

Met het natuurdecreet biedt de Vlaamse overheid de natuur in Vlaanderen meer ruimte. In de komende jaren zullen steeds meer gronden in waardevolle natuurge-

bieden aangekocht worden om er de natuur veilig te stellen. Het recht van voorkoop is hierbij een hulpmiddel.

Reeds 10 dagen na de publicatie van het Decreet Natuurbehoud trad het recht van voorkoop in werking. Niettegenstaande heeft de VLM, hiervoor gemachtigd door het Vlaamse Gewest, moeten wachten met de uitoefening ervan tot de publicatie van de ministeriële besluiten voor de aanduiding van de ruimtelijke toepassingsgebieden van het voorkooprecht 'natuur'. Dit gebeurde op 4 augustus met de instelling van de eerste natuurinrichtingsprojecten en op 14 augustus en 17 september met de vaststelling van uitbreidingszones van Vlaamse en erkende natuurreservaten. Hierdoor kan de VLM, in naam en voor rekening van het Vlaams Gewest, gronden aankopen in ongeveer 35.000 ha natuurgebieden in Vlaanderen. Het voorkooprecht kan echter enkel

uitgeoefend worden indien reeds een koopovereenkomst bestaat. Het Vlaams Gewest treedt dan in de plaats van de koper.

4.3.2. Internetloket

Naar aanleiding van de afbakening van de eerste toepassingsgebieden van het recht van voorkoop natuur, opende de VLM in augustus een internetloket recht van voorkoop (<http://www.vlm.be/recht-vanvoorkoop/>). Dit loket richt zich in de eerste plaats naar notarissen. Het biedt informatie over de regelgeving en de toepassingsmodaliteiten en laat toe de toepassingsgebieden te raadplegen op een digitale kaart en via een databestand met kadastrale gegevens. De digitale kaarten van de toepassingsgebieden, die via internet opvraagbaar zijn, kunnen sinds kort ook aangevraagd worden bij het OC GIS-Vlaanderen.

4.3.3. Informaticatoepassingen

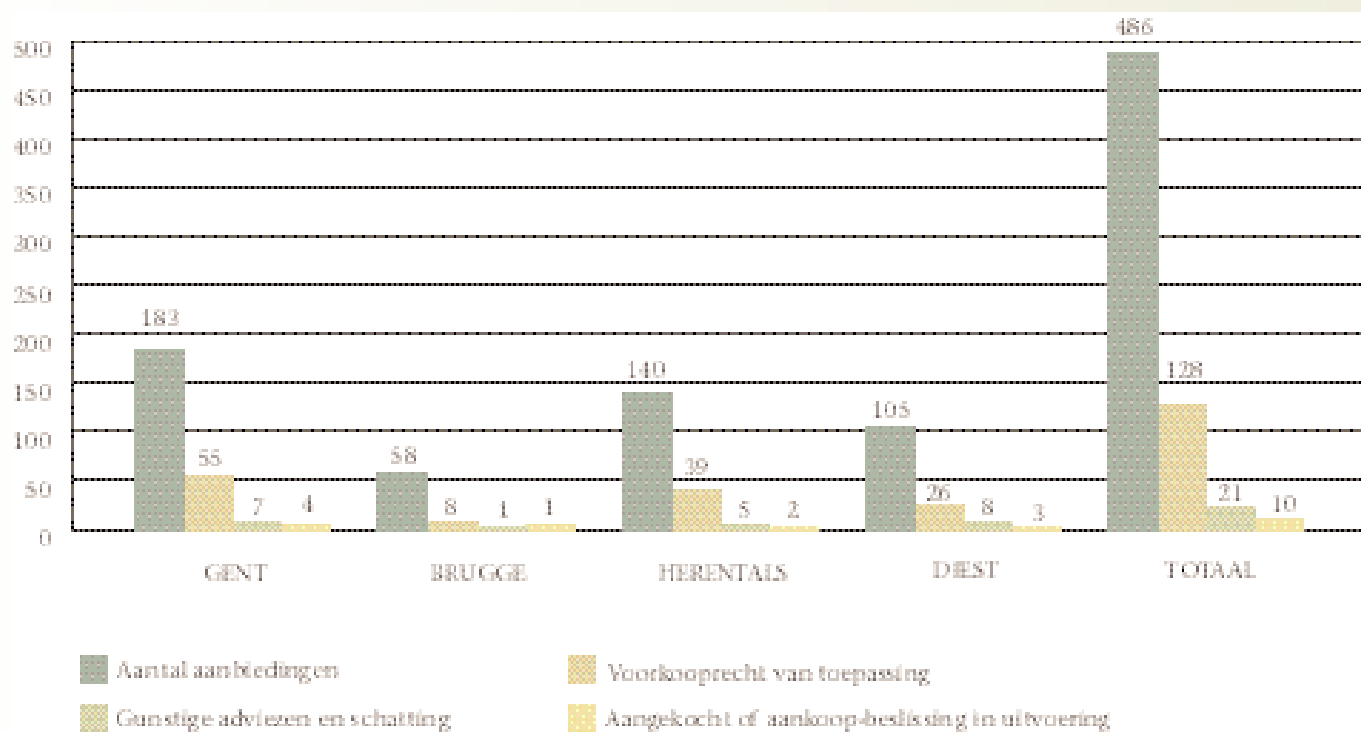
In afwachting van de instelling van de ruimtelijke toepassingsgebieden, ontwikkelden de functionele groep natuur en de afdeling Informatica - Grondgegevens & GIS-VLM twee informaticatoepassingen ter ondersteuning van de administratieve afhandeling van aankoopdossiers. Bij het eerste aanbod van gronden voor uitoefening van het voorkooprecht in de provinciale afdelingen, stonden opgeleide aanspreekpunten klaar om deze aanbiedingen te verwerken.

Het informatiesysteem "*Verwerving, Vervreemding en Beheer van Onroerende Goederen*" (VVBOG) is in feite geschikt voor de administratieve ondersteuning van alle opdrachten van de VLM waarbij gronden worden gekocht, verkocht of beheerd. Het maakt gebruik van een relatieve databankstructuur om verbanden te leggen tussen alle mogelijke gegevens die betrekking hebben op deze gronden. Voorlopig wordt het informatiesysteem echter enkel gebruikt voor de dossierafhandeling van aankopen via het voorkooprecht natuur.

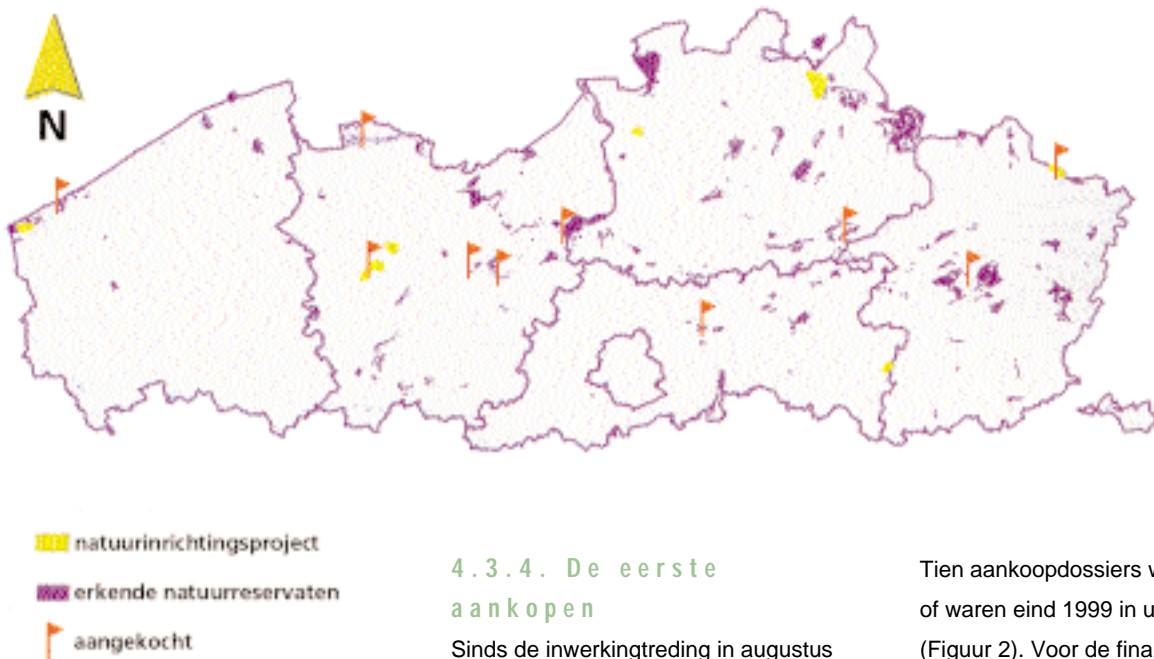
Daarnaast werd een ArcView-toepassing ontwikkeld. Deze laat toe de ligging van de aangeboden percelen t.o.v. het ruimtelijk toepassingsgebied van het voorkooprecht te beoordelen en de betrokken instanties voor de adviesprocedure te bepalen.

Figuur 1 | Overzicht van de aanbiedingen van onroerende goederen voor het recht van voorkoop natuur in de provinciale afdelingen in 1999.

	aantal aanbiedingen	voorkooprecht van toepassing	in %	gunstige adviezen en schatting	in %	aangekocht of aankoop- beslissing in uitvoering	in %
GENT	183	55	30%	7	4%	4	2%
BRUGGE	58	8	14%	1	2%	1	2%
HERENTALS	140	39	28%	5	4%	2	1%
DIEST	105	26	25%	8	8%	3	3%
TOTAAL	486	128	26%	21	4%	10	2%

Figuur 2 Lokalisatie van de eerste aankopen binnen de ruimtelijke toepassingsgebieden van het recht van voorkoop natuur.

4.3.4. De eerste aankopen

Sinds de inwerkingtreding in augustus 1999 werden 486 dossiers 'recht van voorkoop natuur' opgestart (Figuur 1). De meeste aanbiedingen gebeurden in de provinciale afdeling Gent, de minste in Brugge. Bij 128 aanbiedingen was het recht van voorkoop natuur van toepassing. Dankzij het internetloket en een informatiecampagne in samenwerking met de Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen, zijn steeds meer notarissen op de hoogte van de precieze werking van het voorkooprecht natuur. De VLM beschikt over 60 dagen voor de administratieve afhandeling, zodat eind 1999 de procedure voor vele dossiers nog niet was afgerond. Eenentwintig aanbiedingen kregen een gunstig aankoopadvies van de afdeling Natuur (AMINAL) en een gunstig schattingsverslag van het Comité tot Aankoop. Uit dit relatief kleine aantal blijkt dat de opportuniteit van de aankoop grondig wordt onderzocht door de adviesverlenende administraties.

Tien aankoopdossiers werden uitgevoerd of waren eind 1999 in uitvoering (Figuur 2). Voor de financiering van de aankopen in 1999 werd een voorlopige vastlegging van 30 miljoen BEF bij het MINA-fonds aangevraagd.

4.4

Beheersovereenkomsten

Het jaar 1999 was voor de beheersovereenkomsten een belangrijk jaar. Op 13 april keurde de Vlaamse regering een besluit goed waardoor het Vlaamse uitvoeringsprogramma in het kader van de Europese verordening 2078/92 van start kon gaan. Op 4 juni ondertekende de bevoegde minister een besluit met de wettelijke details van de regeling.

De Vlaamse Landmaatschappij staat nu in voor de bevordering, het sluiten en de opvolging van de beheersovereenkomsten. De Afdeling Natuur en de Afdeling Land van AMINAL staan in voor de beleidstaken.

Tevens ontwikkelde de VLM een informaticasysteem en een GIS om haar taken rond beheersovereenkomsten snel en doelmatig te kunnen uitvoeren. Met de partners van de administratie zijn werkafspraken gemaakt. Die zullen uitmonden in een protocol.

Veel aandacht ging in 1999 uit naar de bekendmaking van de bestaande mogelijkheden tot het sluiten van beheersovereenkomsten met de Vlaamse overheid. Dit gebeurde onder meer door de uitgave en de verspreiding van een folder en een brochure. Voor de opname van informatie in vaktijdschiften werden persteksten verspreid. Daarenboven verzorgde de functionele groep natuur meerdere infosessies, zowel intern voor de VLM en de milieu- en landbouwadministratie als extern op vraag van provincies, gemeenten, milieu- en landbouwraden, organisaties, enzovoort.

De VLM werkte ook mee aan de voorbereiding van nieuwe voorstellen voor beheersovereenkomsten in het kader van de Europese plattelandsverordening (verordening 1257/92). Die voorstellen voorzien, naast een verderzetting van de huidige beheerspakketten, mogelijkheden om rond bijkomende beheersdoelstellingen overeenkomsten te sluiten.

4.5

Milieubeleidsplanning

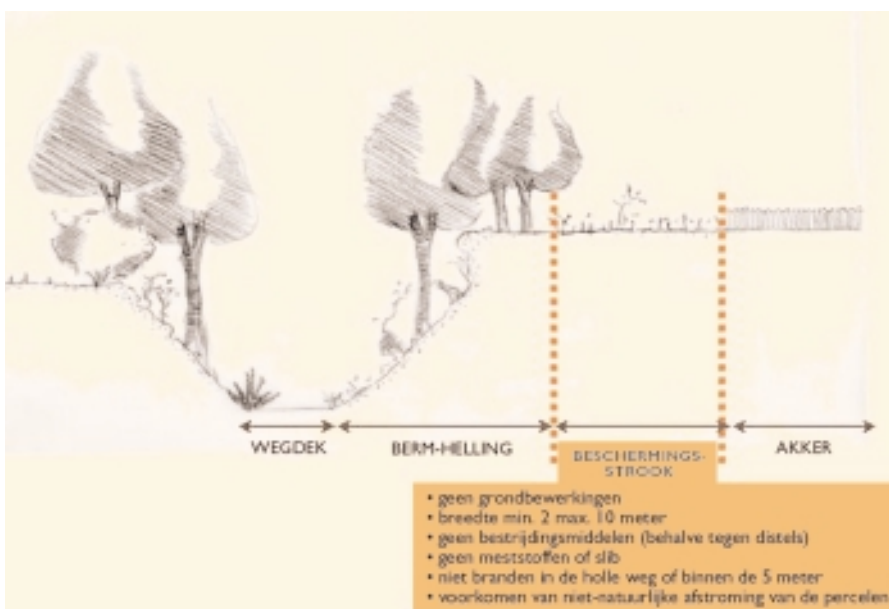
De Vlaamse Landmaatschappij werkte in 1999 mee aan de milieubeleidsplanning. Die medewerking verliep via de daarvoor opgerichte structuren: het gewestelijk milieu-overleg (GMO), de planningsgroep en het permanent planningsoverleg. De VLM heeft afgevaardigden of vertegenwoordigers in elk van deze organen.

In uitvoering en in opvolging van het Milieubeleidsplan 1997-1998 overhandigde het GMO in 1999 het ontwerp Milieujaar-programma 2000 aan de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw. De eindversie van het programma wordt begin 2000 openbaar gemaakt.

De functionele groep natuur droeg in 1999 op verschillende manieren bij tot de milieubeleidsplanning:

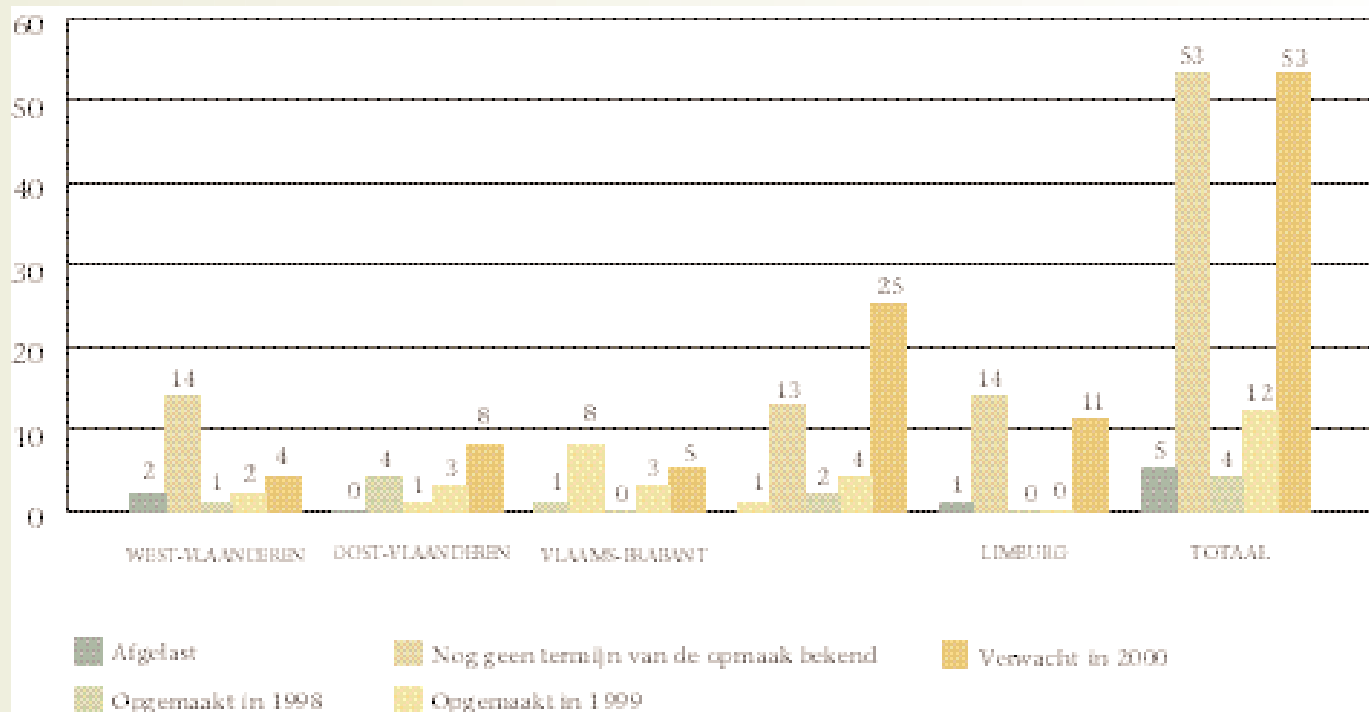
- door als coördinator voor de thema's versnippering en gebiedsgerichte benadering op te treden;
- door de verantwoordelijkheid voor actie 149 (een wettelijk en organisatorisch kader uitwerken voor vrijwillige beheersovereenkomst) te dragen;
- door haar inbreng in het ontwerp milieujaarprogramma 2000;
- door deel te nemen aan het permanent planningsoverleg.

De VLM geeft ook advies omtrent de ontwerpen van de provinciale en de gemeentelijke milieubeleidsplannen. Provincies en gemeenten kunnen bovendien voor de opmaak van hun plannen beroep doen op de Vlaamse Landmaatschappij. De functionele groep natuur en de provinciale afdelingen adviseerden de ontwerpen van de provinciale en van de gemeentelijke milieubeleidsplannen die in 1999 werden ingediend. (Figuur 3)

Figuur 3 De geadviseerde ontwerpen van de provinciale en gemeentelijke milieubeleidsplannen

	afgelast	nog geen termijn van de opmaak bekend	opgemaakt in 1998	opgemaakt in 1999	verwacht in 2000
WEST-VLAANDEREN	2	14	1	2	4
OOST-VLAANDEREN	0	4	1	3	8
VLAAMS-BRABANT	1	8	0	3	5
ANTWERPEN	1	13	2	4	25
LIMBURG	1	14	0	0	11
TOTAAL	5	53	4	12	53

4.6

Communicatie

Om de communicatie met alle medespelers te stroomlijnen werd een communicatieplan uitgewerkt voor natuurinrichting, recht van voorkoop en beheersovereenkomsten. Hierin kaderen de brochures rond natuurinrichting en beheersovereenkomsten, de krantjes van de natuurinrichtingsprojecten, het artikel over recht van voorkoop in het tijdschrift voor de notarissen en de uitbouw van een loket recht van voorkoop op de website van de VLM.

4.7

Forum Natuur en Landbouw

De functionele groep natuur bleef in 1999 het secretariaat verzorgen voor het Forum Natuur en Landbouw. Het Forum vergaderde opnieuw een tiental keer, steeds onder het voorzitterschap van de leidend ambtenaar van de VLM.

Op vraag van de bevoegde minister bereidde de functionele groep natuur de wetgeving rond het Forum voor. De omvorming van een protocollaire naar een organieke regeling vond plaats na een evaluatie van de werking van het Forum. Op 8 juni 1999 keurde de Vlaamse regering een besluit goed over dit overlegplatform tussen landbouworganisaties en natuurverenigingen.

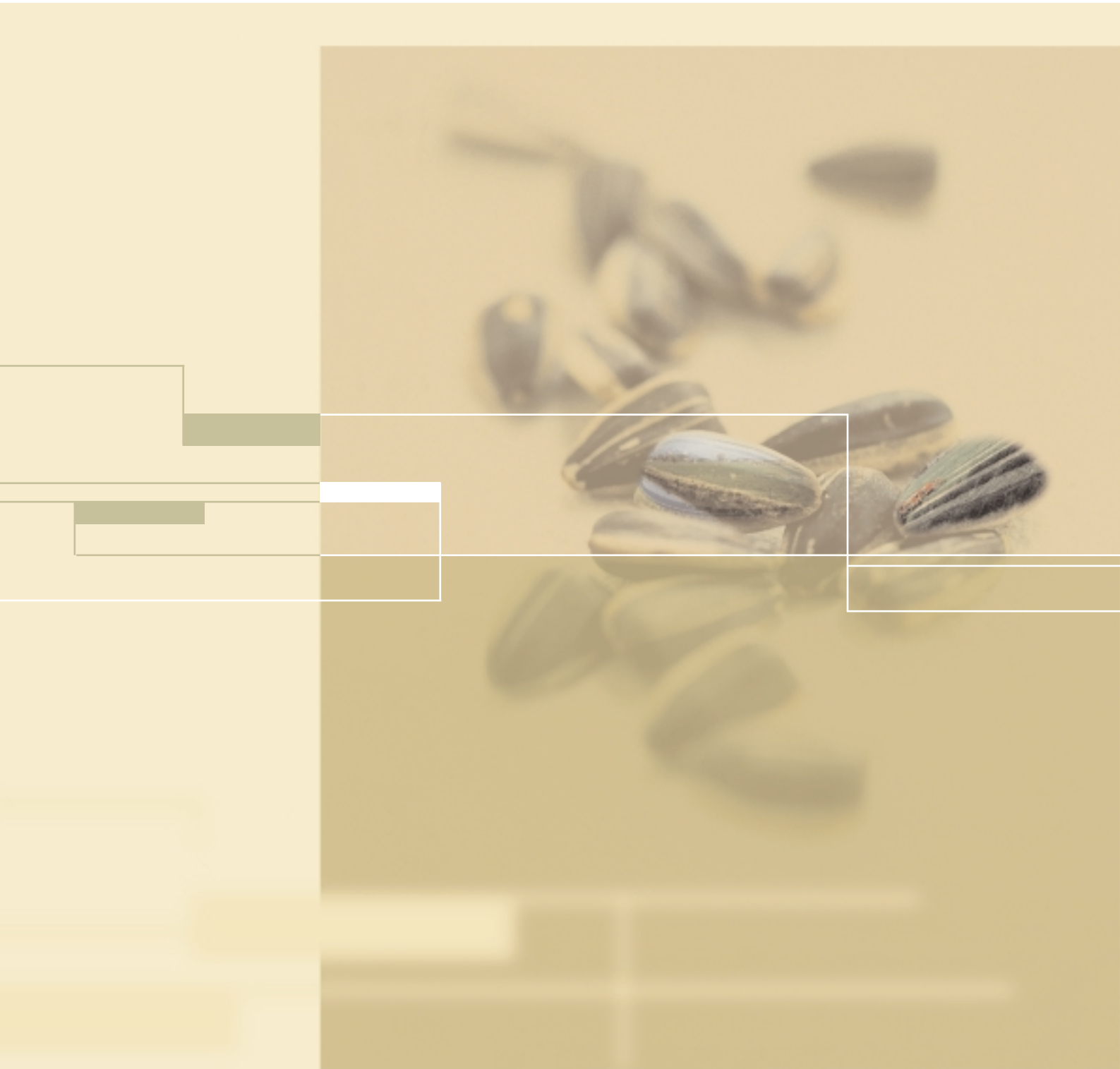

4.8

Beleidsondersteuning en participaties

De functionele groep natuur werd mee ingeschakeld in de voorbereiding van uitvoeringsbesluiten op het natuurdecreet. Ze werkte mee aan de voorbereiding van de beleidsnota's van de Vlaamse Minister van Leefmilieu en Landbouw en werd betrokken bij de uitwerking van de Gewenste Natuur- en Bosstructuur. Er is samen met de Afdeling Natuur van AMINAL werk gemaakt van criteria en prioriteiten voor de instelling van natuurinrichtingsprojecten.

De functionele groep natuur participeert in werkgroepen ter voorbereiding van een Vlaams Waterbeleidsplan. Een aantal studies in het kader van het Vlaams Impulsprogramma Natuurontwikkeling en het Milieubeleidsplan 1997-2001 worden mee begeleid. Het gaat in hoofdzaak om studies met betrekking tot natuurontwikkeling, verweving landbouwnatuur, beheersovereenkomsten en onderbouwing van het natuurbeleid. Tevens draagt ze bij tot de opmaak van het Milieu- en Natuurrapport Vlaanderen door op te treden als lector voor diverse thema's.

MESTBANK

De soms hevige discussies rond de mestwetgeving in Vlaanderen, hebben in 1999 geleid tot de goedkeuring van MAP2 in het Vlaams parlement op 29 april. Het uitgangspunt van MAP2 is de responsabilisering van de landbouwsector rond het respecteren van de nitraatresiduwaarde van 90kg stikstof per hectare in de bodem. De uitvoering van MAP2 werd evenwel gekoppeld aan de goedkeuring door de Europese Commissie van de vergoedingsregeling. Samen met andere regionale en federale overheden speelde de Mestbank een belangrijke rol in het beheersen van de dioxinecrisis. Mest-, bodem- en gewasmonsters werden genomen en mesttransporten van gecontamineerde bedrijven werden geblokkeerd. Al die acties werden volgehouden tot de PCB-analyses negatief werden bevonden.

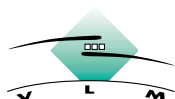
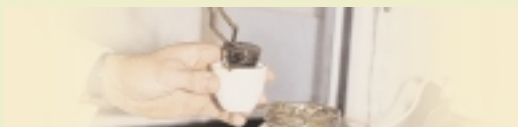
H O O F D S T U K

Naast de gebruikelijke opdrachten werd de Mestbank in 1999 geconfronteerd met een aantal supplementaire activiteiten. Zo werd het besluit omtrent de verscherpte maatregelen in bepaalde gebieden omwille van de natuurwaarde goedgekeurd door de Vlaamse regering op 9 februari 1999. Dit hield in dat de Groenlaag diende afgebakend te worden met een classificatie van de gebruikspcelen naar hun biologische waardering. Na een kennisgevingsprocedure waarbij elke betrokkene (eigenaar, gebruiker, natuurverenigingen,...) op de hoogte werd gebracht van, in het bijzonder de biologische waardering van de percelen gelegen in de Groenlaag, volgde een uitgebreide be-

zwaarprocedure afgehandeld door de Verificatiecommissie.

Ook het nieuwe mestdecreet (MAP2) was een heet hangijzer in 1999 met een uiteindelijke goedkeuring in het Vlaams Parlement op 29 april 1999. Responsabilisering van de landbouwsector omtrent het respecteren van de maximale nitraatresiduwaarde van 90 kg N/ha in de bodem op een diepte van 0-90 cm in het najaar, is het centrale uitgangsprincipe. Bijzondere slagkracht wordt aan het nieuwe decreet gegeven door het invoeren van de nutriëntenhalte (tijdelijke en absolute blokkering van de veestapel tot 2005 op basis van de aangifte van de laatste drie jaar), de mestverwerkingsplicht,

gewijzigde bemestings- en uitscheidingsnormen en het vernieuwde vergunningenbeleid. Weliswaar werd het van kracht worden uitgesteld tot de Europese Commissie haar goedkeuring zou geven over de vergoedingsregeling waarbij de landbouwers door middel van beheersovereenkomsten een vergoeding kunnen krijgen. De Europese Commissie beraadslaagde overigens ook over het vergoedingsstelsel van MAP1 en had als voornaamste opmerkingen:

- het principe is gebaseerd op een compensatie en niet op een resultaatverbintenis;
- concurrentievoordeel van Vlaamse landbouwers t.o.v. landbouwers uit andere EG-lidstaten;
- het niet correct naleven van de Nitraatrichtlijn.

Ook de dioxinecrisis had een invloed op de werking van de Mestbank in 1999. Er werden mest-, bodem- en gewasstalen genomen en mesttransporten geblokkeerd voor de bedrijven die gecontamineerde voeders hadden gebruikt, tot de PCB-analyses negatief waren bevonden. De prangende mestproblematiek en de toenemende complexiteit omtrent de beheersbaarheid ervan zorgen binnen de landbouwsector voor enige ongerustheid.

Nochtans moet er gestreefd worden naar een verenigd samengaan van duurzame milieubelangen binnen een leefbare landbouwsector.

5.1

Aangifte en registratie

5.1.1. Aangiftes 1999

Sinds haar ontstaan registreert de Mestbank elk jaar een aantal kerngegevens over de Vlaamse landbouwbedrijven. De belangrijkste gegevens zijn de gemiddelde veebezetting, het bedrijfsareaal cultuurgrond met hun ligging en hun teeltplan, het gebruik van chemische en andere meststoffen, de opslag van dierlijke mest op het einde van het jaar.

Tabel 1 Overzicht inventarisatiegegevens bedrijfssituatie 1998 van producenten en gebruikers

	Antwerpen	VI-Brabant	W-Vlaanderen	O-Vlaanderen	Limburg	Totaal Vlaanderen	
Aantal geregistreerden							
bedrijven	6.874	4.802	13.567	10.294	5.011	40.548	
entiteiten	7.541	5.047	14.901	10.929	5.527	43.945	
stopgezetten in loop van '98	312	138	466	400	159	1.475	
aantal kleintjes	730	300	905	583	237	2.755	
totaal aantal kleintjes	6.588	1.875	4.823	5.386	3.569	22.241	
Areaal cultuurgrond (ha)							
grasland	53.095	25.868	84.730	69.850	33.401	266.944	
mais	31.229	13.148	37.596	42.983	19.854	144.810	
stikstofarme gewassen	1.537	6.881	8.616	4.526	11.097	32.657	
andere gewassen	8.515	41.714	84.343	40.003	23.552	198.127	
totaal	94.376	87.611	215.285	157.362	87.904	642.538	
Dierlijke productie							
stikstof (kg N)	30.762.358	10.692.126	69.005.706	39.589.182	16.809.978	166.859.350	
fosfaat (kg P2O5)(met laagfosforvoeder)	14.435.439	4.274.848	31.035.833	16.818.816	7.581.790	74.146.726	
reductie tgv laagfosforvoeder	285.938	46.138	1.179.911	392.816	147.123	2.051.926	
Dierlijke productie per ha							
stikstof (kg N)	326	122	321	252	191	260	
fosfaat (kg P2O5)	153	49	144	107	86	115	
reductie tgv laagfosforvoeder	3	1	5	2	2	3	
Gebruik van dierlijke mest							
stikstof (kg N)	27.212.042	13.308.705	61.703.278	39.043.029	17.074.050	158.341.104	
fosfaat (kg P2O5)	11.422.348	6.007.759	24.476.039	16.094.200	7.767.615	65.767.961	
Gebruik van dierlijke mest per ha							
stikstof (kg N)	288	152	287	248	194	246	
fosfaat (kg P2O5)	121	69	114	102	88	102	
Gebruik van chem. meststoffen							
stikstof (kg N)	5.609.874	8.512.931	16.606.062	12.955.127	6.493.786	50.177.780	
fosfaat (kg P2O5)	901.763	2.428.126	1.281.986	2.348.600	1.230.373	8.190.848	
Gebruik van chem. meststoffen per ha							
stikstof (kg N)	59	97	77	82	74	78	
fosfaat (kg P2O5)	10	28	6	15	14	13	
Bedrijfsmatig overschot							
zonder kunstmest	stikstof (kg N)	11.145.541	1.733.360	22.653.967	10.178.627	4.762.198	50.473.693
	fosfaat (kg P2O5)	6.723.310	909.917	12.031.806	5.109.238	2.820.117	27.594.388
	aantal bedrijven	1.872	606	3.836	2.311	1.093	9.718
met kunstmest	stikstof (kg N)	11.933.299	3.116.683	26.598.432	11.810.024	6.703.456	60.161.894
	fosfaat (kg P2O5)	6.856.720	1.260.146	12.195.762	5.402.860	3.028.701	28.744.189
	aantal bedrijven	2.209	1.283	4.711	3.081	1.673	12.957
Gemeentelijk overschot							
zonder kunstmest	stikstof (kg N)	2.262.505	11.106	5.145.291	1.611.817	22.514	9.053.233
	fosfaat (kg P2O5)	2.148.160	586	3.374.278	519.781	88.321	6.131.126
	aantal gemeenten	13	2	23	9	4	51
met kunstmest	stikstof (kg N)	3.575.401	11.106	9.588.181	2.330.512	633.764	16.138.964
	fosfaat (kg P2O5)	2.326.396	5.743	3.673.915	721.257	158.050	6.885.361
	aantal gemeenten	15	3	34	14	6	72
Provinciaal overschot							
zonder kunstmest	stikstof (kg N)	0	0	0	0	0	0
	fosfaat (kg P2O5)	0	0	0	0	0	0
met kunstmest	stikstof (kg N)	0	0	3.727.147	0	0	3.727.147
	fosfaat (kg P2O5)	0	0	0	0	0	0

(*) Kleintjes zijn bedrijven die minder dan 300 kg P2O5 produceren en minder dan 2 ha cultuurgrond bewerken maar mestverhandelingen wensen verder te doen.

Tabel 2 Aantal aangegeven dieren per diercategorie en per provincie in productiejaar 1998

Provincie	Antwerpen	VI-Brabant	W-Vlaanderen	O-Vlaanderen	Limburg	Totaal Vlaanderen
runderen < 1 jaar	58.091	32.560	131.753	107.136	38.302	367.842
runderen 1-2 jaar	59.420	33.579	138.228	111.289	38.078	380.594
melkkoeien	84.854	23.659	103.762	94.559	42.648	349.482
mestkalveren	119.999	15.173	11.843	5.745	22.087	174.847
andere runderen	35.402	34.795	117.295	77.623	28.021	293.136
biggen	79.064	24.308	117.264	51.036	70.185	341.857
beren en zeugen	18.421	4.324	33.682	13.960	16.234	86.621
zeugen incl. biggen	77.662	15.097	284.712	130.079	45.871	553.421
andere varkens	715.674	139.279	2.509.209	895.247	362.049	4.621.458
leghennen	3.540.291	242.044	3.979.576	1.800.418	1.523.198	11.085.527
slachtkuikens	5.751.324	812.436	6.499.458	3.377.431	2.439.753	18.880.402
opfokpoeljen	1.052.917	57.823	2.000.773	508.144	336.000	3.955.657
ander pluimvee	84.144	4.776	248.712	114.816	78.186	530.634
paarden	6.480	4.259	5.225	5.490	3.415	24.869
schapen < 1 jaar	3.902	3.924	7.954	4.027	3.393	23.200
schapen > 1 jaar	5.992	5.835	12.866	7.871	5.196	37.760
geiten	778	167	1.501	1.404	1.123	4.973
nertsen en konijnen	104.327	12.494	113.681	56.358	31.658	318.518

Tabel 3 Verdeling gezinsveeteeltbedrijf versus niet-gezinsveeteeltbedrijf weergegeven per bedrijfstype

ProvBedrijfstype	Aantal GVB	Aantal NGVB	% aandeel GVB
Akkerbouwers	336	5.381	6
Combinatie van rundvee	1.199	5.006	19
Melkveebedrijven	5.035	1.076	82
Mestveebedrijven	1.161	2.732	30
Varkensbedrijven	3.064	1.116	73
Pluimveebedrijven	477	320	60
Combinatie rundvee en akkerbouw	1.474	2.532	37
Combinatie rundvee, akkerbouw en veredeling	2.482	602	80
Mestkalveren	124	189	40
Gemengde landbouw	927	826	53
TOTAAL	16.279	19.780	45

De Mestbank vraagt tevens een aantal kerngegevens op van gewestgrensoverschrijdende bedrijven, producenten van andere meststoffen, verzamelpunten en be- en verwerkingseenheden. Al deze bedrijven dienen hiervoor jaarlijks een aangifte te doen van hun bedrijfssituatie van het voorgaande jaar.

Aangifteplichtige bedrijven

Het aantal aangifteplichtige bedrijven daalde in 1999 verder met netto 621 bedrijven t.o.v. van 1998. Dit betekent een reductie met 1,5%. Aan 2.755 bedrijven werd een vrijstelling van aangifte verleend omdat zij aan de voorwaarde van <2 ha cultuurgrond en een productie van <300 kg P2O5 voldeden. De landbouwactiviteiten werden stopgezet of overgenomen op 1.475 bedrijven (tabel 1).

Dieren

Voor alle categorieën van de runderen met uitzondering van de 'andere runderen' en 'mestkalveren', daalde het aantal dieren. Het aantal leghennen bleef ongeveer op hetzelfde peil als in 1998. Voor alle overige categorieën werd een stijging van het aantal dieren vastgesteld. Voor de diercategorieën mestkalveren, biggen, andere varkens en opfokpoeljen is de toename t.o.v. 1998 zelfs zeer significant.

Ongeveer 53 % van de varkens, 37% van het pluimvee en 32 % van de runderen werden geteeld in West-Vlaanderen zoals uit tabel 2 valt op te merken. In de provincie Oost-Vlaanderen was vooral het rund-

vee goed vertegenwoordigd (>25%). De provincie Antwerpen werd gekenmerkt door een hoog aantal stuks pluimvee (30%) en mestkalveren (70%). In Vlaams-Brabant bedroeg het aantal dieren in elke categorie minder dan 10% van het totale aantal (met uitzondering van de paarden en de schapen).

Productie van dierlijke mest

De productie van nutriënten in dierlijke mest, nam t.o.v. 1998 toe met 5% voor fosfaat en 2 % voor stikstof. Deze niet gelijklopende productiestijging voor P2O5 en N bevestigt de trend, die bij de dierenaantallen reeds is aangegeven; nl. dat de varkens en het pluimvee verantwoordelijk zijn voor een steeds groter deel van de nutriëntenproductie. Door het gebruik van laagfosforvoeder bij vleesvarkens kon een bijkomende productie van 2.051.926 kg P2O5 vermeden worden. Nog slechts 11,2 % van de vleesvarkens werden gekweekt zonder gebruik te maken van laagfosforvoeder. Zonder rekening te houden met de toename van het totaal aantal varkens betekent dit dat er 10,3% meer varkens met laagfosforvoeder werden gekweekt.

In Vlaanderen bedroeg de gemiddelde productiedruk 115 kg P2O5 /ha en 260 kg N/ha (tabel 1). Deze productie wordt slechts voor 88,7 % gebruikt in Vlaanderen. Op provinciaal vlak zijn er echter wel grote verschillen merkbaar. In West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen was de productiedruk aanzienlijk gro-

ter dan de gebruiksdruk. Limburg en Vlaams-Brabant voerden netto nutriënten in, resulterend in een gebruiksdruk die veel hoger was dan de productiedruk.

Op basis van de bedrijfsindelingen conform de communautaire typologieën zoals gebruikt in de Beschikking van de EEG-Commissie van 7 juni 1985, werden de nutriënten vooral geproduceerd op de varkens- (32 %), de melkvee- (>19 %) en de pluimveebedrijven (10%). De gemengde bedrijven met combinatie rundvee, akkerbouw en veredelingslandbouw (16 %) zijn eveneens verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de productie aan nutriënten in dierlijke mest. De aangegeven procentuele verdeling is berekend op basis van de fosfaatproductie (tabel 3).

Het gebruik van dierlijke mest

Met inbegrip van de uitscheiding door de dieren op de weide, werd er gemiddeld over Vlaanderen ongeveer 100 kg P2O5/ha en 240 kg N/ha uit dierlijke mest toegediend. Ten opzichte van de productie werd vastgesteld dat er ongeveer 3,1 miljoen kg mest meer in opslag vertoefde eind 1998 dan bij het begin van het jaar. Ongeveer 5,2 miljoen kg P2O5 van de totale productie werd afgevoerd naar een andere bestemming dan de cultuurgronden van andere gebruikers (bv. verzamelpunt, export, verwerkingseenheid). Gemiddeld over Vlaanderen was een derde van het gebruik van dierlijke mest afkomstig van bedrijfsvreemde mest. West-Vlaanderen en

Antwerpen produceerden gemiddeld 21% meer fosfaat dan dat er gebruikt werd. In Oost-Vlaanderen en Limburg kwam de productie overeen met het gebruik. In Vlaams-Brabant werd 40% meer fosfaat uit dierlijke mest gebruikt dan er werd geproduceerd (tabel 1).

Overschotten

De overschotten op bedrijfsniveau, rekening houdend met het gebruik van laagfosforvoeder en berekend op basis van de maximale invulling van de normen ongeacht het reële mestgebruik op de percelen, bedroegen voor fosfaat 37% en voor stikstof 30% van de productie (tabel 1). Het werkelijke bedrijfsoverschot is nog groter, aangezien in de praktijk een deel van de toegelaten normen voor stikstof of fosfaat niet kan ingevuld worden. Ongeveer een vierde van de bedrijven had te kampen met een mestoverschot louter op basis van de geproduceerde dierlijke mest. Wordt ook de gebruikte hoeveelheden chemische mest in rekening gebracht dan moest een derde van de producenten dierlijke mest afvoeren voor een totale hoeveelheid van bijna 30 miljoen kg P₂O₅ en meer dan 62 miljoen kg N.

De berekening van de overschotten op gemeentelijk niveau gebeurde op basis van de productie van de tot de gemeente behorende inrichtingen en de tot deze inrichtingen behorende totale oppervlakte cultuurgrond. Een daling van de overschotten tot minder dan 10% van de productie, ongeacht het gebruik van kunst-

mest, werd waargenomen. Naargelang het gebruik van chemische meststoffen wel of niet in rekening worden gebracht, zijn er mestoverschotten in respectievelijk bijna 1/4 of 1/6 van de gemeenten.

Alleen de provincie West-Vlaanderen kampt met een overschot op provinciaal niveau, als deze op dezelfde manier wordt berekend. Er is enkel een N-overschot (3,7 miljoen kg N) als ook het gebruik van chemische meststoffen in rekening wordt gebracht.

De helft (52%) van de bedrijfsmatige overschotten is gekoppeld aan de gespecialiseerde varkensteelt. Zij omvatten ongeveer 2/3 van de totale productie aan fosfaat. Voor de pluimveehouderij bedragen deze cijfers respectievelijk 10% van de totale bedrijfsmatige overschotten en meer dan 90% van de totale productie op deze gespecialiseerde bedrijven.

Producenten van andere meststoffen

Er waren 249 aangiften als producent van andere meststoffen. Er werd nauw samen gewerkt met andere Vlaamse en federale overheidsdiensten om enkel 100 % 'propere' andere meststoffen en bodemverbeterende middelen toe te laten in de landbouw. Voor zuiveringsslib en compost betekent dit dat deze meststof enkel werd toegelaten door de Mestbank nadat een gebruikscertificaat werd afgeleverd door OVAM (Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse gewest) en een toelating of ontheffing werd afgeleverd door het federale Ministerie van Landbouw.

Tabel 3 | Fosfaatproductie en fosfaatoverschot (kg P2O5) van de niet-gezinsveeteeltbedrijven per bedrijfstype

Bedrijfstype	Productie P2O5		Overschot P2O5	
	kg P2O5	%	kg P2O5	%
Akkerbouwers	207.908	41	551.176	93
Combinatie van rundvee	1.386.242	34	486.893	75
Melkveebedrijven	1.792.233	13	301.465	54
Mestveebedrijven	2.433.510	51	690.491	74
Varkensbedrijven	7.504.412	31	6.207.583	41
Pluimveebedrijven	2.869.481	40	2.578.144	40
Combinatie rundvee en akkerbouw	761.466	26	261.045	86
Combinatie rundvee, akkerbouw en veredeling	1.863.689	16	629.476	29
Mestkalveren	648.850	64	448.860	71
Gemengde landbouw	1.052.436	27	610.826	47
TOTAAL	20.520.227	28	12.782.820	44

Be- en verwerkers en champignon-telers

Er waren 237 aangiften als bewerker en verwerker van dierlijke en andere mest. Deze voerden ongeveer 3.300.000 kg fosfaat en 5.500.000 kg N af. Daartoe behoorden ook de champignontelers, de champignonsubstraatbereiders en champignonsubstraatbewerker. Deze laatste twee voerden ongeveer 2.000.000 kg fosfaat en 3.500.000 kg stikstof af naar champignonkwekerijen of naar andere substraatbewerker.

Notificatie gezinsveeteeltbedrijf

De controle van bijna 38.000 bedrijven als gezinsveeteeltbedrijf werd in 1999 verder gezet. Door de onzekerheid over het in voege treden van MAP2 en de retroactiviteit van sommige bepalingen van MAP2, was het geen eenvoudige controle. Daarom werd ook het aantal terreincontroles

op gezinsveeteeltbedrijf verminderd. Aan 5.500 landbouwbedrijven werd in het voorjaar 1999 een aangetekend schrijven gericht omdat de benodigde bijlagen bij de aangiften ontbraken. Deze bijlagen zijn vereist om te kunnen nagaan of de bedrijven voldoen aan de gestelde voorwaarden van gezinsveeteeltbedrijf.

In totaal werden in 1998 20.300 bedrijven als niet-gezinsveeteeltbedrijf genotificeerd. Dit komt overeen met een fosfaatproductie van 20 miljoen kg (ongeveer een kwart van de totale productie). Het fosfaatoverschot (inclusief kunstmest) op deze bedrijven bedroeg 12,8 miljoen kg (44% van de totale overschotten). Tabel 3 geeft per bedrijfstype de onderverdeling gezinsveeteeltbedrijf versus niet-gezinsveeteeltbedrijf aan. Tabel 4 geeft voor de niet-gezinsveeteeltbedrijven de fosfaatproductie en de fosfaatoverschotten weer

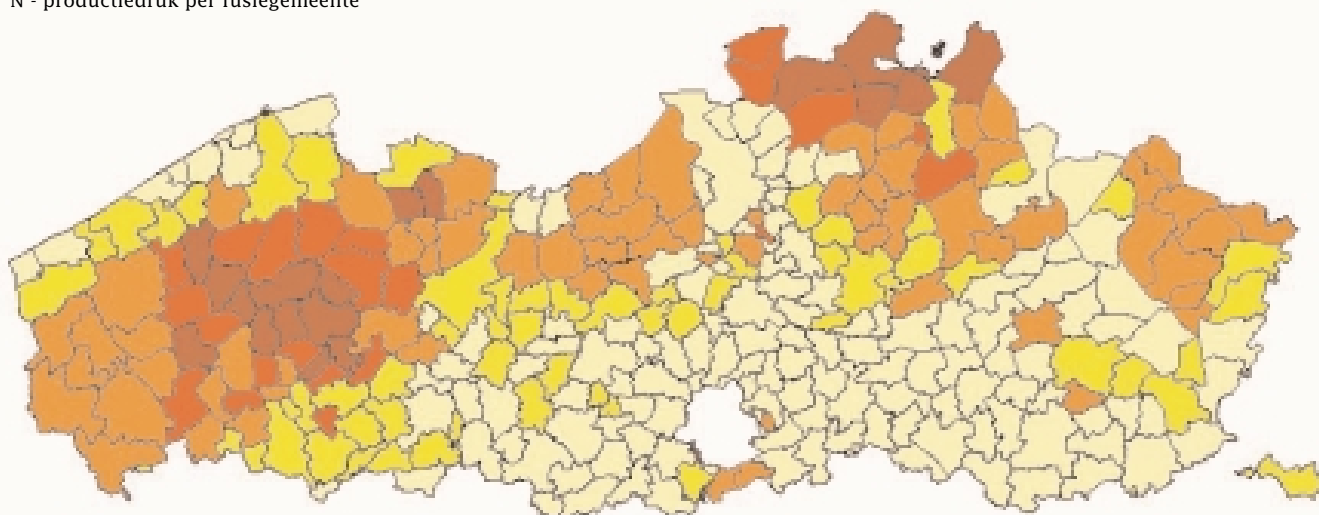
per bedrijfstype. De voornaamste reden van niet-notificatie was dat de bedrijven zelf verklaarden niet aan de voorwaarden te voldoen. Het aantal beroepen in het kader van de notificatie als niet-gezinsveeteeltbedrijf in 1999 bedroeg 462.

Aanvragen verhoogde bemesting bij bepaalde teeltcombinaties

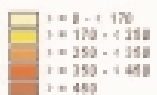
In totaal deden 3.699 landbouwers een aanvraag voor verhoogde bemesting voor de teeltcombinatie gras/maïs voor een gezamenlijke oppervlakte van 16.357 ha. Voor 15.738 ha werd de aanvraag goedgekeurd bij 3603 landbouwers. Dit is 10,9% van het maïsareaal. Voor de teeltcombinatie bladgroenten bedroeg het aantal aanvragen 190. De aanvraag van 172 gebruikers werd goedgekeurd (629 ha). Voor 105 ha werd de aanvraag afgewezen tengevolge van verkeerde teeltcombinaties.

Kaart 1 Productie van stikstof uit dierlijke mest in Vlaanderen

N - productiedruk per fusiegemeente

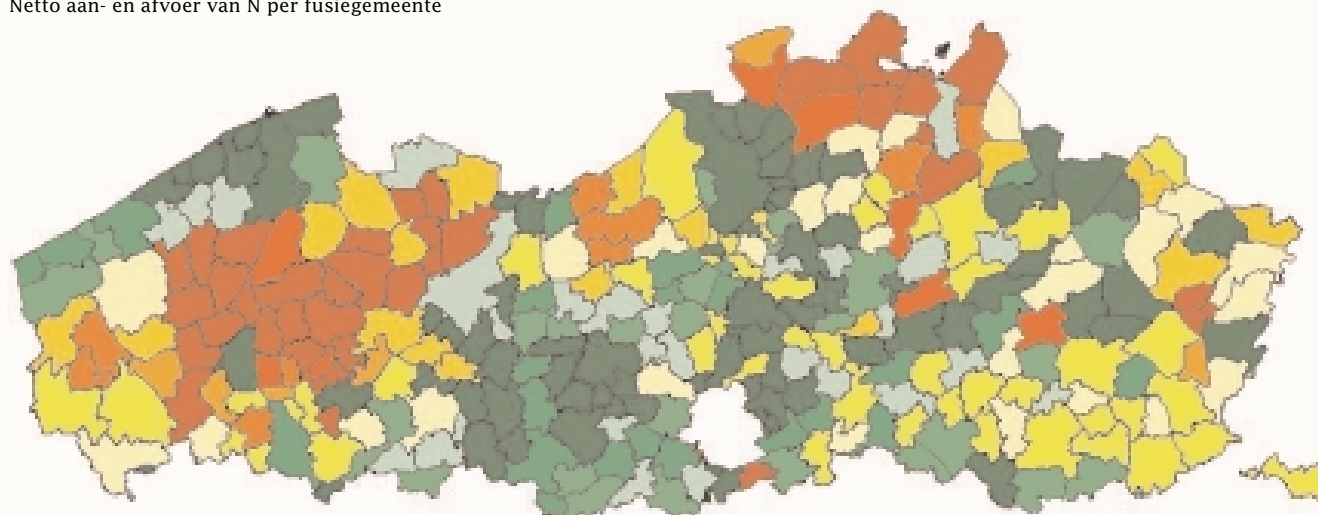
kg N per hectare cultuurgrond

Bron: mestbankgegevens
 Berekeningsbasis:
 - Dierlijke mestproductie per inrichting in 1998,
 inrichtingen per fusiegemeente
 - Productie stikstof per oppervlakte cultuurgrond

Kaart 2 Netto-transport van stikstof uit dierlijke mest in Vlaanderen

Netto aan- en afvoer van N per fusiegemeente

kg N per hectare cultuurgrond

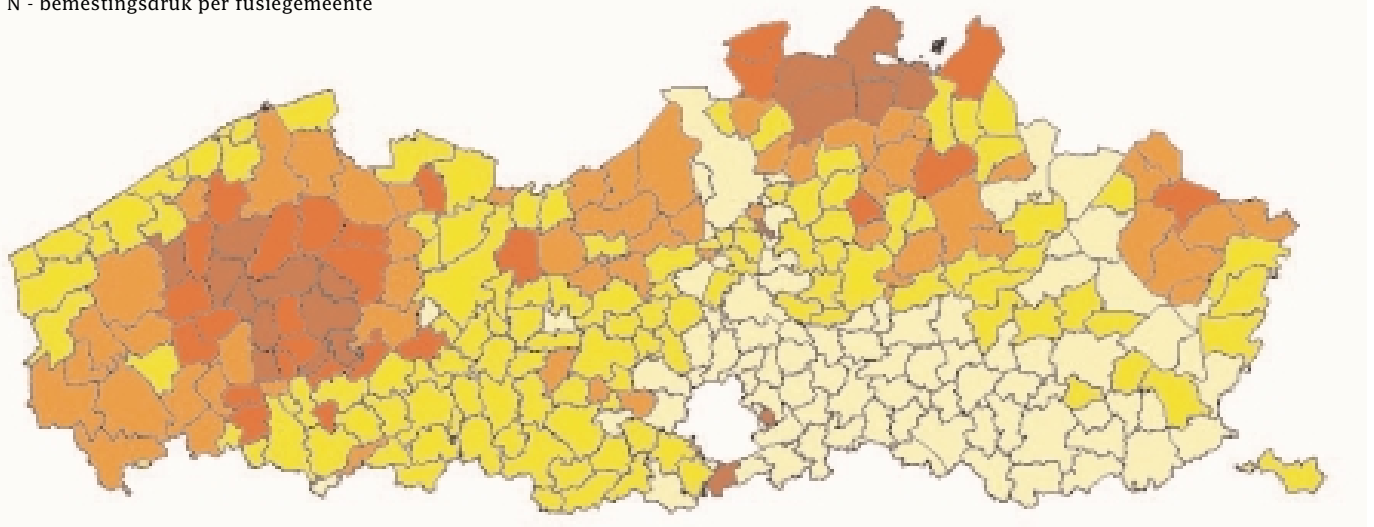

Bron: mestbankgegevens
 Berekeningsbasis:
 - Transport van dierlijke mest per inrichting in 1998
 - Inrichtingen per fusiegemeente
 - Transportdocumenten vervoerjaar 1998

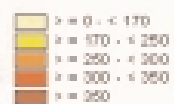
Opmerking:
 In een aantal gemeenten is de netto aanvoer
 extreem hoog wegens het aanwezig zijn van
 verwerkingsinstallaties gelegen in deze
 gemeenten

Kaart 3 Gebruik van stikstof uit dierlijke mest op cultuurgrond in Vlaanderen

N - bemestingsdruk per fusiegemeente

kg N per hectare cultuurgrond

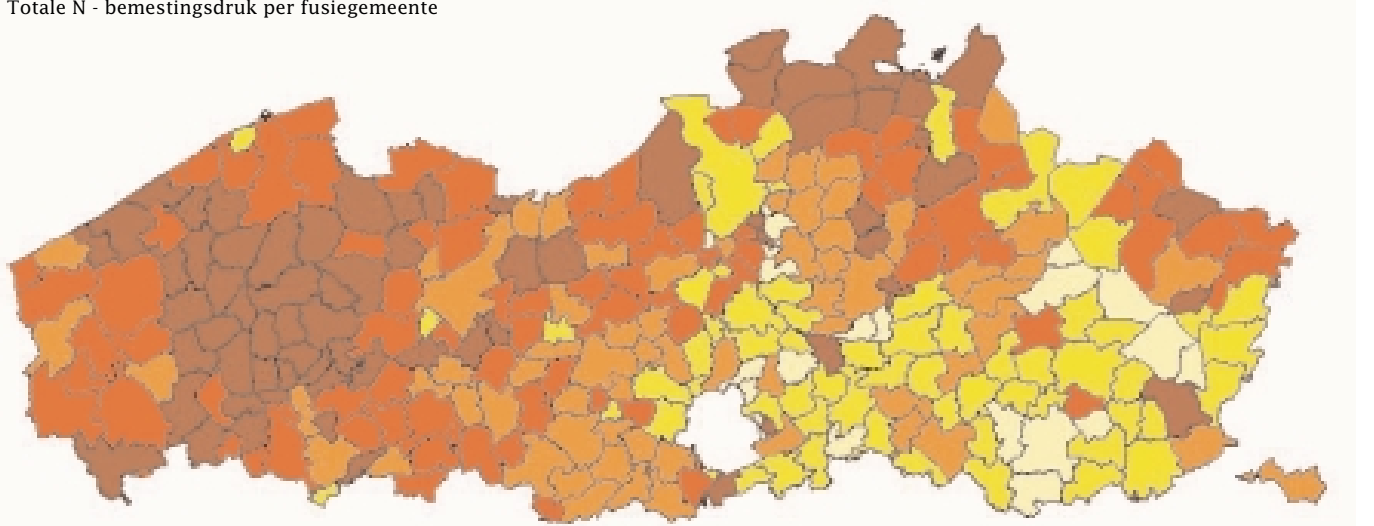
Bron: mestbankgegevens

Berekeningsbasis:

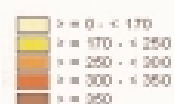
- Dierlijke mestproductie per inrichting in 1998, inrichtingen per fusiegemeente
- Transport van dierlijke mest van producenten en naar gebruikers per inrichting in 1998
- Opslagverschil begin en eind 1998

Kaart 4 Totaal gebruik van stikstof uit dierlijke mest in Vlaanderen

Totale N - bemestingsdruk per fusiegemeente

kg N per hectare cultuurgrond

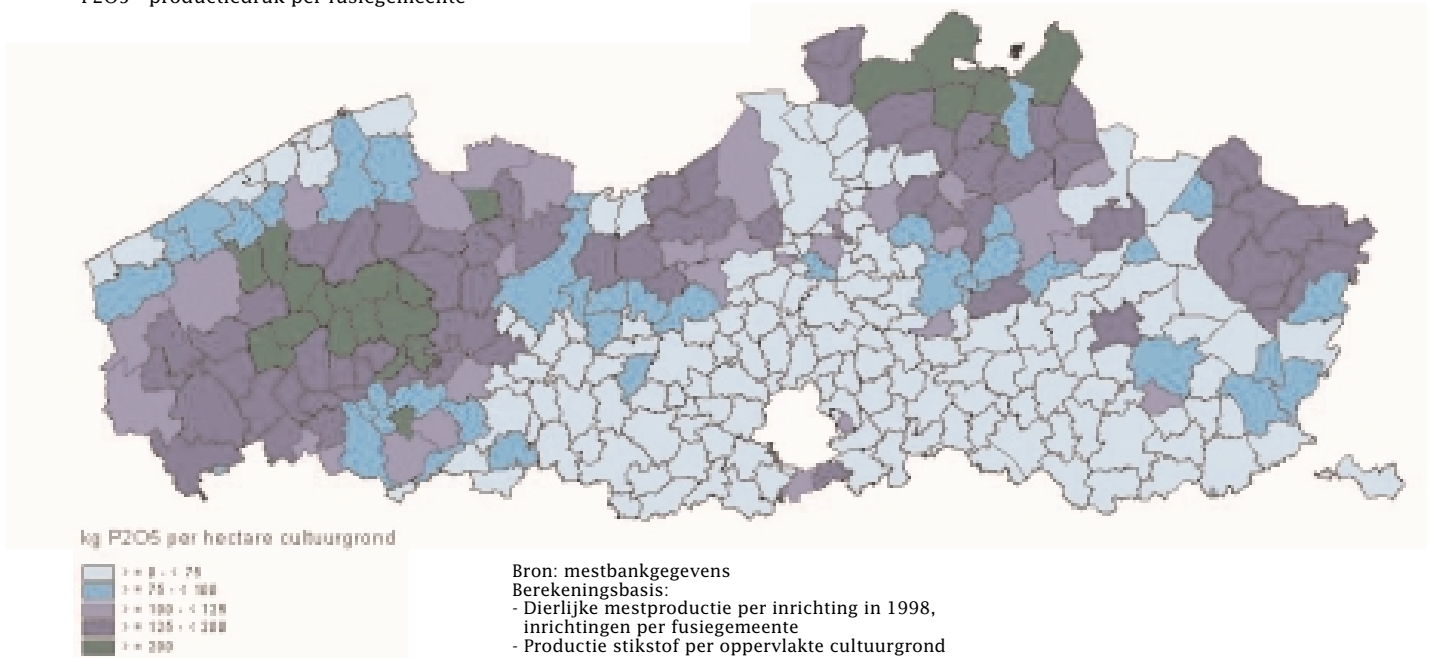
Bron: mestbankgegevens

Berekeningsbasis:

- Dierlijke mestproductie + kunstmest + andere meststoffen per inrichting in 1998, inrichtingen per fusiegemeente
- Transport van dierlijke mest van producenten en naar gebruikers per inrichting in 1998
- Opslagverschil begin en eind 1998

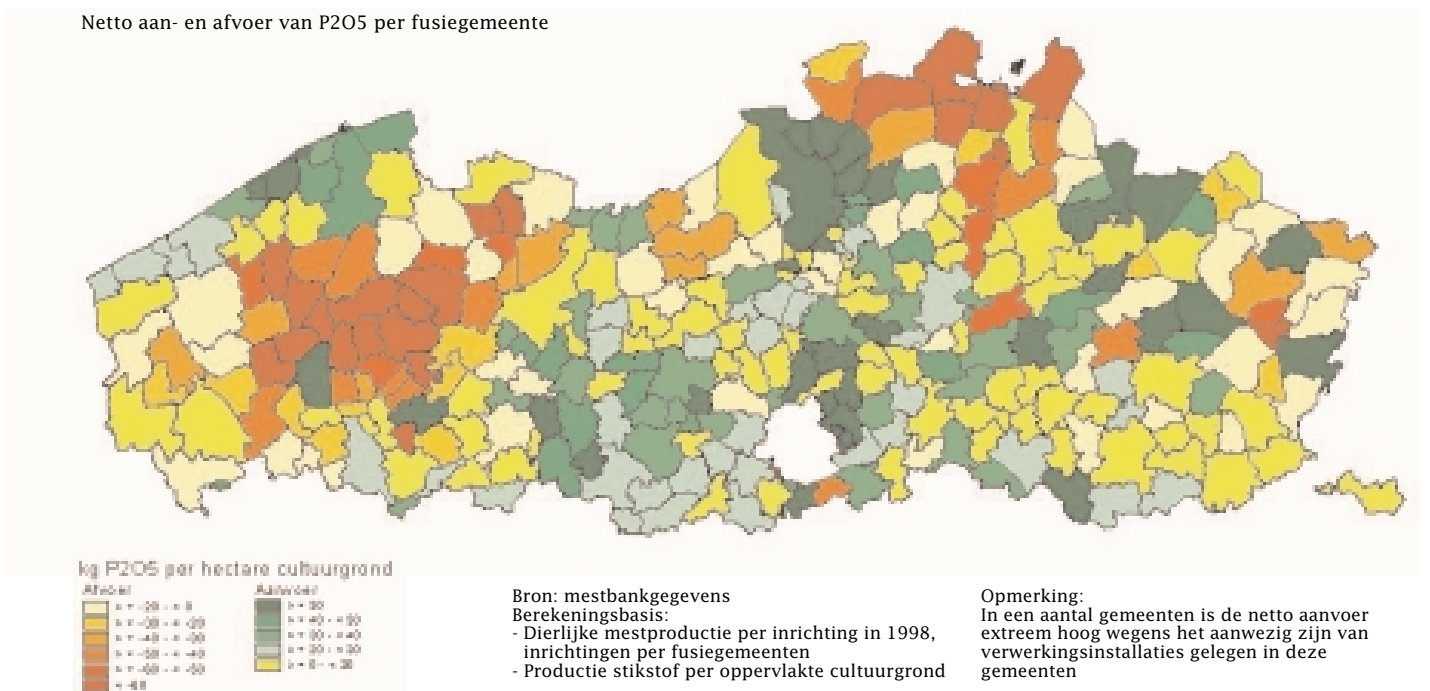
Kaart 5 Productie van fosfaat uit dierlijke mest in Vlaanderen

P205 - productiedruk per fusiegemeente

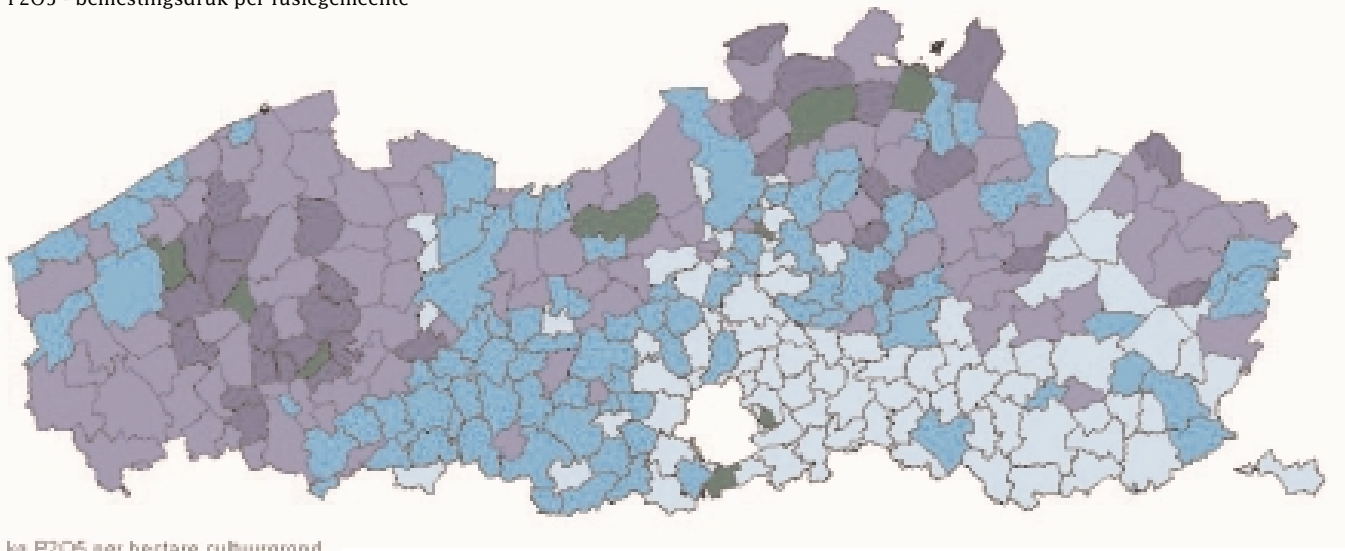
Kaart 6 Netto-transport van fosfaat uit dierlijke mest in Vlaanderen

Netto aan- en afvoer van P205 per fusiegemeente

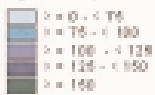

Kaart 7 Gebruik van fosfaat uit dierlijke mest op cultuurgronden in Vlaanderen

P205 - bemestingsdruk per fusiegemeente

kg P205 per hectare cultuurgrond

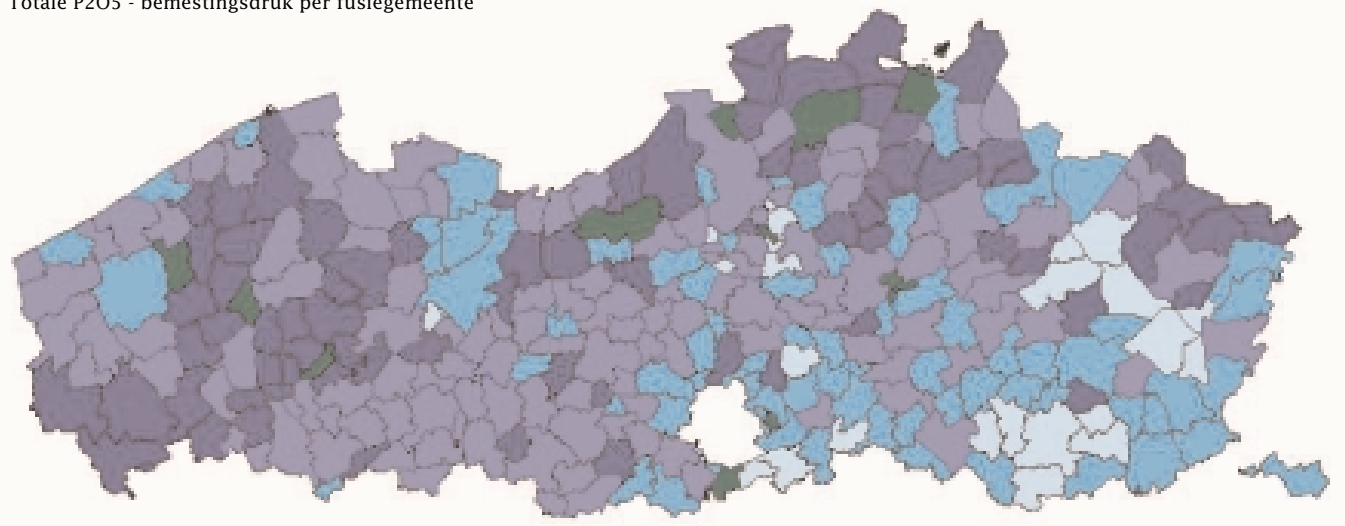
Bron: mestbankgegevens

Berekeningsbasis:

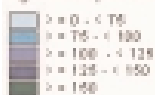
- Dierlijke mestproductie per inrichting in 1998, inrichtingen per fusiegemeente
- Transport van dierlijke mest van producenten en naar gebruikers per inrichting in 1998
- Opslagverschil begin en eind 1998

Kaart 8 Totaal gebruik van fosfaat uit dierlijke mest in Vlaanderen

Totale P205 - bemestingsdruk per fusiegemeente

kg P205 per hectare cultuurgrond

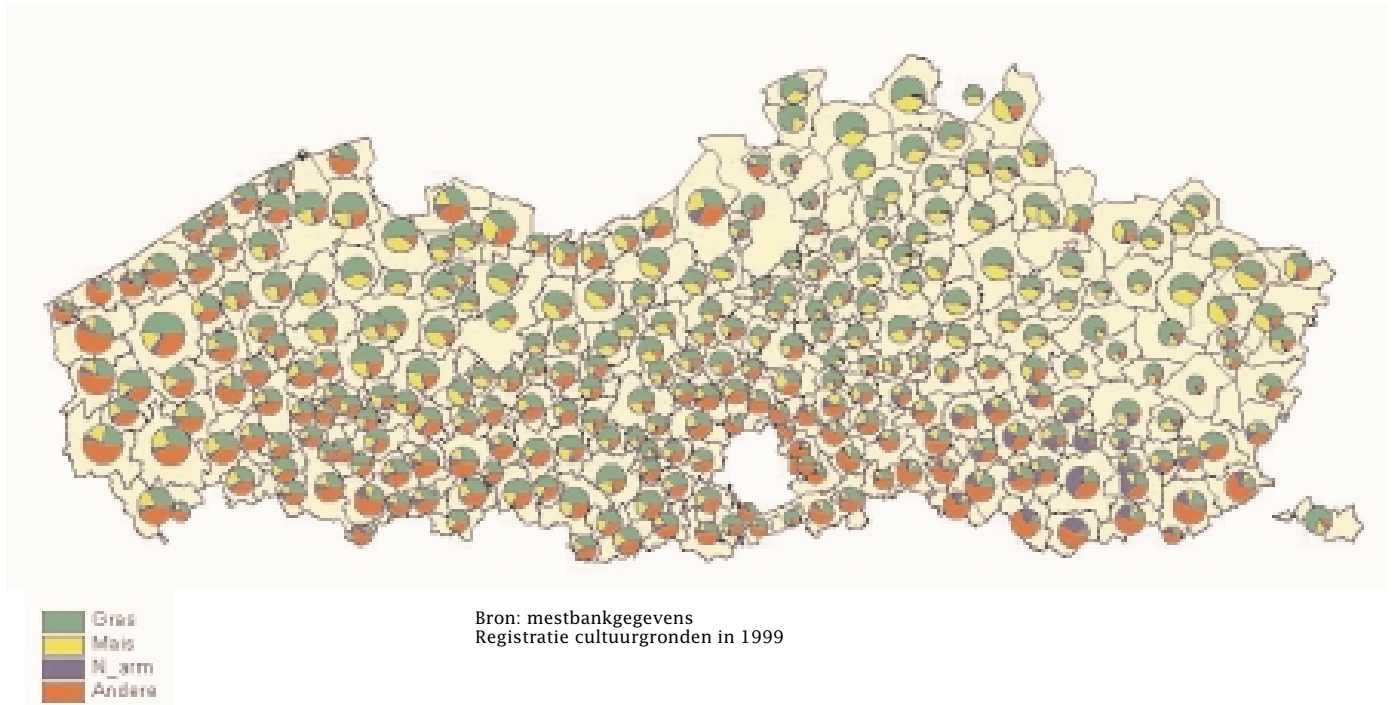

Bron: mestbankgegevens

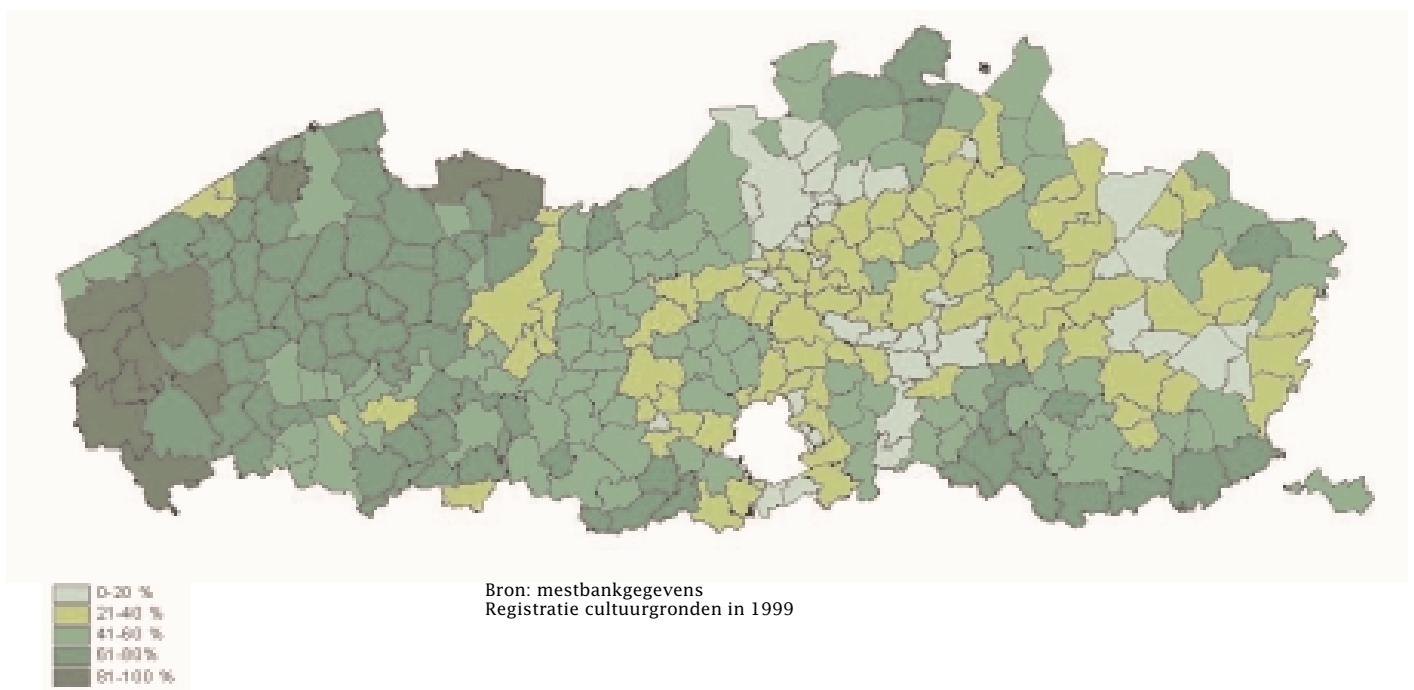
Berekeningsbasis:

- Dierlijke mestproductie + kunstmest + andere meststoffen per inrichting in 1998, inrichtingen per fusiegemeente
- Transport van dierlijke mest van producenten en naar gebruikers per inrichting in 1998
- Opslagverschil begin en eind 1998

Kaart 9 Classificatie van de teeltgroepen per gemeente

Kaart 10 Geregistreeerde oppervlakte/oppervlakte gemeente in Vlaanderen

Deze regeling verhoogde de afzetmogelijkheden in Vlaanderen voor N met 1.227.450 kg en voor P2O5 met 572.810 kg.

De regeling verhoogde bemesting voor de teeltcombinatie gras/maïs werd in 1999 op 2.309 ha minder toegestaan dan in 1998. Voor de teeltcombinatie bladgroenten betrof het 244 ha meer dan in 1998; dit is een stijging met 63 %.

5.1.2 Registratie van de gebruikspcelen

Aantallen en oppervlaktes

In 1999 werd door de Mestbank voor het tweede opeenvolgend jaar een geografische informatielaag van de landbouwgebruikspcelen gebiedsdekkend voor Vlaanderen geregistreerd. Van alle cultuurgronden en bedrijfsgebouwen van de aangifteplichtige bedrijven werden zowel de ruimtelijke componenten als hun beschrijvende attributen (teelt, gebruikspperiode, type kwetsbaar gebied, ...) verzameld, gebruik makend van een ArcView registratie-applicatie. De realisatie van gebruikstoestand 1999 was in hoofdzaak een actualisatie van de toestand 1998.

De 39.044 geregistreerde entiteiten hadden in totaal 473.074 gebruikspcelen in gebruik, hetgeen een totale oppervlakte vertegenwoordigde van 660.710 ha. Dit laatste houdt een toename in van ruim 4.000 ha cultuurgrond t.o.v. 1998 (situatie 31 december 1999). Deze cijfers kunnen nog licht toenemen aangezien alle actieve bedrijven die zich nog niet hebben aange-

meld (ongeveer 1.100 entiteiten) vooralsnog de tijd hebben tot 15 maart 2000 om hun gronden te laten registreren.

Een gemiddeld landbouwgebruikspcel is 1,4 ha groot terwijl de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond behorend tot een bedrijfsentiteit 16,92 ha bedraagt. De algemene statistieken per provincie omtrent registraties 1999 zijn geïllustreerd in tabel 5.

Uit de oppervlaktegegevens voor de decretaal gedefinieerde gewasgroepen blijkt dat 270.880 ha of 41% van de geregistreerde oppervlakte graslanden zijn, naast 160.458 ha mais, 38.416 ha stikstofarme gewassen en 190.957 ha andere gewassen. T.o.v. van 1998 is het aandeel maïs nog toegenomen met 1,8% ten koste van de groep andere gewassen (afname van 2,1%). De relatieve verdeling van de gewasgroepen per gemeente is geïllustreerd in figuur 9. De grootte van de taartdiagrammen geeft een beeld van de totale geregistreerde oppervlakte voor de betreffende gemeente. Figuur 10 geeft anderzijds een beeld van de verhouding geregistreerde oppervlakte van een gemeente tot de totale oppervlakte van de gemeente.

Kwetsbare gebieden

Omtrent de afbakening van de kwetsbare gebieden zijn, behalve acht grondwaterwingebieden, goed voor een oppervlakte van 764 ha (Arendonk, Bredene-De Haan, Kasterlee, Koksijde, Lille, Lille-Kasterlee, Mol en Schilde) geen noemens-

waardige veranderingen ingevoerd t.o.v. het vorige jaar. Van grondwaterwingebied Schilde werd zone III zelfs niet opgenomen als kwetsbaar gebied.

Van de geregistreerde gronden zijn 522.418 ha onderworpen aan de algemene bemestingsnormen en uitrijregeling tegenover 138.295 ha met bijkomende bemestingsbeperkingen.

De indeling van de cultuurgronden naar hun natuurwaarde, waterkwaliteit en fosfaatverzadigingsgraad zijn geïllustreerd in de tabellen 6, 7 en 8.

De groep natuur omvat 40.068 ha onderverdeeld in de groene gewestplanbestemmingen (art. 15 §5) en de overige gebieden van de groep natuur (geelgroene gewestplanbestemmingen en vogelrichtlijngebieden (art. 15 §4, 1°, 2° en 3°)). In de eerste groep geldt een algemeen bemestingsverbod op uitzondering van begrazing (2 GrootVeeEenheden/ha op jaarbasis) maar is in functie van de biologische waardering (inventarisatie door het Instituut voor Natuurbehoud) verder opgedeeld. Op intensieve graslanden en akkers is potentieel de bemestingsnorm 'natuur' geldig, terwijl op de graslanden met verspreide biologische waarde potentieel de intermediaire norm van 2GVE+100 kg N uit chemische meststoffen van toepassing is. Het al dan niet mogen toepassen van de ontheven norm hangt van andere factoren af, zoals gebruikstoestand 1994 en status gezinsveeteeltbedrijf.

Tabel 5 Algemene statistieken voor registratiejaar 1999

Provincie	Aantal entiteiten	Aantal percelen	Tot. gereg. opp (ha)	Gemiddelde opp per bedrijf (ha)	Gemiddeld aantal percelen per bedrijf	Gemiddelde perceelsopp. (ha)
Antwerpen	6.089	62.879	99.670	17,8	11,4	1,59
Vlaams-Brabant	4.459	72.710	90.939	20,8	16,9	1,25
West-Vlaanderen	13.091	142.150	217.604	18,4	12	1,53
Oost-Vlaanderen	9.703	133.468	161.725	17,6	14,6	1,21
Limburg	4.777	61.867	90.775	20,6	14,2	1,47
GGO	456					
Vlaanderen	38.575	473.074	660.713	15,5	11,5	1,4

* In totaal werden 39044 entiteiten geregistreerd waarvan 469 entiteiten zonder bedrijfsgebouw (excl. GGO)

Tabel 6 Overzicht van de in 1999 geregistreerde oppervlakten cultuurgrond (ha) in de gebieden zonder en met verstrenging omwille van de groep Natuur (art. 15 § 4 en 5 van het decreet)

	Zonder verstrenging omwille van de groep natuur	Met verstrenging omwille van de groep natuur	Natuur art.15 § 4 1', 2' en 3'	Natuur art. 15 §5		
				Intensieve graslanden en akkers	Halfnatuurlijke tot potentieel belangrijke graslanden	
					Graslanden met verspreide biologische waarde	Overige
Antwerpen	92.606	7.062	1.749	3.304	363	1.646
Vlaams-Brabant	87.451	3.488	671	2.081	126	610
West-Vlaanderen	208.285	9.320	5.891	2.053	510	866
Oost-Vlaanderen	149.659	12.066	5.087	4.352	863	1.764
Limburg	82.642	8.132	2.514	4.047	334	1.237
Vlaanderen	528.037	40.068	14.163	12.533	1.833	4.477

Tabel 7 Overzicht van de in 1999 geregistreerde oppervlakten cultuurgrond (ha) in de gebieden zonder en met verstrenging omwille van de groep water (artikel 15 §2) en fosfaatverzadiging (artikel 15 §6).

	Zonder verstrenging omwille van groep water of fosfaat	Met verstrenging omwille van groep water of fosfaat - Totaal	Oppervlaktewater zone B - enkel langere verbodsperiode uitrijden dierlijke mest	Verbod (grondwater zone I)	Water (oppervlaktewater A, grondwater zone II en III en nitraat-gevoelige gebieden)	Fosfaat-verzadigde gebieden
Antwerpen	99.316	356		15	254	87
Vlaams-Brabant	77.099	13.840			13.840	.
West-Vlaanderen	165.901	51.703	45.543	1	5.071	1.089
Oost-Vlaanderen	139.650	22.075	3.238	1	18.408	429
Limburg	75.097	15.677		1	15.677	
Vlaanderen	457.748	103.651	48.780	2	52.995	1.518

Enkel de overige halfnatuurlijke tot potentieel belangrijke graslanden vallen onder het absolute bemestingsverbod op uitzondering van begrazing. De weergegeven cijfers houden echter nog geen rekening met de resultaten van de Verificatiecommissie.

In de groep water zijn geen noemenswaardige verschuivingen genoteerd t.o.v. 1998.

De laatste groep waar verstrenging van de hoeveelheid toe te dienen nutriënten geldt, heeft betrekking op de gronden die fosfaatverzaaid zijn. De oppervlakte cultuurgrond bedraagt hier 1.605 ha. In 1999 kregen acht landbouwers voor 17 percelen (23,41 ha) vrijstelling van fosfaatverzaaidiging na een positieve tegenexpertise toegekend door een erkend laboratorium. De kosten van de analyses, terugbetaald door de Mestbank, bedroegen 45.600 BEF. Deze vrijstelling gaat weliswaar pas in op 1 januari 2000.

Het totaal aantal percelen waarvoor sinds 1996 een vrijstelling is verkregen, bedraagt 340 met een totale oppervlakte van 470,21 ha. Het door de Mestbank terugbetaalde bedrag voor uitgevoerde analyses bedraagt 893.664 BEF.

Overlappingsen

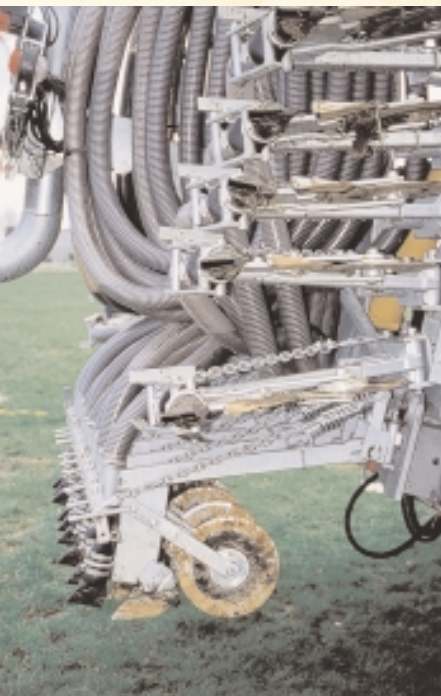
Na GIS-analyses bleken 7.884 percelen behorend tot 4.125 entiteiten in overlapping (voor minstens 15 are) te liggen. Dit is minder dan de helft van het aantal overlappingsen in 1998.

Tabel 8 | Overzicht van de geregistreerde oppervlakten cultuurgrond (ha) in functie van de combinatie aan bemestingsbeperkingen omwille van de natuurwaarde, waterkwaliteit en fosfaatverzaaidigingsgraad.

	Normaal gebied	Groep Water	Groep Natuur art.15 \$5	Groep Natuur art.15 \$4, 1',2' en 3'	Groep Fosfaat	Verbod
Normaal gebied	528.014					
Groep Water		48.461				
Groep Natuur art.15 \$5		2.042	22.102			
Groep Natuur art.15 \$4, 1',2' en 3'		2.732		13.171		
Groep Fosfaat		83	11	9	1.502	
Verbod						15

Tabel 9 | Resultaten verificatiecommissie

Bezwaar	Beslissing verificatiecommissie					Totaal
	Overige halfnat. tot pot. belangr. grasland	Grasland met verspreide biol. waarde	Intensief grasland of akker	Splitsingen	Geen voorwerp van commissie	
Overige halfnat. tot pot belangr. grasland	497	352	490	103	93	1.535
Grasland met verspreide biol. waarde	42	348	302	45	7	744
Intensief grasland en akker	47	74	372	19	2	514
Totaal	586	774	1.164	167	102	2.793

5.1.3 Bezwaarprocedure Groenlaag

Kennisgeving

Op 9 februari 1999 keurde de Vlaamse regering een besluit goed waarmee uitvoering kon worden gegeven aan de verscherpte maatregelen in bepaalde gebieden omwille van de natuurwaarde. Dit besluit concretiseert ondermeer de voorwaarden waaraan een perceel cultuurgrond moet voldoen om in de Groenlaag (natuurgebieden, natuurreservaten, bosgebieden en natuurontwikkelingsgebieden) in aanmerking te komen voor ont-heffing van het bemestingsverbod of om in de Geelgroenlaag (geelgroene gewestplanbestemmingen en de vogelrichtlijnggebieden) onderworpen te zijn aan een verstrenging met ingang van 1 januari 1998. Daarnaast voorziet dit besluit in een bezwaarprocedure voor de eigenaars, de gebruikers en de natuurverenigingen.

Met het oog op het behandelen van de bezwaren betreffende de biologische waardering van percelen gelegen in de Groenlaag, werd een tijdelijk orgaan opgericht, nl. de Verificatiecommissie. Deze werd voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Mestbank en omvatte verder als stemgerechtigde leden: een vertegenwoordiger van ALT, een vertegenwoordiger AMINAL, afdeling Natuur en een MER-deskundige, erkend in de discipline fauna en flora.

De verstrengingen in de Geelgroenlaag zijn, conform het besluit, niet in uitvoering

gegaan in 1999 gezien het uitblijven van een vergoedingsregeling.

De Mestbank stelde de Groenlaag (9.449 percelen; 18.523 ha), opgemaakt op basis van de registraties 1998, ter inzage van iedereen en gaf aan de eigenaars en de natuurverenigingen gedurende vier weken de gelegenheid om bezwaren te formuleren met betrekking tot de biologische waardering en de ligging van de betreffende percelen. De Mestbank stelde 7.328 landbouwers met minstens één perceel in de Groenlaag, per aangetekend schrijven in kennis van de status van deze percelen met betrekking tot volgende elementen: de ligging in de Groenlaag, het gebruik in 1994, de teelt in 1994 en de biologische waardering. Op elk van deze elementen kon de landbouwer binnen de vier weken een aanvraag tot correctie indienen.

Aanvragen tot correctie

In totaal werden 6.849 aanvragen tot correctie ingediend: 75 % door gebruikers, 17,4 % door eigenaars, 7,6 % door natuurverenigingen. Het betrof 4.790 unieke percelen voor de aanvraag tot correctie van de biologische waardering. Een belangrijk aandeel van de ingediende bezwaren met betrekking tot de biologische waardering was onterecht en werd nadien door de landbouwers ingetrokken. De Mestbank behandelde op basis van de aangiftegegevens (inclusief registratie van gebruikspcelen op luchtfoto's) de aanvragen tot correctie in verband met de

Tabel 10 | Transporten van dierlijke mest met burenelingen in 1998

in kg N		Bestemming						
Oorsprong	Antwerpen	Vl. Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Limburg	Andere	Buitenland	Totaal
Antwerpen	2.189.764	7.440	0	4.313	17.510	53	264	2.219.344
Vlaams-Brabant	3.031	259.808	0	3.541	10.441	0	0	276.821
West-Vlaanderen	780	0	5.513.389	80.052	35	308	0	5.594.564
Oost-Vlaanderen	11.129	0	20.375	1.341.288	0	440	0	13.73.232
Limburg	1.092	9.909	0	0	1.280.464	0	0	12.91.465
Andere	0	3.003	46.837	1.749	12.547	0	0	64.136
Totaal	2.205.796	280.160	5.580.601	1.430.943	1.320.997	801	264	10.819.562

in kg P2O5		Bestemming						
Oorsprong	Antwerpen	Vl. Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Limburg	Andere	Buitenland	Totaal
Antwerpen	1.363.035	5.673	0	2.753	10.430	22	108	1.382.021
Vlaams-Brabant	1.576	176.578	0	3.645	7.023	0	0	188.822
West-Vlaanderen	468	0	3.245.021	46.064	21	126	0	3.291.700
Oost-Vlaanderen	6.866	0	11.632	816.526	0	180	0	835.204
Limburg	1.008	6.637	0	0	843.227	0	0	850.872
Andere	0	1.887	29.088	832	7.966	0	0	39.773
Totaal	1.372.953	190.775	3.285.741	869.820	868.667	328	108	6.588.392

ligging in de Groenlaag, het gebruik in 1994 en de teelt in 1994. Door de Verificatiecommissie werden de aanvragen tot correctie betreffende de biologische waardering beoordeeld.

Gelet op het groot aantal aanvragen tot correctie en de noodzaak om op het terrein zo snel mogelijk duidelijkheid te scheppen, werd in overleg met de administraties ALT en AMINAL, afdeling Natuur, beslist dat het werk van de Verificatiecommissie zou voorbereid worden in een subverificatiecommissie per provincie. Deze werkwijze bood het voordeel dat de

beoordeling mee kon gebeuren door ambtenaren en deskundigen die vertrouwd waren met de regio. Daartoe mandateerde de verificatiecommissie haar opdracht aan vijf subcommissies met een analoge samenstelling en gaf hen de opdracht de belanghebbenden en het Instituut voor Natuurbehoud in haar plaats te horen en op basis daarvan een voorstel van beslissing te formuleren. Dit voorstel werd dan beoordeeld door de Verificatiecommissie die zelf de uiteindelijke beslissing trof. De Verificatiecommissie startte haar werkzaamheden in juni en rondde ze voorlopig af begin december.

Resultaten

Na behandeling door de Mestbank werden 349 (waarvan vijf gedeeltelijk) percelen uit de Groenlaag verwijderd. De Mestbank beoordeelde de aanvragen tot correctie met betrekking tot het gebruik in 1994 door hetzelfde bedrijf (1.245 aanvragen) in 22% van de gevallen terecht. De teelt 1994 werd in 13 % van de aanvragen (1.695) rechtgezet.

De Verificatiecommissie behandelde 2.793 dossiers (tabel 9). Het besluit voorzag dat enkel bij unanimitie van de Verificatiecommissie de biologische waardering kon gewijzigd worden.

Tabel 11

Transporten van dierlijke mest met mestafzet- en EVOA-documenten in 1998

in kg N	BESTEMMING										Totaal
	Antwerpen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Limburg	andere	Wallonië	Brussel	Nederland	Frankrijk	
OORSPRONG											
Antwerpen	3.248.388	612.173	8.005	19.545	551.209	2.183.729	85.669	1.566	39.021	896	6.750.201
Vl. Brabant	23.318	702.168	1.789	13.187	41.367	133.961	1.382	1.201	13.414	1.705	933.492
West-Vlaanderen	96.630	794.520	7.043.264	1.282.015	23.898	4.027.283	6.345	806	414.365	119.037	13.808.163
Oost-Vlaanderen	193.133	356.734	315.021	3.644.187	36.717	1.019.412	23.018	11.187	321.309	12.105	5.932.823
Limburg	35.175	150.562	0	0	1.883.510	472.439	143	0	0	0	2.541.829
Andere	388.417	1.347.229	606.252	1.033.823	481.673	782.976	806.545	2.947	243.209	1.588.304	7.281.375
Wallonie	0	0	0	0	152	142.070	451	0	0	0	142.673
Brussel	0	0	0	0	0	13.986	0	0	0	0	13.986
Nederland	7.542	0	0	0	53.574	1.619.441	0	0	0	0	1.680.557
Frankrijk	0	0	0	0	0	21.922	0	0	0	0	21.922
Duitsland	0	0	0	0	0	74.992	0	0	0	0	74.992
/	0	4.962	1.749	100	8.864	17.596	254	0	0	0	33.525
TOTAAL	3.992.603	3.968.348	7.976.080	5.992.857	3.080.964	10.509.807	923.807	17.707	1.031.318	1.722.047	39.215.538

in kg P2O5	BESTEMMING										Totaal
	Antwerpen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Limburg	andere	Wallonië	Brussel	Nederland	Frankrijk	
OORSPRONG											
Antwerpen	2.040.851	467.310	6.920	13.705	420.515	2.038.990	81.841	466	34.537	466	5.105.601
Vl. Brabant	17.324	498.010	855	8.707	27.754	85.589	0	921	8.583	921	648.664
West-Vlaanderen	67.151	523.804	4.354.425	784.516	22.498	3.209.251	3.936	117.581	425.035	117.581	9.625.778
Oost-Vlaanderen	119.699	258.483	198.037	2.224.179	25.762	755.081	24.912	11.620	289.133	11.620	3.918.526
Limburg	32.823	131.710	0	0	1.362.237	400.218	86	0	0	0	1.927.074
Andere	256.375	931.400	357.183	622.159	339.140	616.206	611.926	1.255.442	222.913	1.255.442	6.468.186
Wallonie	0	0	0	0	91	85.118	249	0	0	0	85.458
Brussel	0	0	0	0	0	8.361	0	0	0	0	8.361
Nederland	6.881	720	0	0	63.901	1.101.459	0	0	0	0	1.172.961
Frankrijk	0	0	0	0	0	13.153	0	0	0	0	13.153
Duitsland	0	0	0	0	0	44.995	0	0	0	0	44.995
/	0	2952	1.428	60	5.607	10.703	152	0	0	0	20.902
TOTAAL	2.541.104	2.814.389	4.918.848	3.653.326	2.267.505	8.369.124	723.102	1.386.030	980.201	1.386.030	29.039.659

Tabel 12

Transporten van dierlijke mest in 1998 : totalen

in kg N	BESTEMMING										
	Antwerpen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Limburg	andere	Wallonië	Brussel	Nederland	Frankrijk	Totaal
OORSPRONG											
Antwerpen	5.438.091	619.613	8.005	23.858	568.719	2.183.782	85.933	1.566	39.021	896	8.969.545
Vl. Brabant	26.349	961.976	1.789	16.728	51.808	133.961	1.382	1.201	13.414	1.705	1.210.313
West-Vlaanderen	97.410	794.520	12.556.653	1.362.067	23.933	4.027.591	6.345	806	414.365	119.037	19.405.679
Oost-Vlaanderen	204.262	356.734	335.396	4.985.475	36.717	1.019.852	23.018	11.187	321.309	12.105	7.306.814
Limburg	36.267	160.471	0	0	3.163.974	472.439	143	0	0	0	3.833.294
Andere	388.417	1.350.232	653.089	1.035.572	494.220	782.976	806.545	2.947	243.209	1.588.304	7.346.501
Wallonie	0	0	0	0	152	142.070	451	0	0	0	142.673
Brussel	0	0	0	0	0	13.986	0	0	0	0	13.986
Nederland	7.542	0	0	0	53.574	1.619.441	0	0	0	0	1.680.557
Frankrijk	0	0	0	0	0	21.922	0	0	0	0	21.922
Duitsland	0	0	0	0	0	74.992	0	0	0	0	74.992
/	0	4.962	1.749	100	8.864	17.596	254	0	0	0	40.981
TOTAAL	6.198.338	4.248.508	13.556.681	7.423.800	4.401.961	10.510.608	924.071	17.707	1.031.318	1.722.047	50.047.257

in kg P2O5	BESTEMMING										
	Antwerpen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Limburg	andere	Wallonië	Brussel	Nederland	Frankrijk	Totaal
OORSPRONG											
Antwerpen	3.403.858	472.983	6.920	16.458	430.945	2039012	81.949	936	34.537	466	6.488.064
Vl. Brabant	18.900	674.588	855	12.352	34.777	85589	0	649	8.583	921	837.214
West-Vlaanderen	67.619	523.804	7.599.446	830.580	22.519	3209377	3.936	484	425.035	117.581	12.800.381
Oost-Vlaanderen	126.565	258.483	209.669	3.040.705	25.762	755261	24.912	6.139	289.133	11.620	4.748.249
Limburg	33.831	138.347	0	0	2.205.464	400218	86	0	0	0	2.777.946
Andere	256.375	933.287	386.271	622.991	347.106	616206	611.926	1.732	222.913	1.255.442	5.254.249
Wallonie	0	0	0	0	91	85118	249	0	0	0	85.458
Brussel	0	0	0	0	0	8361	0	0	0	0	8.361
Nederland	6.881	720	0	0	63.901	1101459	0	0	0	0	1.172.961
Frankrijk	0	0	0	0	0	44995	0	0	0	0	44.995
Duitsland	0	0	0	0	0	13153	0	0	0	0	13.153
/	0	2.952	1.428	60	5.607	10703	152	0	0	0	20.902
TOTAAL	3.914.029	3.005.164	8.204.589	4.523.146	3.136.172	8369452	723.210	9.940	980.201	1.386.030	34.251.933

De bezwaarprocedure heeft als resultaat dat de biologische waardering van 1.309 percelen werd gewijzigd. Aan 163 percelen hiervan werd een hogere biologische waarde toegekend met een verstrenging van het bemestingsregime als gevolg. De biologische waardering van 1.144 percelen (41%) werd zo gewijzigd dat zij in aanmerking kwamen voor ambtshalve ontheffing. Voor 167 gebruikspcelen besliste de Verificatiecommissie deze op te splitsen in meerdere stukken naar hun biologische diversiteit. De overige gevallen (102) betroffen percelen waarvan na onderzoek bleek dat er geen uitspraak noodzakelijk was (bv. geen cultuurgrond, niet in de Groenlaag gelegen).

5.2

Mestverhandelingen

5.2.1. Transporten

De tabellen 10, 11 en 12 geven een overzicht van de in 1999 geregistreerde mestverhandelingen. De transporten zijn uitgedrukt in kg vervoerde nutriënten. De cijfers slaan alleen op verhandelde dierlijke

nutriënten. De transporten naar bedrijfseigen gronden van de producent zijn niet meegeteld. Voor verhandelingen waarvoor zowel een burensregeling als een mestafzetdocument werd opgemaakt, werd alleen de burensregeling in rekening gebracht.

Internationale mestverhandelingen vallen onder het toepassingsgebied van de zogenaamde "EVOA". De EVOA documenten werden op volkomen analoge wijze geregistreerd als de mestafzetdocumenten. Daarom worden ze in de verdere tabellen als mestafzet- en EVOA-documenten vermeld.

Algemene trends

De Mestbank registreerde 12.678 burensregelingen, ongeveer 105.000 mestafzetdocumenten en 12.511 overbrengingen in het kader van de EVOA reglementering. De tendenzen van de laatste jaren zetten zich door. Dit wil zeggen dat het aantal burensregelingen afneemt terwijl het aantal mestafzetdocumenten blijft stijgen. Het aantal EVOA-documenten bleef ongeveer constant.

Uitgedrukt in aantal kg fosfaten daalde de afzet via burensregelingen met 17%. De afzet via EVOA documenten uitgedrukt in kg fosfaten bleef ongeveer constant in tegenstelling tot de afzet via mestafzetdocumenten waar een stijging van bijna 17% werd waargenomen.

Het totaal aantal mestverhandelingen is ook dit jaar gestegen. Er is een stijging van 6% voor fosfaat en 7% voor stikstof

vastgesteld ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit is te verklaren door de stijging van de mestoverschotten.

Vervoer binnen Vlaanderen

De vervoersstroom binnen Vlaanderen maakt 83% uit van de totale vervoerde hoeveelheid. Daarvan werd 21 % vervoerd via een burenenregeling. De meeste gemelde transporten gaan rechtstreeks van de producent naar de gebruiker. Het betreft hier 76% van de binnen Vlaanderen vervoerde fosfaten en 83% van de binnen Vlaanderen vervoerde stikstof.

Grensoverschrijdende mesttransporten

De Mestbank noteerde een export van 2,5 miljoen kg fosfaat en 2,6 miljoen kg stikstof. De import bedroeg 1,2 miljoen kg fosfaat en 2,1 miljoen kg stikstof.

Dit betekent dat de geregistreerde netto uitvoer van nutriënten uit Vlaanderen het afgelopen jaar 1,3 miljoen kg fosfaat en 0,9 miljoen kg stikstof bedroeg.

In toepassing van de zogenaamde Bezemrichtlijn (richtlijn 92/118/118) kon alleen pluimvee- en paardenmest internationaal verhandeld worden. Voor de verhandelingen met Wallonië geldt de Bezemrichtlijn niet met als gevolg dat deze verhandelingen hier niet in beschouwing werd genomen. De export naar het buitenland bestond nagenoeg uitsluitend uit pluimveemest (98% van het fosfaatvolume). De import daarentegen bestond voor een groot deel uit paardenmest (48% van het fosfaatvolume).

De export naar Wallonië van zuivere dierlijke mest viel volledig stil omwille van de invoerstop voor zuivere dierlijke mest, ingesteld door de Waalse minister bevoegd voor Landbouw en Leefmilieu. Er is wel verwerkte kippenmest naar Wallonië getransporteerd. Het betreft hier 722.530 kg stikstof afkomstig van organische mest andere dan varkensmengmest.

De export van zuiver dierlijke mest naar Frankrijk verliep zoals de voorbijaande jaren zeer moeizaam. De bestemming was nagenoeg uitsluitend Le Département du Nord. Het transport van verwerkte kippenmest naar Frankrijk is licht toegenomen en bedroeg 710.230 kg fosfaat en 801.456 kg stikstof.

Zowel de export naar als de import uit Nederland bleef op hetzelfde niveau als de voorbijaande jaren. Er is een netto export naar Nederland van 0,8 miljoen kg fosfaat en 0,81 miljoen kg stikstof. Hierbij moet ook vermeld worden dat de import vanuit Nederland voor 95% naar inrichtingen voor de aanmaak van substraat voor de champignonteelt gaat.

Van de "grensboerenregeling" die veehouders toelaat hun bedrijfseigen gronden aan de andere kant van de grens te bemesten met bedrijfseigen mest, maakten 365 Vlaamse en 176 Nederlandse veehouders gebruik. De Vlaamse veehouders brachten daarbij 345.620 kg fosfaat op 4230 ha

Nederlandse gronden. De Nederlandse veehouders brachten daarbij 598.522 kg fosfaat op 4495 ha Vlaamse gronden.

Verhandelingen van andere meststoffen

In totaal werd het transport van 1.581.761 kg fosfaat en 1.860.104 kg stikstof afkomstig van andere meststoffen gemeld aan de Mestbank. Daarin werd het vervoer van schuimaarde niet opgenomen. Dit vervoer betekende zowat 80.000 ton of 800.000 kg fosfaten en 400.000 kg stikstof.

Het merendeel van de transporten, nl. 77 % van de getransporteerde hoeveelheid stikstof en 64 % van de getransporteerde hoeveelheid fosfaat, werd binnen het Vlaams Gewest vervoerd.

Voor fosfaat was er een netto export van 220.018 kg. De export van andere meststoffen gebeurde voornamelijk naar verwerkingsinstallaties van het Waals Gewest.

Voor stikstof was er een netto import van 25.000 kg. De invoer van andere meststoffen betrof voornamelijk de invoer van afgedragen champignoncompost uit Nederland.

MestTransportInternetLoket (MTIL)

In 1999 werd een project opgestart om transporten automatisch en on-line via de internettechnologie aan te melden aan de mestbankdatabank. Er was in het najaar een pilootversie ter beschikking die door vijf mestvoerders en één producent andere meststoffen werd getest. Eveneens

werd de bruikbaarheid van het systeem aan de praktijk getoetst. De resultaten van deze testen en de feed-back van de mestvoerders zullen gebruikt worden om de definitieve versie aan te bieden.

Dioxineproblematiek

Omwille van de onzekerheid betreffende de aanwezigheid van dioxines in de dierlijke mest, werd na het uitbreken van de dioxinecrisis onmiddellijk aan alle erkende mestvoerders een bericht gestuurd met de aanmaning om geen dierlijke mest meer te transporteren. Deze melding werd gerespecteerd door de erkende mestvoerders tot een volledige lijst met mogelijk besmette bedrijven ter beschikking werd gesteld. Eenmaal deze lijst aanwezig, werden enkel de transporten afkomstig van deze bedrijven, afgekeurd. De dierlijke mest van deze bedrijven kon worden vrijgegeven indien zij konden

aantonen, aan de hand van analyses van dierlijke mest op aanwezigheid van PCB's, dat er geen besmet voeder was geleverd. Daartoe werden in totaal 362 analyses uitgevoerd door erkende labo's. Er werd geen te hoge concentratie in de dierlijke mest waargenomen.

De geblokkeerde bedrijven waren eind september allen vrij voor het spreiden van dierlijke mest.

5.2.2. Erkennen van vervoerders/verzamelpunten

Op 31 december 1999 waren in totaal 1.199 mestvoerders erkend waarvan 545 in de klasse A, 434 in de klasse B en 220 in de klasse C. In de klasse D, voorbehouden voor transport via het water, waren geen mestvoerders erkend. Van deze erkende mestvoerders hadden 80 hun woonplaats buiten het Vlaams Gewest.

Zoals bepaald bij uitvoeringsbesluit moeten sancties opgelegd worden aan mestvoerders die het decreet en de uitvoeringsbesluiten niet naleven. Daarvoor werd in de loop van 1999 een commissie opgericht die haar eerste vergadering belegde in december.

Op 31 december 1999 waren bij de Mestbank 197 inrichtingen bekend met het statuut van verzamelpunt waarvoor de exploitanten een aangifte en register dienen bij te houden.

Er waren 15 verzamelpunten waarvoor de bestemming van de opgeslagen meststoffen buiten het Vlaams Gewest gelegen was.

5.2.3. De vraag naar dierlijke mest stimuleren: bemiddelen

Het blijkt steeds weer een uitdaging te zijn om te bemiddelen en de balans te vinden tussen het aanbod van dierlijke mest en de vraag naar dierlijke mest. De vraag naar mest is sterk afgenomen in 1999 terwijl het aanbod nagenoeg ongewijzigd bleef.

Zo waren er ongeveer 80 aanvragen van producenten voor bemiddeling. Tegelijk noteerde de Mestbank ongeveer 70 aanvragen van kandidaat-gebruikers. De producenten boden ongeveer 27.000 ton mest aan hetgeen overeenkomst met 140.000 kg fosfaat en 190.000 kg N. Er was vraag voor ongeveer 16.000 ton, hetgeen neerkwam op ongeveer 90.000 kg

fosfaat en 120.000 kg stikstof. De Mestbank poogde een bemiddeling op maat te verzorgen voor wat de mestsoort en mestvorm betrof.

5.2.4. Optreden als vangnet voor mestoverschotten

Voor de ontvangstplicht van mest waren er 34 dossiers voor 24 verschillende overschotsbedrijven. Deze zijn allemaal gesitueerd in het waterwingebied Kluizen. Het hoofdaandeel was runderenmengmest. In totaal werd er voor 2.877 ton aangevraagd waarvan er uiteindelijk 2.587 ton werd weggehaald. Dit komt overeen met 6.829 kg fosfaat en 12.560 kg stikstof. Hiervoor werd 1.527.071 BEF uitbetaald.

5.3

Financiële handelingen

5.3.1. Heffingen innen en invorderen

Het innen en invorderen van de heffingen kunnen we onderverdelen in negen categorieën, naargelang het aanslagjaar waarop ze betrekking hebben (aanslagjaren 1991 t.e.m. 1999). Tabel 13 vat de belangrijkste gegevens over de heffingen voor het boekjaar 1999 samen.

Basisheffing

De basisheffing bestaat uit een gecombineerde heffing, die zowel de dierlijke mestproductie als het mestoverschot, ver-

minderd met de mestexport en -verwerking, belast.

Het aantal heffingsplichtigen daalde licht van 14.627 in 1998 tot 14.560 in 1999. Het totaalbedrag van de gevorderde basisheffing bedroeg 231.582.698 BEF. De boetes wegens laattijdige betaling van deze basisheffingen (artikel 25, § 1 van het Mestdecreet) voor het aanslagjaar 1999 waren op 31 december 1999 nog niet opgelegd. Wel zijn in 1999 deze boetes voor het aanslagjaar 1998 opgelegd, voor een totaalbedrag van 5.051.894 BEF. Dit bedrag omvat niet de verminderingen en kwijtscheldingen die de Mestbank ingevolge gegronde bezwaren aan de beboete heffingsplichtigen heeft toegekend.

De basisheffing aanslagjaar 1999 werd verzonden op 16 november en 6 december 1999. De uiterste datum van betaling volgde telkens twee maanden later. Per 31/12/98 stond van de gevorderde basisheffing aanslagjaar 1999 nog 194.689.376 BEF open, van de boetes voor het aanslagjaar 1998 nog 4.971.894 BEF.

Afzetheffing

Het Mestdecreet (artikel 21, § 4) legt een afzetheffing op aan producenten die het voorbije jaar overschotten hebben aangeboden aan de Mestbank in het kader van haar algemene ontvangstplicht. In 1998 werden geen overschotten aangeboden aan de Mestbank en werd voor aanslag-

jaar 1999 bijgevolg geen afzetheffing opgelegd. In 1999 werden bij 24 landbouwers overschotten weggehaald door de Mestbank. De vervoerde hoeveelheid bedroeg 2587 ton.

De basisheffing op mestoverschotten door invoer (invoerheffing)

Iedere invoerder van mestoverschotten dient een invoerheffing te betalen van 100 BEF per ton. De invoerheffing van de invoerders van paardenmest wordt vermindert met een percentage dat gelijk is aan het aandeel van de ingevoerde paardenmest, uitgedrukt in kg P₂O₅, dat, verwerkt tot champignonsubstraat, weer werd uitgevoerd.

Voor het aanslagjaar 1999 bedroeg het te innen bedrag 8.861.900 BEF. Het betrof 22 heffingsplichtigen. Het openstaand bedrag op 31 december 1999 bedroeg 8.148.240 BEF.

Administratieve geldboetes

Buiten de reeds vermelde boete wegens laattijdige betaling van de heffingen voorziet artikel 25 van het Mestdecreet in een administratieve geldboete wanneer de aangifte niet of laattijdig werd ingediend (§ 3), wanneer de afzet van mestoverschotten niet was bewezen (§ 4) of wanneer onjuiste verklaringen werden afgelegd voor het bekomen van het statuut van gezinsveeteeltbedrijf (§ 5).

De boete wegens het laattijdig indienen van de aangifte werd in het aanslagjaar 1999 opgelegd voor een totaalbedrag van

3.456.000 BEF voor producent-gebruikers en 160.000 BEF voor invoerders. De boete wegens niet bewezen mestafzet bedroeg 14.957.595 BEF en de boete wegens onjuiste verklaringen i.v.m. het gezinsveeteeltbedrijf was gelijk aan 680.140 BEF. Van deze boetes stond op 31 december 1999 nog resp. 2.635.000 BEF, 110.000 BEF, 11.402.281 BEF en 350.000 BEF open.

5.3.2 Vergoedingen uitkeren

Bij het in werking treden van het eerste MAP (1996) werd voorzien dat de landbouwers met gronden in kwetsbare gebieden (natuur- en waterwingebieden) een vergoeding voor het inkomensverlies kregen. In 1997 werd aan 7000 landbouwers 450 miljoen BEF aan vergoedingen uitbetaald door de Vlaamse Landmaatschappij voor:

- opbrengstverliezen in de kwetsbare gebieden ten gevolge van strengere bemestingsbepalingen;
- vergoedingen voor hogere mestafzetkosten;
- vergoedingen voor hogere mestopslagkosten;
- het gebruik van kunstmest;
- patrimoniumverlies.

Ook in het nieuwe mestdecreet (MAP2) werd een nieuwe vergoedingsregeling voor de landbouwers in kwetsbare gebieden opgenomen. Zij is gebaseerd op het bereiken van bepaalde resultaten op het vlak van de water- of natuurkwaliteit

Tabel 12 | Overzicht van de heffingen voor het boekjaar 1999

Aanslagjaar		Openstaand op 31-12-1998	Vorderingen Creaties(+)/ Annulaties(-)	Ontvangsten	Openstaand op 31-12-1999
Aanslagjaar 1991	• Basisheffing	536.632	-5.839	0	530.793
	boeten	1.133.502	0	0	1.133.502
	intrest	17.080	0	0	17.080
	• Invoerreffing	41.350	-40.000	0	1.350
	boeten	80.000	0	0	80.000
	intrest	1.624	0	0	1.624
Aanslagjaar 1992	• Basisheffing	1.444.668	-48.338	22.083	1.374.247
	boeten	2.786.747	20.000	42.761	2.763.986
	intrest	127.279	12.417	11.791	127.905
	• Invoerreffing	21.800	0	0	21.800
	boeten	43.600	0	0	43.600
	intrest	436	0	0	436
Aanslagjaar 1993	• Basisheffing	2.186.010	-41.821	-261	2.144.450
	boeten	4.967.009	-20.000	76.080	4.870.929
	intrest	68.164	690	272	68.582
	• Invoerreffing	23.600	0	0	23.600
	boeten	47.200	0	0	47.200
	intrest	236	0	0	236
Aanslagjaar 1994	• Basisheffing	808.793	-6.114	100.922	701.757
	boeten	2.262.343	-18.287	218.045	2.026.011
	intrest	32.087	0	2.840	29.247
	• Invoerreffing	84.000	0	0	84.000
	boeten	168.000	0	0	168.000
	intrest	0	0	0	0
Aanslagjaar 1995	• Basisheffing	821.214	6.029	40.174	787.069
	boeten	2.489.977	0	101.423	2.388.554
	intrest	31.634	0	952	30.682
Aanslagjaar 1996	• Basisheffing	1.101.701	9.008	209.262	901.447
	boeten	2.231.147	-106.090	388.603	1.736.454
	intrest	92.219	3.110	18.056	77.273
	• Invoerreffing	0	0	0	0
	boeten	10.000	0	0	10.000
	intrest	0	0	0	0
	• Adm geldboete (*)	1.019.500	-40.000	150.000	829.500
Aanslagjaar 1997	• Basisheffing	1.481.823	21.145	308.365	1.194.603
	boeten	4.001.424	-260.091	890.809	2.850.524
	intrest	49.590	8.926	18.241	40.275
	• Invoerreffing	58.800	0	0	58.800
	boeten	117.600	0	0	117.600
	intrest	588	0	0	588
	• Adm geldboete (*)	3.034.000	-334.000	1.168.833	1.531.167
Aanslagjaar 1998	• Basisheffing	30.701.309	-3.429.018	24.989.279	2.283.012
	boeten	0	5.051.894	80.000	4.971.894
	intrest	0	255.258	21.623	233.635
	• Invoerreffing	10.500	0	10.500	0
	boeten	50.000	0	-9.818	59.818
	intrest	0	0	0	0
	• Adm geldboete (*)	2.844.000	-100.000	50.000	2.694.000
	• Boeten GVB	1.700.100	-439.320	836.330	424.450
	• Boeten Mestafzet	8.457.485	-5.325.518	1.121.581	2.010.386
Aanslagjaar 1999	• Basisheffing	0	231.582.698	36.893.322	194.689.376
	boeten	0	0	0	0
	intrest	0	0	0	0
	• Invoerreffing	0	8.861.900	713.660	8.148.240
	boeten	0	160.000	50.000	110.000
	intrest	0	0	0	0
	• Adm geldboete (*)	0	3.456.000	821.000	2.635.000
	• Boeten GVB	0	680.140	330.140	350.000
	• Boeten Mestafzet	0	14.957.595	3.555.314	11.402.281
TOTAAL :		77.186.771	254.872.374	73.232.182	258.826.963

(*) Administratieve geldboete wegens niet of laattijdig indienen van de aangifte

d.m.v. beheersovereenkomsten.

De Europese Commissie heeft echter belangrijke opmerkingen bij beide systemen van vergoedingen.

De MAP1-vergoedingen werden aan de landbouwers uitbetaald zonder dat de Europese Commissie voorafgaand hiervan op de hoogte werd gebracht. Volgens de Commissie vervalsen deze maatregelen de mededinging tussen de lidstaten doordat zij de landbouwers die de steun ontvangen een concurrentievoordeel bezorgen ten opzichte van landbouwers in andere delen van België of in andere lidstaten die de steun niet ontvangen.

Bovendien kunnen de vergoedingen, voor zover de producten van de begunstigde landbouwers in het intracommunautaire verkeer worden gebracht, het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloeden. Ook inhoudelijk heeft de Commissie belangrijke opmerkingen bij de vergoedingsregeling. Zo worden de vergoedingen niet toegekend als tegenprestatie voor verbintenissen die door landbouwers zijn aangegaan, maar om landbouwers te compenseren voor het nakomen van wettelijke verplichtingen inzake het gebruik van meststoffen in de kwetsbare gebieden. Het vergoeden van die kosten, zonder inspanningen van welke aard ook om het probleem van de mestproductie bij de bron aan te pakken, levert volgens de Commissie dan ook weinig direct voordeel voor het milieu of voor de natuur op. Tenslotte merkt de Commissie op dat de Vlaamse regering bij de aanwijzing van de kwetsbare gebieden niet alle voor-

schriften van de Nitraatrichtlijn (91/676/EEG) in acht heeft genomen en dat Vlaanderen er niet in is geslaagd deze richtlijn correct te laten uitvoeren. Volgens de voorziene procedure (EC659/1999) loopt het onderzoek van de Commissie over de MAP1-vergoedingen begin 2000 ten einde. Gelet op de opmerkingen die door de Commissie werden gemaakt, zijn de vergoedingen naar alle waarschijnlijkheid niet in overeenstemming met het Gemeenschapsrecht en moeten ze worden teruggevorderd van de landbouwers.

De MAP2-vergoedingen worden op dit moment door de Commissie onderzocht. Zij worden tevens opgenomen in de omzetting van de Plattelandsverordening door het Vlaams Gewest. Het principe van vergoedingen voor resultaatsverbintenissen (beheersovereenkomsten) vanwege de landbouwers, is in de ogen van de Commissie aanvaardbaar. Het bedrag van de vergoedingen is echter dubbel zo hoog als toegelaten in de Plattelandsverordening. Bovendien blijft de Commissie de vergoedingen koppelen aan de correcte implementatie van de Nitraatrichtlijn en de aanduiding van de kwetsbare gebieden.

Bij de goedkeuring van MAP2 in april 1999 werd, onder landbouwdruk, decretaal vastgelegd dat MAP2 slechts in voege zou treden indien de Europese Commissie haar goedkeuring had gegeven over de vergoedingsregeling.

5.4

Controle en toezicht

5.4.1 Uitgangspunten controle-actie-plan 99 (CAP99)

In 1999 lag het accent van de controle-taak op een grondige doorlichting van bedrijven waarvan de mestbalans een sterk overschot vertoonde. De mestbalans werd opgemaakt rekening houdend met de totale hoeveelheid geproduceerde nutriënten, de geïmporteerde dierlijke, chemische en andere meststoffen, de afzet op eigen gronden (binnen en buitenlandse) en met de bewezen afzet (Mestafzetdocumenten, burenregelingen, EVOA's). De mestbalans bepaalt bijgevolg of een bedrijf de geproduceerde of

geïmporteerde nutriënten ecologisch verantwoord heeft afgezet.

Verder stond de behandeling van klachten en de samenwerking met andere administraties en overheden in het controleactieplan 99 hoog op de agenda.

5.4.2 Resultaten

In 1999 werden er 167 meer controle-acties uitgevoerd dan in 1998 waarbij er 244 meer PV's zijn opgesteld, inclusief de 155 PV's van staalname. De rijkswacht heeft naar aanleiding van transportcontroles 212 keer supplementaire informatie opgevraagd aan de Mestbank door middel van het Ecoformulier. De belangrijkste aanleidingen voor controle zijn het CAP99 (32%), kantschriften vanuit het parket (25%) en klachten (15%) (tabel 14).

Van de 696 opgestelde PV's waren er 429 waarbij een overtreding op het Mestdecreet werd vastgesteld. De resterende 267 PV's omvatten 155 PV's van staalname (99 staalnames van veevoerders, 18 bodemstalen en 38 mest- en bodemstalen in het kader van de dioxinecrisis) die steeds opgemaakt werden bij het uitvoeren van een bemonstering; en 112 administratieve overmakingspv's doordat de door het parket opgevraagde informatie als PV werd doorgegeven.

Het aantal controleurs nam toe tot 18.

De relatieve verdeling van de 429 PV's met overtreding naar hun aard is weergegeven in de grafiek p. 81.

5.4.3 Administratieve geldboetes

Voor 99 is vooral de toename van het aantal opgelegde administratieve geldboetes opvallend, in het bijzonder van de lozingsboetes en boetes voor niet bewezen mestafzet. Het aantal onjuiste verklaringen i.v.m. notificatie van gezinsveeteeltbedrijf is afgenomen van 25 tot 12 gevallen (tabel 15).

5.4.4 Specifieke opdrachten 1999

Dioxineproblematiek

Naar aanleiding van de dioxinecrisis heeft de Mestbank een beperkt aantal gerichte staalnames en analyses op PCB's en dioxine uitgevoerd op mest van gecontamineerde dieren, op bodem die bewerkt was geweest met gecontamineerde mest en op gewassen die op deze percelen geteeld waren. Tussen 4 juni en 25 juni werden 62 bemonsteringen bij 38 verschillende bedrijven door de Mestbank uitgevoerd, als volgt verdeeld over de provincies: West-Vlaanderen (23), Oost-Vlaanderen (12), Antwerpen (2), Limburg (1). In vier stalen zijn concentraties van meer dan 2mb PCB/kg droge stof teruggevonden.

Fosfaatbepaling in veevoer

In de loop van 1996 werd een convenant betreffende de vaststelling van maximumgehalten aan totale fosfor ondertekend tussen de Minister van Landbouw en bepaalde producenten van veevoerders.

Tabel 14 | Overzicht van de controle-acties, resultaten en grondslag van processen-verbaal

	gem. aantal inspecteurs	Aantal controle-acties	Totaal IV's	Totaal PV's	kantschrift	CAP99	interne vraag	klacht	samenwerking andere diensten
Gent	3,75	322	223	99	26	37	21	29	36
Brugge	6,3	348	94	254	41	24	24	34	2
Herentals	2,8	269	101	168	37	74	18	20	5
Diest	3	201	86	115	51	42	6	13	15
CD-Brussel	2,8	108	48	60	17	46	10	11	4
Totaal	18,65	1.248	552	696	172	223	79	107	62
Rijkswacht		212							

Tabel 15 | Overzicht van de opgelegde administratieve geldboeten

oorsprong administratieve geldboete	aantal	aanvankelijk uitgeschreven geldboete	verminderd geldboete	reeds betaald	nog te innen
mestafzet	61	46.695.951	14.957.595	3.555.314	11.402.281
lozingen	23	2.300.000	870.000	605.000	265.000
gezinsveeteelsbedrijf	12	1.200.000	680.140	330.140	350.000
Totaal	96	50.195.951	16.222.083	4.490.454	12.017.281

Tabel 16 | Adviesaanvragen en vergunningsbeslissingen ontvangen tussen 1/1 en 31/12/1999

	Antwerpen	VI Brabant	West-VI	Oost-VI	Limburg	Totaal
"Klasse II aanvraag adviezen eerste aanleg"	96	63	133	135	70	497
adviezen in beroep	23	19	8	29	19	98
"Klasse I aanvraag adviezen eerste aanleg"	51	10	112	56	25	254
adviezen in beroep	22	6	40	22	18	108
"Melding verandering verleende adviezen"	31	29	197	101	27	385
ontvangen beslissingen	49	52	340	145	38	624
"Melding overname verleende adviezen"	122	25	242	39	82	510
ontvangen beslissingen	74	37	253	123	67	554
Totaal verleende adviezen	345	152	732	382	241	1.852
Totaal ontvangen beslissingen	315	187	886	510	237	2.135

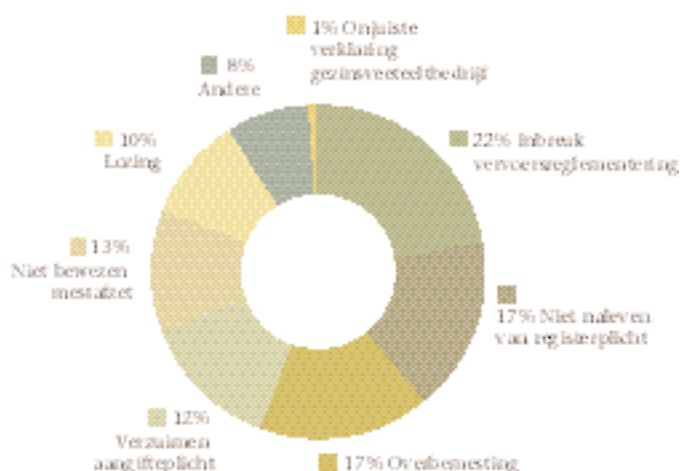
De Mestbank aanvaardt dat mestvarkens die fosforarm voeder consumeren, aangeemaakt door veevoederbedrijven die het convenant hebben ondertekend, een jaarlijks gemiddelde fosfaatproductie hebben

van 4,5 kg P₂O₅, of 0,5 kg minder dan mestvarkens die geen fosforarm voeder gebruiken.

De Mestbank heeft een representatieve staalname uitgevoerd bij 99 landbouwers

om na te gaan of de afspraken zoals opgenomen in de convenant gerespecteerd werden in de voeders. Het Ministerie van Landbouw voerde een gelijkaardige staalname uit bij de producenten van de veevoerders zelf. Alle bemonsterde veevoedermonsters hadden een fosfaatgehalte dat binnen de toleranties van het convenant viel.

grafiek | Relatieve verdeling van de aard van de Processen Verbaal.

Bepaling van de nitraatresiduwaarde

In het nieuwe MAP 2 kan de landbouwer gebruik maken van een bodembalans. Hierbij dient hij erop toe te zien dat er, na het teeltseizoen, niet meer dan 90 kg N per ha als nitraatresidu overblijft in het 0-90 bodemprofiel. De Mestbank heeft met het nieuw aangekocht staalnamemateriaal in totaal 18 bemonsteringen uitgevoerd op 17 percelen, met name tien verschillende percelen door PA-Gent, 4 door

Tabel 17 | Beroepen aangetekend tussen 1/1 en 31/12/1999 door de Vlaamse Landmaatschappij

	Antwerpen	VI Brabant	West-VI	Oost-VI	Limburg	Totaal
Klasse-indeling						
Klasse I	10	0	24	1	1	36
Klasse II	18	9	35	22	4	88
Totaal	28	9	59	23	5	124
Soort aanvraag						
hernieuwing	1	0	11	5	1	18
nieuwe inrichting (*)	4	1	1	5	3	14
overname	0	0	5	2	0	7
verandering	23	8	42	11	1	85
Totaal	28	9	59	23	5	124

* alle vergunningsaanvragen van inrichtingen die geen geldige vergunning hadden op het ogenblik van de aanvraag, alsook nieuwe inrichtingen gekoppeld aan de verplaatsing van een bestaande stal

PA-Brugge, 3 door PA-Diest en 1 door de CD-Brussel. Slechts vier percelen vertoonden een nitraatresiduwaarde van minder dan 90 kg N/ha.

5.5

Vergunningen

5.5.1. Advies verlenen over milieuvergunningaanvragen

In 1999 zijn er geen wijzigingen aangebracht aan het vergunningenbeleid in het Mestdecreet.

Er is wel op 1 mei 1999 een wijziging van VLAREM1 in voege getreden waarin een aantal elementen opgenomen is die van belang zijn voor de VLM.

Ingevolge deze wijziging moet vanaf 1 mei 1999 eveneens advies gevraagd worden aan de VLM in geval van mededeling van een kleine verandering of overname van een vergunning. Hoewel voorheen in dergelijke gevallen het advies niet verplicht was, werd reeds geruime tijd door een groot aantal gemeenten en provincies advies gevraagd aan de VLM. In de wijziging van VLAREM1 zijn tevens een aantal elementen opgenomen inzake de samenstelling van het vergunningsdossier, waardoor in het algemeen de aanvragen vollediger geworden zijn.

Tabel 16 geeft enerzijds een overzicht van het totaal aantal adviesaanvragen ontvangen tussen 1/1/1999 en

31/12/1999 en anderzijds een overzicht van het totaal aantal ontvangen vergunningsbeslissingen.

Ten opzichte van 1998 is het aantal adviezen in 1999 gedaald met meer dan 15 %. Vooral in het midden van het jaar waren er opmerkelijk weinig dossiers. In december 1999 werden echter relatief veel vergunningsdossiers ingediend. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat een aantal exploitanten wellicht wachtten op het in voege treden van MAP2 om een dossier in te dienen. Voor bepaalde dossiers is MAP2 immers soepeler dan MAP1. In MAP2 is er geen 25% afbouw bij hernieuwing of overname en dient er geen mestafzet naar de toekomst bewezen te worden. Anderzijds kan de stijging in december 1999 te maken hebben met het feit dat bepaalde exploitanten nog gebruik wilden maken van de beperkte uitbreidingsmogelijkheden zoals voorzien in MAP1. In december 1999 werd immers aangekondigd dat MAP2 op 1 januari 2000 in voege zou treden.

In 1999 is het verschil tussen het aantal adviesvragen en het aantal vergunningsbeslissingen waarvan de VLM op de hoogte gebracht werd, verminderd. Dit is het gevolg van de wijziging van VLAREM1 waardoor voor de meeste dossiers in verband met veeteelt advies gevraagd moet worden aan de VLM. In 1999 werden in totaal bijna 17 % minder beslissingen getroffen in verband met dieren en mestopslag.

Tabel 17 bevat een overzicht van het aantal beroepen dat door de VLM in 1999 werd aangetekend. In absolute aantallen is er ten opzichte van 1998 iets minder in beroep gegaan. In 1999 is voor een kleine 6 % van de ontvangen vergunningsbeslissingen in beroep gegaan. In 1998 was dit het geval voor 5 % van het aantal dossiers. Het grootste deel van de beroepen heeft zoals de vorige jaren te maken met meldingen van veranderingen.

5.5.2. Opvolgen en bekend maken van de gemeentelijke productiedruk

In 1999 werd bij Besluit van de Vlaamse regering van 30 maart 1999 (B.S. 8/5/1999) een correctie aangebracht in de lijst met de oorspronkelijke productie per gemeente. Een dubbeltelling in de landbouw telling van 1993 werd hierbij rechtgezet voor de gemeente Tervuren. Tengevolge van deze wijziging werd de gemeentelijst van december 1998 die normaliter begin 1999 had moeten verschijnen, pas gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 3 augustus 1999. De lijst met de situatie van december 1999 verschijnt in het voorjaar 2000.

In 1999 is de "toegenomen productie" nog licht gestegen met ongeveer 160.000 kg P2O5. De "vrijgekomen productie" is gestegen met bijna 217.000 kg P2O5.. Dit betekent dat voor het Vlaams Gewest voor de eerste maal de geactualiseerde productie gedaald is ten opzichte van het

jaar voordien. Hierbij werd geen rekening gehouden met het effect van export van dierlijke mest op de geactualiseerde productie.

5.6

Beleidsmatige aspecten

5.6.1. Voorlichten en communicatie

De Mestbank geeft doorlopend voorlichting via verschillende kanalen, verspreid over gans Vlaanderen. De doelgroepen zijn voornamelijk landbouwers en landbouwverenigingen maar ook het land- en tuinbouwonderwijs, provincie- en gemeentebesturen en Waalse autoriteiten doen beroep op de Mestbank om voorlichtingsvergaderingen te organiseren.

Naar goede gewoonte informeerde de Mestbank ook de betrokken landbouwers bij elke briefwisseling. Zo werd de voorlichtingskrant MestbankInfo nr. 3 meegestuurd met de jaarlijkse aangifte producent-gebruiker. Het nr. 4 werd samen met het berekeningsformulier van de heffingen naar ongeveer 15.000 heffingsplichtigen in Vlaanderen verstuurd.

Op 14 januari 1999 organiseerde de Mestbank een persconferentie met het doel de werking van de Mestbank, haar taken en opdrachten aan een breder publiek voor te stellen. Deze persconferentie werd gecoverd door zowel de vakpers landbouw als de audiovisuele en de geschreven pers.

Ook de contacten met de Europese Gemeenschap werden verzorgd. Op 18 mei 1999 werd voor een delegatie van DG XI

van de EG een toelichtingsvergadering georganiseerd over de achtergronden van het tweede Vlaamse Actieprogramma in het kader van de Nitraatrichtlijn. Een gelijkaardige toelichting, gekoppeld aan een terreinbezoek werd op 17 juni 1999 georganiseerd voor een delegatie van DG VI van de Europese Gemeenschap.

Op 14 juli 1999 bracht een landbouwdelegatie uit Minnesota (VS) een bezoek aan de Mestbank om meer te vernemen over de aanpak van de mestproblematiek in Vlaanderen. Op 29 november ontving de Mestbank een bedrijfsleider uit Québec (Canada) vergezeld van mensen van de ambassade om over een project van Mestverwerking te praten.

Verder rapporteerde de Mestbank over het Vlaamse mestbeleid op het internationaal congres "Regulation of Animal Production in Europe" te Wiesbaden (Duitsland) (9-12 mei) en over haar perceelsregistratiesysteem op de workshop "N-dy-

namics in Intensive and Extensive Agriculture Cooperation Programme between Flanders and South Africa" (30 augustus-2 september).

In 1999 nam de Mestbank, samen met andere afdelingen van de VLM, ook deel aan volgende beurzen: Agriflora in Gent, Infopol in Kortrijk, Demo mengmestinjectie te Merelbeke, De Pluimveedagen in Geel, de Internationale Werktuigendagen in Oudenaarde en Agriwest Expo te Ieper. Tijdens de Vlaanderendag op 21 maart 1999 werd ook een aparte demo over de resultaten van het registratieproject aan het publiek voorgesteld.

In de loop van het jaar waren de provinciale diensten van de Mestbank ook aanwezig op kleinere regionale tentoonstellingen en op talrijke voorlichtingsvergaderingen.

Het luik "Mestbank" op de website van de Vlaamse Landmaatschappij (www.vlm.be) werd grondig aangepast. Naast contactinfo per cel van de Mestbank wordt heel wat praktische informatie aangeboden. Zo kan de gecoördineerde mestwetgeving gelezen en gedownload worden, evenals alle uitvoeringsbesluiten. Ook alle MestbankInfo's kunnen bekeken worden in de mediatheek. Daarnaast zijn er twee toepassingen raadpleegbaar: de gemeentegegevens zoals mestproductiecijfers, dierenaantallen, oppervlakte cultuurgrond en transportcijfers per gemeente en een visuele voorstelling van kengetallen op basis van de aangiften 1998.

5.6.2. Toegepast wetenschappelijk onderzoek opvolgen en subsidiëren

In 1999 werd gestart met het project: 'Emissiepreventie in de landbouw door middel van nutriëntenbalansen'.

Dit project wordt uitgevoerd door de Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen i.s.m. de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent en het Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek. Het doel van de onderzoeksopdracht is een methode uit te werken waarbij een nutriëntenbalans kan worden opgesteld op bedrijfsniveau die wetenschappelijk betrouwbaar en praktisch uitvoerbaar is. Voor drie types van bedrijven (varkens, pluimvee en rundvee) wordt een nutriëntenbalans opgemaakt voor de elementen stikstof, fosfaat en kalium. Het project is gestart in april 1999 en loopt tot eind maart 2001.

In april 1999 werd een literatuurstudie uitgevoerd door de Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de KU Leuven met als doel kennis te vergaren over minerale stikstof in het bodemprofiel na de oogst en nitraat in het bodemwater; en om aanbevelingen voor bijkomend wetenschappelijk onderzoek te formuleren. De opdracht had betrekking op het wetenschappelijk onderzoek dat in het kader van het nieuwe MAP2 dient te worden uitgevoerd. Hierin wordt door de Vlaamse regering aan de Mestbank de opdracht

gegeven om wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de technische vertaling van de EG-norm van 50 mg nitraat/l in grond- en oppervlaktewater in een nitraatresidu-norm.

Het project met als titel 'Onderzoek naar de nutriëntenstromen in Vlaanderen' kadert binnen actie 27 van het MINA 2-plan en werd gedurende de periode juni-oktober 1999 uitgevoerd door de Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Universiteit Gent. Het doel van de opdracht was het inventariseren en kwantificeren van de nutriëntenstromen (stikstof en fosfor) in Vlaanderen voor de sectoren landbouw, industrie, huishoudens, verkeer en energie. Daarbij werd onderscheid gemaakt tussen stromen binnen Vlaanderen en import - export. Bij de analyse werd nagegaan wie de veroorzakers zijn, over welke stoffen het gaat, uit welke processen deze stoffen eventueel ontstaan, welke verspreiding deze stoffen kennen en wat hun bestemming is. Bij de inventarisatie van de verliezen naar het milieu werden drie milieucompartimenten onderscheiden: bodem, water en lucht. De totale verliezen (uit alle sectoren) naar deze drie compartimenten werden geraamd op 204 miljoen kg stikstof en 40.8 miljoen kg fosfor. Uit de landbouw bleken 85 miljoen kg stikstof niet toewijsbaar te zijn. De studie toonde aan dat de verliezen naar het compartiment bodem niet of weinig gekend zijn.

Aan het referentielaboratorium VITO werd de opdracht gegeven een ringonderzoek voor analyses in het kader van het Mestdecreet te organiseren. Dit resulteerde in de erkenning van 15 laboratoria.

5.6.3. Advies verstrekken aan de Vlaamse regering

Het mestbeleid in 1999

In het voorjaar van 1999 werd de laatste hand gelegd aan MAP2. Uit de discussies begin maart in de Commissie Leefmilieu van het Vlaams parlement kwam duidelijk naar voor dat MAP2 geen vereenvoudiging is tegenover MAP1. De parlementsleden stelden vele vragen bij de uitzonderingsmogelijkheden die worden geschapen door de verschillende systemen van nutriëntenbalansen. Ook de discussie over mestverwerking als alternatief en over de beleidsinstrumenten waarmee mestverwerking moet worden opgestart, gaf aanleiding tot verhitte debatten. Bij de goedkeuring in het Vlaams parlement van MAP2 op 29 april 1999 werd, onder landbouwdruk, decretaal vastgelegd dat MAP2 slechts in voege zou treden op het moment dat de Europese Commissie haar goedkeuring gaf over de eraan gekoppelde vergoedingsregeling. In MAP2 worden de bemestingsnormen tot 2003 gefaseerd aangescherpt. Daarnaast wordt de nitraatresiduwaarde ingevoerd. Het principe is dat van de toegevoerde stikstofbemesting in het voorjaar, voor een gedeelte door de planten wordt

opgenomen en dat de hoeveelheid stikstof na de oogst (de nitraatresiduwaarde) overeen moet komen met de doelstelling om maximaal 50 mg nitraat per liter grond- en oppervlaktewater te behalen. Verder wetenschappelijk onderzoek zal tegen 2002 moeten uitwijzen hoe deze doelstelling in een perceelsgewijze controleerbare norm kan vertaald worden en of deze waarde voldoende is om de eutrofiëring van grond- en oppervlaktewater tegen te gaan. Het is immers duidelijk dat stikstofverliezen niet alleen na de oogst plaatsvinden. Verder wordt een tijdelijke maar absolute blokkering van de veestapel ingevoerd: tot 2005 kunnen geen milieuvergunningen voor bijkomende dieren worden verleend. In MAP2 wordt alle hoop gezet op mestverwerking. Tot van-

daag zijn er echter nog geen economisch en technisch leefbare systemen voorhanden. Tenslotte worden verschillende systemen van nutriëntenbalansen voorzien. Een nutriëntenbalans geeft weer hoeveel nutriënten op een bepaald bedrijf of perceel gebruikt worden en hoeveel er het bedrijf (perceel) weer verlaten. Een gedeelte van MAP2 kan worden ingevuld door een milieubeleidsvereenkomst.

Eind november 1999 besliste Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, Vera Dua, op 1 januari 2000 het MAP2 in werking te laten treden. Aanleiding voor deze beslissing was het "met reden omkleed advies" van de Europese Commissie over de omzetting van de Nitraatrichtlijn door Vlaanderen, Wallonië en het Brussels Gewest. In dit advies, die de laatste procedurestap is vooraleer de Commissie Vlaanderen voor het Europees Gerechtshof kan dagen, ligt vooral de afbakening van de kwetsbare gebieden door Vlaanderen onder vuur. Voor eind januari 2000 dient Vlaanderen zijn wetgeving (in casu Mestdecreet) zodanig aan te passen dat zij voldoet aan de Nitraatrichtlijn.

Milieubeleidsplan: opmaak ammoniakreductieplan

In 1999 werd door de Vlaamse Landmaatschappij het ammoniakreductieplan voor Vlaanderen opgesteld in het kader van actie 21 van het MINA2-plan (1997-2001). Het plan moet er toe bijdragen dat de verzurende emissies t.g.v. de landbouw tegen 2002 met 40% dalen. Daar-

naast geeft het plan de richting aan hoe tegen 2010 de doelstellingen (m.b.t. een verlaging van verzurende ammoniakemissies) van het "Protocol Grensoverschrijdende luchtverontreiniging" en van de "EU-richtlijn Nationale Emissieplafonds" kunnen worden gehaald.

Bij de voorbereiding van het plan was er vooraf overleg met de doelgroep (vakorganisaties, milieubewegingen). Dit gebeurde in samenwerking met AMINABEL op twee niveaus: enerzijds werd op Belgisch niveau een dossier voorbereid om een nationaal emissieplafond voor ammoniak tegen 2010 vast te leggen en verder werden reductiescenario's uitgewerkt door de Vlaamse Landmaatschappij waardoor de doelstellingen op Vlaams niveau kunnen worden gerealiseerd.

Voor de realisatie van het plan werd een basisreductiescenario opgesteld met reductie maatregelen waarbij rekening werd gehouden met de opmerkingen van het doelgroepoverleg én met de kosteneffectiviteit, de beleidsrelevantie en de uitvoerbaarheid van de maatregelen. Tevens werden prioriteiten afgebakend en werd er een strategie uitgewerkt voor de verwezenlijking van het plan. Dit resulteerde in een actieprogramma dat gespreid over de periode van het huidige en volgende milieubeleidsplan zal uitgevoerd worden en waarbij de Mestbank als initiatiefnemer zal optreden.

Het programma bevat acties en initiatieven voor alle emissiestadia waar ammoniak kan vervluchtigen, voor zowel de intensieve veeteelt als de chemische nijver-

heid. De acties richten zich vooral op: emissie-arme aanwending, aangepaste huisvesting voor dieren, mestverwerking, bescherming kwetsbare gebieden en emissies veroorzaakt door de chemische nijverheid.

Dit plan werd eind 1999 ter goedkeuring aan de bevoegde minister overgemaakt.

5.6.4 Mestverwerking

De gehele landbouwsector is ervan overtuigd dat mestverwerking en export van de bedrijfsmatige of de regionale overschotten onvermijdelijk is. Verwerking moet het ecologisch en economisch voortbestaan van de verticale kolom garanderen, ook al zijn de te internaliseren kosten hoog. De politiek wil verwerking een kans geven om de afbouw van de veestapel te minimaliseren.

MAP2 omschrijft duidelijk welke veeteeltbedrijven de plicht hebben hun overschotten te verwerken of te exporteren, doch ook de grondarme bedrijven met een productie kleiner dan 7.500 kg P2O5 en gelegen in zware overschotsregio's beseffen dat ze zich op de verwerking moeten voorbereiden.

Op bedrijfsniveau worden deeltechnieken geïnstalleerd (vooral voorscheiden en voordrogen lijken haalbaar en bestuurbaar op boerderijniveau) naargelang het staltype en de mestsoort. De voorbehandelde mest van de kleine voorbereiders moet echter nog verder bewerkt worden tot een volwaardig eindproduct in grotere eenheden en dit in samenspraak met exporteurs.

De afzonderlijk procestechnieken (scheiden, vergisten, verbranden, drogen, korrelen,...) consolideren zich in totaalprocessen voor grote installaties. Tabel 18 geeft enkele welgekende namen weer van totaalprocessen met hun deelprocessen. Deze lijst is zeker niet volledig en vult zich snel aan omdat ook in Denemarken, Frankrijk en Nederland zich goede processen aanbieden en weerhouden worden als haalbaar.

In de loop van 1999 kwam er een doorbraak in de verwerking van pluimveemest. Op meerdere individuele bedrijven werden de voordrog en de gedeeltelijke compostering in gebruik genomen. De goede homogene en ongeveer 70% droge partijen vinden rechtstreeks hun afzet naar Frankrijk of worden geëxporteerd na menging (met kalk, vlasstof, champost,...) of compostering in grotere eenheden.

Twee belangrijke installaties werden vergund en zijn in opbouw, nl. Orgacom (mengen met champost voor de export naar Wallonië als bodemverbeteraar) en Flanamat (mengen, drogen en korrelen voor de verre export). Indien alle bestaande installaties, Samijn, Orgacom, Flanamat en hopelijk na aanpassing ook Laviedor, op volle kracht kunnen werken en exporteren, dan is het probleem pluimveemest voor het overgrote deel opgelost.

Voor de eerste grote projecten varkensmest wordt, naast het bestaande MAV, in 2000 de doorbraak verwacht.

ONDER

STEUNEND CENTRUM GIS-VLAANDEREN

GIS-Vlaanderen is het samenwerkingsverband voor het optimaal gebruik van geografische informatie in Vlaanderen. Samenwerken impliceert omgaan met diverse medespelers. Die medespelers of partners in het samenwerkingsverband koesteren hooggespannen verwachtingen van GIS introductie in hun dagdagelijkse taken. Maar GIS introduceren op de werkvloer blijkt in de praktijk dikwijls een stuk complexer dan aanvankelijk verwacht.

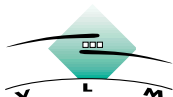
H O O F D S T U K

6

Hebben we wel de nodige en voldoende datasets? Hoe krijgen we die in de juiste formaten? Wat met de bijhouding? Hoe efficiënt kunnen we GIS in onze activiteiten inschakelen? En hoe kunnen we onze medewerkers introduceren in dit nieuwe domein? En wat tenslotte met de nodige hard- en software? In al die domeinen wordt het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen (OC) zeer frequent bevraagd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, VOI's, provincies en gemeenten, maar ook door nutsbedrijven en ja, zelfs door de individuele burger.

De erkenning die het OC langzaam maar zeker geniet als de motor van het GIS gebeuren in Vlaanderen, kon er alleen maar komen dankzij een flexibel inspelen op de vragen van de buitenwereld. Structureren van dit complexe samenspel en delicaat evenwicht is daarom een van de belangrijke doelstellingen voor 2000.

Om aan al deze verwachtingen van de buitenwereld tegemoet te komen, heeft het OC een weldoordachte aanpak uitgewerkt die stapsgewijze wordt gerealiseerd.

1. De productie en verspreiding van digitale geografische datasets is het startpunt geweest van het samenwerkingsverband. Daar zijn in de eerste werkjaren reeds een reeks midden- en kleinschalige datasets verspreid, waar in 1999 een aantal datasets aan werden toegevoegd en/of geactualiseerd. Maar de gebruiker wil meer. Middenschalige data volstaan niet langer, grootschalige gegevens zijn een noodzaak geworden. Het in 1999 opgestarte KADSCAN project draait inmiddels op kruissnelheid. Aan dit tempo zal tegen eind 2000 gans Vlaanderen verwerkt zijn. Dit product beantwoordt aan een reële behoefte en zal vanaf 2000 voor de gemeenten een referentiebestand zijn voor hun plannen- en vergunningenregister. Overigens verwachten de gebruikers van het OC dat er samen met de Administratie van het Kadaster, de registratie en de domeinen (AKRED) een efficiënte bijhoudingsmethode voor dit geoproduct ontwikkeld wordt. Ondertussen kon in huis een totaal nieuw concept voor grootschalige basiskartering ontwikkeld en getest worden, met name het Grootschalig Referentie Bestand of kortweg GRB.

In 2000 zullen de eerste pilotgemeenten op basis van dit concept in kaart gebracht worden.

2. GIS blijft in eerste instantie een kwestie van mensen. GIS implementeren impliceert immers een wijziging in de werkmethodes. Het is bekend dat verandering weerstand oproept. Het komt er bijgevolg op aan nauwgezet het implementatieproces voor te bereiden en het stapsgewijs, met de juiste begeleiding en omkadering te introduceren. Het OC heeft daarom in het voorbije jaar een type GIS implementatieprocedure uitgewerkt die voor het eerst door OVAM toegepast wordt onder begeleiding van het OC.

Een aspect in de GIS werking dat snel aan belang zal winnen in de komende jaren, betreft de uitwisseling van gegevens, zowel binnen een organisatie als naar de buitenwereld toe. Een standaardiserend kader is in deze geen overbodige luxe. Daarom werden in 1999 de eerste technische aanbevelingen uitgewerkt, met name voor de uitwisseling van kadastrale informatie, en voor de uitwisseling van

adresgegevens. Het zijn de eersten in een lange reeks waaraan in 2000 verder gewerkt zal worden.

3. GIS is technisch klaar voor integratie in de Informatie en Communicatie Technologie (ICT). De recente ICT-golf die Vlaanderen overspoelt geeft een belangrijke impuls om ook op dit vlak extra aandacht te besteden. In 1999 werden naast de gewestplannen ook een site recht van voorkoop Natuur en een site geostatistiek aan het digitaal loket Geo2002 toegevoegd. In de loop van 2000 zal de burger via Internet toegang krijgen tot digitale loketten inzake recht van voorkoop in de wooncode, onderwijs, cultureel erfgoed en landbouw. Ongetwijfeld zal de uitdaging om dienstverlening via informatietechnologie te organiseren snel groeien.

6.1

Beleidsvoorbereiding

De noodzaak tot decretale onderbouwing van de activiteiten van het samenwerkingsverband is al een tijdje aan de orde. Daartoe is het ontwerp decreet betreffende GIS-Vlaanderen opgesteld.

De Vlaamse regering verleende op 2 juni 1999 haar principieus goedkeuring aan dit ontwerp van decreet. Ook de SERV en de MiNa-raad brachten een gunstig advies uit. Het ontwerp decreet is een kaderdecreet dat de doelstelling,

de organisatie, de planning en werking van het samenwerkingsverband regelt. De ontwerp tekst werd ook aan de Raad van State voor advies voorgelegd, zodat het decreet in de loop van 2000 in de Vlaamse raad zou kunnen behandeld worden.

6.2

Bouwen aan een geografische gegevensinfrastructuur

6.2.1. Metadatabank SPIDI

Het OC is in januari 1999 gestart met een nieuwe reeks opleiding en begeleiding. De evaluatie van de eerste opleidingsfase (1998) heeft de noodzaak aan een degelijke basis aangetoond. Het opleidings- en begeleidingsprogramma richtte zich tot instanties die zelf digitale geografische bestanden hebben aangemaakt of bezitten.

Dit jaar waren de kandidaten hoofdzakelijk personen die met de invoer van metadata zijn belast. De cursus duurde twee dagen, de eerste dag werd de toepassing van de Europese norm toegelicht en werd vermeld hoe, conform deze norm, de metadata worden opgebouwd. Tijdens de tweede dag werd aan de hand van praktijkoefeningen op computer uitgelegd hoe metadata worden ingevoerd in SPIDI. Naast de opleiding zelf is opnieuw de persoonlijke begeleiding bij het opbou-

wen van de eigen metadata aangeboden en daar hebben twintig personen van gebruik gemaakt. Verder is er gericht een aantal plaatsbezoeken verricht en zijn de metadata ter plaatse verzameld en nadien zelf in SPIDI ingebracht. Metadata werd eveneens via het internet verzameld en in samenspraak met de betrokken organisatie ingevoerd in de metadatabank. Dit alles heeft ertoe geleid dat in 1999 zo'n 125 nieuwe datasets in SPIDI zijn opgenomen. De persoonlijke begeleiding bij het opbouwen van de eigen metadata zal in 2000 op eenvoudige aanvraag verder worden gezet.

In het kader van een optimalisatie van de SPIDI- applicatie is in september 1999 een doorlichting door een studiebureau gestart met als doel voorstellen te formuleren om de huidige applicatie te verbeteren en een technisch ontwerp uit te werken voor de ontwikkeling van een nieuwe applicatie. De doorlichting van de huidige SPIDI- applicatie moet uiteindelijk leiden tot een meer performante en gebruikersvriendelijke toepassing.

Op korte termijn (2000) zal de huidige SPIDI-applicatie geoptimaliseerd worden. De lange termijn oplossing bestaat erin om een nieuwe applicatie te ontwikkelen op basis van de nieuwe technologische ontwikkelingen en conform aan de toekomstige ISO-norm voor metadata.

6.2.2. Data

A. Middenschalig

Actualisatie van de gewestplannen (op cd-rom en op Internet)

De bestanden van de eerste uitgave van de cd-rom van de gewestplannen van Vlaanderen geven de toestand weer op 31 december 1996. De Administratie Ruimtelijke Ordening en Monumenten en Landschappen (AROHM), afdeling Ruimtelijke Planning werkte sindsdien,

in samenwerking met het OC, aan de updating van de digitale gewestplannen door de integratie van enerzijds de digitale versie van de oorspronkelijke gewestplannen (KB's 1976 - 1980) met anderzijds de digitale gewestplanwijzigingen tot 1 november 1999. In de bestanden zijn eveneens de bodembestemmingen en de lijnelementen opgenomen.

Deze geactualiseerde bestanden maken het mogelijk om van heel het Vlaams grondgebied de recente juridische toestand volgens gewestplan in kaart te

brengen, en dit met dezelfde nauwkeurigheid als de originele analoge kaarten.

De opbouw van de vectoriële data op de cd-rom is conform de eerste versie. De geactualiseerde gewestplannen van Vlaanderen op schaal 1/10.000 zijn ter beschikking op drie niveaus: gewestplan, provincie of Vlaanderen. De vectordata zijn met behulp van GIS-software te combineren met de topografische kaarten NGI (Nationaal Geografisch Instituut) 1/10.000.

Voor de eerste keer werd bij de uitgave van de geactualiseerde gewestplannen naast een vectorformaat eveneens een rasterformaat (in GEO-TIFF) op cd-rom beschikbaar gesteld. Ten behoeve van visualisatie wordt de data ook als MrSid-bestand met bijkomende viewer meegeleverd.

In het kader van de opmaak van het vergunningen- en plannenregister (Decreet Ruimtelijke Ordening) werd door AROHM, afdeling Ruimtelijke Planning, aan alle gemeenten en provincies een gratis exemplaar overgemaakt.

De meest actuele versie van de digitale gewestplannen is te zien op Internet: <http://www.vlm.be/oc>

Gemeentelijke Bijzondere Plannen van Aanleg - BPA's

De digitalisering van de gemeentelijke plannen van aanleg is een volgende stap in het beschikbaar krijgen van gegevens

in de context van interbestuurlijke informatie-uitwisseling m.b.t. ruimtelijke ordening.

Waar welke activiteiten mogen worden uitgeoefend, wordt in belangrijke mate bepaald door de voorschriften die vervat liggen in de gewestplannen en de gemeentelijke bijzondere plannen van aanleg (BPA's). BPA's waren in principe bedoeld om detailleringen van het gewestplan op gemeentelijk niveau te kunnen vastleggen. Op basis van de Wet op de Stedenbouw (1962) is het echter ook mogelijk om bestemmingen van het gewestplan te wijzigen via BPA's. De digitale gewestplannen in combinatie met GIS-bestanden met BPA-bestemmingen geeft een juridisch overzicht van de bodembestemmingen in Vlaanderen. Dit vormt een waardevol gegeven voor o.a. de uitbouw en implementatie van ruimtelijke structuurplannen op alle beleidsniveau's, dossieropvolging vergunningenbeleid, ruimtelijke ordening, milieu, enz...

Het GIS bestand dat de contouren van de BPA's bevat werd gerealiseerd door AROHM, afdeling Ruimtelijke Planning (ARP). Het invoerwerk voor deze opdracht werd voor de provincie Antwerpen uitgevoerd door een ambtenaar van de ARP. De 4 overige provincies werden uitgevoerd door het OC. In december 1998 was dit contract afgerond. Sindsdien zorgde de ARP zelf voor de updating van het bestand tot en met heden.

Het voorlopig eindproduct is een digitale vectoriële versie van de geactualiseerde toestand van de contouren van de bijzondere plannen van aanleg, gebiedsdekkend voor gans Vlaanderen geschikt voor gebruik tot op schaal 1/10.000. Begin 2000 hebben alle gemeenten, voor de opmaak van hun plannenregister via het OC een cd-rom met de betreffende digitale informatie toegeleverd gekregen.

Bodemkaart

Het OC deed reeds in 1998 een kwaliteitscontrole van de digitale bodemkaart van de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen. De overige kaartbladen van de provincies Vlaams Brabant en Limburg werden in 1999 eveneens door het OC gecontroleerd. Het doel van deze controles was het bekomen van een éénduidig digitaal bodembestand. Het betreft een getrouwe digitale weergave van de analoge bodemkaarten van Vlaanderen op schaal 1/20.000, d.w.z. alle lijnen van de analoge bodemkaart moeten digitaal voorkomen en de polygonen worden gecodeerd volgens substraat, textuur, drainage, profielontwikkeling, variëteit, fase en landbouwstreek.

Voor de realisatie van een éénduidige digitale bodemkaart is het noodzakelijk dat er een éénduidige legende voor Vlaanderen gecreëerd wordt. De legende is een complex gegeven en kan alleen door een bodemdeskundige geïnterpre-

teerd worden. Daarom gaf het OC de opdracht voor het uitschrijven van één begeleidende tekst bij de digitale bodemkaart van Vlaanderen aan het Laboratorium voor Bodemkunde, Vakgroep Geologie en Bodemkunde van de R.U.Gent. Deze opdracht liep tot eind 1999. Begin 2000 zal de digitale bodemkaart Vlaanderen als OC-informatieproduct ter beschikking gesteld worden.

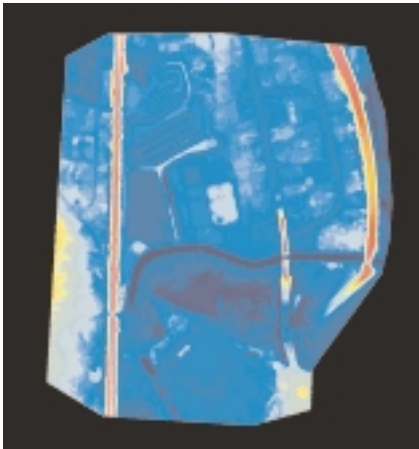
Nieuwe reeks digitale zwart/wit orthofoto's

Bij het NGI werd een nieuwe set van zwart-wit orthofoto's van Vlaanderen aangekocht. Hierbij werd, naar analogie van de eerste reeks, het verdeelrecht verworven voor de verspreiding van de bestanden binnen GIS-Vlaanderen. De opnames van West-Vlaanderen en een deel van Oost-Vlaanderen dateren van april 1997, die van Zuid-Limburg van 1998 en het overige deel van Vlaanderen is in 1999 opgenomen.

De zwart-wit orthofoto's vormen een deel van de middenschalige basisbestanden. Dankzij de betere kwaliteit en de recentere luchtopname kan het werkelijk bodemgebruik beter geïnterpreteerd worden.

Vlaamse hydrografische atlas

In 1999 werd onder coördinatie van het OC een samenwerking opgezet tussen de afdeling Water van AMINAL, AWZ, VMM en de Vlaamse Provincies met als doel een zg. gedistribueerd beheerssysteem voor het Waterlopenbestand van de

Vlaamse Hydrografische Atlas te realiseren. Aan de verschillende partners van deze samenwerking wordt de mogelijkheid geboden om, elk vanuit zijn bevoegdheid, aanpassingen aan het waterlopenbestand uit te voeren, die dan in een gecentraliseerde databank worden opgeslagen. Deze centrale databank zal dus de meest actuele informatie m.b.t. de onbevaarbare en bevaarbare waterlopen in Vlaanderen moeten bevatten die permanent geactualiseerd moet worden. Onder leiding van de afdeling Water en met middelen van de Milieu Info Stuurgroep wordt een dergelijk beheerssysteem technisch uitgewerkt. Deze opdracht is halfweg 1999 gestart en loopt nog door tot eind 2000. In de loop van 2000 zou het beheerssysteem geoperationaliseerd moeten worden, zowel op technisch als op organisatorisch niveau. Begin 2000 is bovendien de productie van de overzichts-cd-rom met de bestanden van de Vlaamse Hydrografische Atlas voorzien.

B. Grootschalig

Korte termijn spoor: KADSCAN - het gescand, gegeorefereerd kadastraal perceelsplan met perceelsidentificatie

Het OC werkte een strategie uit om op korte termijn (2 jaar) de kadastrale perceelsplannen digitaal ter beschikking te stellen onder gescande vorm, in afwachting van een meer fundamentele oplossing die het Grootschalig Referentiebestand moet vormen.

In overleg met de Administratie van het Kadaster werd begin 1999 van start gegaan met het KADSCAN project dat drie aanmaakfasen omvat: het scannen, het georefereren en het voorzien van de perceelsidentificatie. Er werd een win-win samenwerkingsakkoord afgesloten met de Administratie van het Kadaster. Hierdoor kon de VLM de originele plannen van het Kadaster uitlenen. Het scannen van deze originele plannen was afgerond in augustus 1999.

In deze tweede fase worden de kadastrale perceelsplannen ruimtelijk geïntegreerd of gegeorefereerd in het Lambert 72/50 coördinatenstelsel. Zo kunnen de kadastrale perceelsplannen bekeken worden in combinatie met de digitale kleurenortho's, gewestplannen,.... Deze tweede fase van uitvoering loopt nog door tot midden 2000. Het OC controleert of de toegeleverde bestanden van de aannemer voldoen aan de gevraagde specificaties. Bovendien wordt een index van de contouren van de kadastrale perceelsplannen opgesteld.

De koppeling van databanken met de grafische gegevens wordt in een derde fase mogelijk gemaakt via de perceelsidentificatie. Die perceelsidentificatie zit vervaardigd als attribuut van een vectorieel ankerpunt per perceel. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van een subset van de kadastrale legger om de percelen zo eenduidig mogelijk te voorzien van de perceelsidentificatie. Een extra controle

wordt door het OC uitgevoerd. Probleemgevallen worden gemeld aan de Administratie van het Kadaster.

Eind 1999 waren reeds 53 gemeenten gegeorefereerd en 18 gemeenten werden voorzien van de perceelsidentificatie. De evolutie van het KADSCAN project kan gevolgd worden op de website van het OC, rubriek KADSCAN (<http://www/vlm.be/oc>).

Begin 2000 worden de bestanden van de eerste gemeenten op cd-rom geplaatst en verdeeld naar de partners van GIS-Vlaanderen. Eind 2000 zullen de bestanden voor alle gemeenten van Vlaanderen op cd-rom beschikbaar zijn. Op de cd-rom komen de kadastrale plans onder GEO-TIFF formaat, een puntenbestand met de perceelsidentificatie en een digitale index van de ligging van de kadastrale perceelsplans.

Naar uitwisseling van kadastrale informatie werd een aanbeveling opgesteld om de uitwisseling van kadastrale informatie tussen verschillende gebruikers probleemloos te laten verlopen.

Lange termijn spoor: het Grootchalig Referentiebestand (GRB)

Het OC heeft het afgelopen jaar belangrijke inspanningen geleverd bij haar zoektocht naar een structurele oplossing voor de grootchalige problematiek in Vlaanderen. Een van de cruciale aspecten hierbij was de ontwikkeling van de gegevens-

inhoud en de datastructuur voor de opslag en de exploitatie van de betrokken gegevens. De resultaten voor dit onderdeel zijn vastgelegd in een conceptueel model. Dit model vormt de uitgangsbasis voor de pilootprojecten die in 2000 op stapel staan. Het OC voltooide ook de invulling van de randvoorwaarden voor grootchalige kartering en de publicatie van aangepaste en gedetailleerde documentatie voor alle deelaspecten van het GRB.

Het GRB-bestek

Het GRB-bestek past in een ruimer kader van conventies en specificaties over grootchalige informatie. Dit GRB-bestek dient voor de projectmatige aanmaak van een beperkte centrale databank die gewaarborgde gegevens bevat. Het bestek regelt de overdracht van de gegevens die met behulp van diverse technieken en methodes worden geïnventariseerd van de aannemer naar de opdrachtgever.

De opdracht bestaat uit de opname van 22 soorten gegevens volgens 10 thema's. Anders dan bij een cartografische inventaris gaat het om een multifunctionele databank met referentiegegevens volgens algemene IT-principes. Deze referentiegegevens zijn definieerbaar en conventioneel aanvaard, applicatieonafhankelijk en bieden de mogelijkheid tot integratie van thematische info.

De op te nemen gegevens worden uitvoerig beschreven in de specificaties van het conceptueel model. Uit deze specificaties blijkt duidelijk de objectgerichte benade-

ring van het terrein waarbij voor ieder soort gegevens een structuur voorhanden is die toelaat de gegevens efficiënt te manipuleren.

Een GRB-gegevensspecificatie vervult drie taken:

- modelleert de werkelijkheid naar de nominale grondslag (vb. voor kwaliteitscontrole);
- verwerkt objecten met gelijkaardige eigenschappen;
- regelt de opname van een terreinobject in de databank.

Het is belangrijk om bij opdrachten van een dergelijke omvang een objectieve en sluitende keuring te hanteren. Daar de gegevenspecificaties werden opgesteld vanuit de gebruikersbehoeften moet het gebruik van de gegevens ten allen tijde gewaarborgd blijven. In de context van het GRB-bestek wordt dit geïmplementeerd onder de vorm van ingangscntrole volgens de ISO2859 - ISO8422-normering.

Deze normen beschrijven hoe statistisch verantwoorde steekproeven de opvolging van een betrouwbaar productieproces toelaten en zij beschrijven de maatregelen indien één en ander ontspoord.

Tijdens de ontwikkeling van het model van de GRB-databank werd heel wat praktijkervaring opgedaan en zo ontstonden structuren, conventies, datastromen die een vlotte uitvoering van de kartering in die multidisciplinaire omgeving moge-

lijk maken. Bovendien werden in het model algemene conventies voor de opslag van gegevens, foto's, digitale plans opgenomen.

6.2.3. Datadistributie

De taak van het OC was in de beginjaren vooral toegespitst op de coördinatie van de distributie van GIS-bestanden in Vlaanderen om het gemeenschappelijk gebruik te stimuleren. Momenteel beschikt het OC over een dertigtal veel gevraagde GIS-bestanden, gebiedsdekkend voor Vlaanderen. Het betreft zowel basisbestanden als themabestanden en dit op klein- en middenschalg schaalniveau. Bepaalde bestanden werden nieuw aangemaakt, andere bestonden reeds doch werden voor ruime verspreiding (cd-rom, diverse GIS-formaten) klaar gemaakt.

Een belangrijk aspect van distributie is de bekendmaking van de beschikbaarheid. Die gebeurt via de website (www.vlm.be/oc), via de metadatabank SPIDI, via de nieuwsbrief GIS-Vlaanderen en/of via briefwisseling.

Alvorens de data binnen GIS-Vlaanderen verdeeld worden wordt eerst een kwaliteitscontrole uitgevoerd. Het betreft een controle op volledigheid een controle op consistentie en een controle op nauwkeurigheid.

De modaliteiten voor dataverstrekking behelzen kostprijs, gebruiksvoorwaarden en de algemeen geldende principes binnen

GIS-Vlaanderen. Voor de kostprijs wordt gewerkt met een kostenverrekeningsmodel dat rekening houdt met de data (producent, aard en kostprijs) en de klant (type organisatie). De gebruiksvoorwaarden worden vastgelegd in een registratieformulier.

Een derde belangrijk aspect van datadistributie betreft de uitwisselbaarheid van de data.

Bij het uitbrengen van een OC-informatieproduct wordt rekening gehouden met de meest courante uitwisselingsformaten en de uniformiteit. Dit laatste geldt voor de drager: cd-rom, diskette (toekomst via FTP), uitwisselingsformaten, begeleidende documenten, begeleidende applicaties en structuur.

Overzicht datadistributie 1999

Het OC stelde in 1999 een veertigtal soorten van basis- en themabestanden ter beschikking van de partners van GIS-Vlaanderen. De meeste zijn gebiedsdekkend voor Vlaanderen en situeren zich op de drie schaalniveaus (groot-, klein- en middenschalg). Het betreft o.m. een aantal nieuwe bestanden (Beschermd landschappen, stads- en dorpsgezichten, Voorkeperimeters van erkende natuurreservaten, BPA-contouren) en updates van bestanden (Landbouwgebruikspercelen, Gewestplan, Skeletbestand Street-Net). Hoewel het aantal beschikbare bestanden gestegen is ten opzichte van 1998, is het aantal dataverstrekkingen in 1999 duidelijk verminderd (850 t.o.v.

1.500). Het verschil is te vinden in het feit dat het OC in 1999 veel werk heeft verricht in het controleren, verbeteren en actualiseren van een aantal bestanden. Deze zullen in 2000 verdeeld worden als een OC-standaardproduct: geactualiseerd Gewestplan-vector, Gewestplan-raster, BPA-contouren, update skeletbestand (Streetnet) in vector- en rastervorm, Gescande kadasterplannen, Bodemkaart, VHA (Vlaamse Hydrografische Atlas), waterlopen, Boskartering, ...

Om de procedure voor het verstrekken van GIS-bestanden aan de partners van GIS-Vlaanderen te optimaliseren en te automatiseren werd in 1999 de opdracht gestart voor de ontwikkeling van een internetapplicatie GIRAF (Geographical Information Retrieval Application for Flanders). De eerste fase nl. de functionele analyse is afgerond. De software-ontwikkeling en -implementatie wordt voorzien in 2000. Vanaf 2001 kunnen alle GIS-gebruikers via het Internet en het FTP-protocol de verstrekingsmodaliteiten van alle OC-producten opvragen, een bestelbon afdrukken en tenslotte de gewenste bestanden na registratie op maat (kaartblad, uitwisselingsformaat, thema) elektronisch afladen. Het OC hoopt via deze weg sneller actuele of nieuwe bestanden ter beschikking te stellen. De verdeling van GIS-bestanden op cd-rom zal als ander distributiekanaal nog steeds mogelijk blijven.

6.3

Communicatie

6.3.1. Documentatiecentrum

Om een permanent overzicht van de technologische en marktontwikkelingen te kunnen hebben en om gebruikersvragen te kunnen beantwoorden, is een documentatiecentrum met betrekking tot GIS van groot belang.

In het documentatiecentrum, dat publiek toegankelijk is, wordt informatie m.b.t. alle aspecten van GIS bijeen gebracht. De werken worden geklasseerd volgens het VUBIS-systeem wat de toegankelijkheid (ook via Internet) gemakkelijker maakt. Vanuit de Internet site van het OC is een toegang voorzien naar de VUBIS web-site zodat men via Internet steeds kan nagaan welke boeken in het documentatiecentrum aanwezig zijn.

In 1999 werden er 62 boeken, 5 floppy's en/of cd-roms aangeschaft.

6.3.2. Nieuwsbrief

Via de nieuwsbrief GIS-Vlaanderen informeert het OC alle huidige en potentiële GIS-gebruikers in Vlaanderen over GIS-Vlaanderen. De GIS-projecten van het OC worden er uitvoerig in toegelicht.

In 1999 verschenen twee nieuwsbrieven met relevante GIS-informatie. De centrale thema's waren "het Grootchalig Referentie Bestand" en "Interbestuurlijke uitwisseling van geodata".

Er werd in nieuwsbrief 7 een antwoordstrook meegestuurd ter actualisatie van

het adressenbestand. Een 1200-tal personen lieten hun interesse blijken om de nieuwsbrief in de toekomst te blijven ontvangen.

6.3.3. Informatiesessies

Het promoten van het GIS-gebruik binnen de overheid is buitengewoon belangrijk. De bedoeling van de informatiesessies is om door communicatie en informatiedoorstroming de missie van GIS-Vlaanderen uit te dragen en zo een draagvlak te creëren voor het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen. Het OC speelde hier ook in 1999 een stuwende en stimulerende rol. In april 1999 bemande het OC een stand op de beurs Flanders Technologies International en op de beurs ingericht bij het twintigjarig bestaan van CIPAL. Er werden demonstraties verzorgd en er werden vijf informatieve folders uitgedeeld.

In 1999 werden een groot aantal informatiesessies georganiseerd voor de partners van GIS-Vlaanderen (MOVI, VHM, LIN, provincies) alsook voor federale instellingen (NMBS, De Post,...) hogescholen en universiteiten, intercommunales, Flagis,

Cipal, Cevi, gemeenten, nutsbedrijven, landmeters, Vereniging van Licentiaten in het Notariaat en aannemers. Het betrof informatiesessies over de algemene werking en structuur van GIS-Vlaanderen en het OC in het bijzonder, informatievergaderingen voor (potentiële) partners voor Geo2002, opleiding SPIDI (zowel voor raadplegers als invoerders van geografische data). Een groot deel van de informatiesessies in 1999 had betrekking op toelichtingen voor het GRB: algemene verduidelijkingen i.v.m. het concept, toelichtingen bij mogelijke partners voor pilootprojecten, infosessies voor aannemers en verduidelijkingen voor het bestek.

6.3.4. Internetsite

In 1999 werd veel aandacht besteed aan het actueel houden van de site (tweemaal per maand). Gemiddeld waren er in 1999 dagelijks 192 bezoekers met een gemiddelde duur van 15 minuten per consultatie. De laatste drie maanden waren er gemiddeld zelfs 280 bezoekers per dag. Het aantal bezoekers is in 1999 verdubbeld tegenover 1998. Vooral Geo2002 met het gewestplan, recht van voorkoop natuur en de basiskaart Vlaanderen werden druk geconsulteerd.

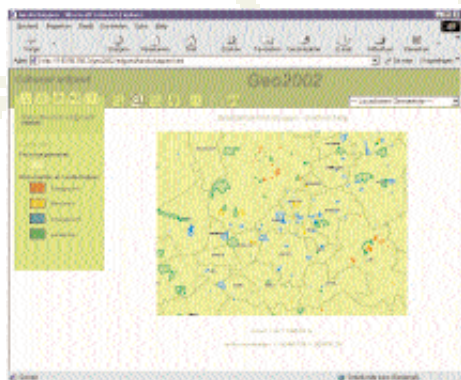
6.3.5. Brochure "gemeenten op weg met GIS"

Voortbouwend op de opgedane ervaring bij het ontwikkelen van een generisch implementatiemodel voor OVAM en de contacten met de gemeenten heeft het OC, in samenwerking met de provincies

Vlaams-Brabant en Limburg, een brochure samengesteld voor gemeenten die willen starten met het uitbouwen van een geografische databank. Er worden 10 tips gegeven voor het opzetten en toepassen van een gemeentelijk GIS.

6.3.6. Secretariaat GI-Raad en Stuurgroep

Het OC verzorgde het secretariaat van de GI-Raad en de Stuurgroep. Er gingen in 1999 tien vergaderingen van de stuurgroep en twee van de GI-Raad door in de gebouwen van de VLM. Ter ondersteuning van de werking van deze organen heeft het OC in 1999 meer dan 60 werkdocumenten opgesteld.

6.4

Overige diensten

6.4.1. Begeleiding GIS-Implementatie

Naar aanleiding van de vraag van OVAM voor het opzetten van een GIS binnen haar diensten, werd door het OC een generisch implementatiemodel uitgewerkt. Het model is gebaseerd op een uitgebreide literatuurstudie en omvat veertien stappen. De voorgestelde fasering wordt algemeen toegepast in de IT-wereld.

In 2000 zal het OC het model verder toetsen aan de praktijk. Daartoe zal het OC een aantal partners begeleiden bij de introductie van GIS in hun organisatie.

6.4.2. Opvolging problematiek van uitwisseling van geografische data

Een goede informatiedoorstroming tussen de verschillende bestuursniveaus wordt steeds belangrijker. Dit komt voort uit de noodzaak om steeds over zo actueel mogelijke gegevens te beschikken in een tijd waarin informatie alsmaar vlugger veroudert. Tegelijk neemt de complexiteit van de aangeboden problemen toe, zodat voor een gerichte aanpak data nodig is uit verschillende bronnen.

Steeds meer maken ook ruimtelijke gegevens deel uit van de informatiestroom. Dat komt omdat de druk op de schaarse ruimte toeneemt, waardoor alsmaar meer problemen een geografische component krijgen (vb. milieuvergunningen, verkeershinder...). Het gaat hierbij zowel om ruimtelijke gegevens die direct zijn gegeoreferreerd (vb. bestemmingen, gebouwen...) als om indirecte geodata (vb. adressen, perceelsnummers...). Vooral de tweede groep vormt een enorm geografisch potentieel waarvan de ontsluiting nog maar pas is begonnen.

Het OC pakte in 1999 de problematiek van de interoperabiliteit aan op verschillende vlakken tegelijk. Enerzijds werden directe oplossingen geboden voor data-integratie, variërend van uitwisselingsstandaarden tot een gedistribueerde ruimtelijke databank. Daarnaast werden ook middelen aangereikt die data integratie onrechtstreeks ten goede komen.

Tenslotte werd een aantal belangrijke trends, die pas op lange termijn tot meer interoperabiliteit zullen leiden, van zeer nabij gevolgd.

Het OC werkt in het bijzonder aan uitwisselingsstandaarden voor adressen en percelen. Deze twee entiteiten komen in zeer veel databanken voor en zorgen daardoor voor een virtuele koppeling van de opgeslagen gegevens. De standaard schrijft een fysisch datamodel en een bepaald formaat voor uitwisseling voor, maar geeft ook impliciet een conceptueel datamodel mee. Dat laatste houdt een ondubbelzinnige definitie in van de entiteiten, van hun wezenlijke en beschrijvende kenmerken en van eventuele onderlinge verbanden.

Ook voor grootschalige gegevens werd een dergelijk conceptueel model opgesteld (het GRB-model), waarvan een bestek werd afgeleid voor de aanmaak van de data. Zowel het model als de specificaties werden overeengekomen tussen de betrokken partijen, de opgenomen terreinobjecten vormen een bindend element tussen verschillende databanken. Voor uitwisseling van data met andere informatiegemeenschappen werden specifieke "poorten" uitgewerkt (o.a. voor het uitwisselen van CAD-gegevens).

De grootschalige data aangemaakt volgens het GRB-bestek zullen worden samengebracht in een referentiebestand. Het gebruik van deze gegevens als basis

voor de aanmaak van eigen data heeft binnen de overeenkomstige informatiegemeenschap een integrerend effect. Zo kunnen verschillende terreinobjecten die t.o.v. hetzelfde GRB-object werden gecreëerd, gemakkelijk aan elkaar worden gekoppeld, zelfs indien ze in aparte databanken zijn opgeslagen. Het OC schoof eerder al dergelijke geografische referentiebestanden naar voor.

Een andere oplossing voor data integratie, naast het faciliteren van data migratie, is het aan elkaar koppelen van fysisch van elkaar gescheiden databanken. Het OC werkt een dergelijke gedistribueerde databank uit in het kader van het Geo2002-project. Dat voorziet het gezamenlijk aanbieden van ruimtelijke en niet-ruimtelijke informatie via het web. De gegevens worden virtueel samengevoegd in een elektronisch loket, de geografische ondergrond (vb. een administratieve kaart) en de eraan gekoppelde gegevens (vb. statistische data) worden apart opgeslagen.

6.4.3. Aanbevelingen en standaarden

Aanbeveling voor het uitwisselen van adresgegevens.

Heel wat administratieve en andere data worden bijgehouden op adresniveau. Onrechtstreeks, via het adres, kunnen deze gegevens met elkaar ruimtelijk gelokaliseerd en in verband gebracht worden. Een gebrek aan standaardisatie op het

vlak van definitie, codering en formaat bemoeilijkt echter deze uitwisseling. Na een grondige definitiestudie en consultatieronde werd een conceptueel datamodel ontwikkeld. Hierop gebaseerd werkt het OC aan een aanbeveling voor de uitwisseling van adresgegevens die zowel voor afzender als voor ontvanger elke dubbelzinnigheid uitsluit. Belangrijk is dat wie adresgegevens uitwisselt zoals door het OC aanbevolen, meestal niets aan zijn eigen adressenbestand moet wijzigen. Het OC zal verder het nodige doen om de aanmaak van bestanden voor uitwisseling volgens het opgegeven datamodel en formaat zo eenvoudig mogelijk te maken.

Aanbeveling voor het uitwisselen van kadastrale perceelsidentificatie.

De ontwikkeling van deze aanbeveling vloeit voort uit het KADSCAN-project, waarbij een gids van kadastrale percelen wordt aangemaakt. Het KADSCAN-project brengt de geografische locatie van een perceel aan, onder de vorm van een puntcoördinaat. Meer geavanceerde percelenbestanden werken met perceelsgrenzen. Deze aanbeveling ondersteunt beide benaderingen. Deze aanbeveling wordt toegepast bij de aanlevering van de bestanden van het KADSCAN-project en wordt via verschillende kanalen verspreid om een zo groot mogelijk draagvlak (en gebruik) te bekomen.

6.4.4. Geoloket Geo2002

In 1997 besliste de Vlaamse regering om de invoering van tele-administratie bij

haar diensten te ondersteunen. Door het aanmoedigen van pilootprojecten wil men tonen hoe eigentijdse informatie- en communicatietechnologie de kwaliteit van overheidsdienstverlening kan verhogen. Een van de goedgekeurde projectvoorstellen is de kruispuntsite Geo2002 van het OC. Het initiatief Geo2002 beoogt de ontwikkeling van een intelligente kruispuntsite op het Internet voor de bevraging van ruimtelijk gerefereerde beleidsinformatie. Concreet bestaat het project uit de realisatie van een geoserver voor de opslag en bevraging van geografische en niet-geografische gegevens in een relationeel DBMS en een kruispuntsite op het Internet onder de vorm van thematische loketten voor de bevraging en inventarisatie van beleidsinformatie met een geografische dimensie. Geografische en niet-geografische gegevens, beheerd door verschillende openbare instanties, worden via één Internetsite gevisualiseerd en bevragebaar gesteld. De geografische gegevens worden centraal opgeslagen, de niet-geografische gegevens kunnen zich later eventueel op verschillende locaties bevinden. Het te ontwikkelen systeem wordt gefaseerd en modulair opgebouwd.

De kruispuntsite wordt fysisch geënt op een databank die de navigatie van de bevraging stuurt. Die databank bevat gegevens die toelaten direct en indirect georeferereerde gegevens met elkaar te koppelen. Onder direct georeferereerde gegevens verstaan we geografische data waarbij de exacte geografische positie

van de objecten is opgeslagen vb. gemeenten en percelen, wegen en straten of meetpunten. Indirect georeferende data bevatten een verwijzing naar de positionele informatie (vb. adres, perceelsnummer) en zijn veel ruimer voorhanden: vergunningen, bevolkingscijfers, bedrijfsdata, etc.

Het on-line ter beschikking stellen van enerzijds zogenaamde *beleidsgerelateerde* geodata en anderzijds de uitbouw van geïntegreerde bestanden gekoppeld aan een centraal bevragsingssysteem op het Internet (de kruispuntsite) biedt heel wat mogelijkheden voor zowel het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de VOI's, wetenschappelijke instellingen, provincies, gemeenten, bedrijven, enz., alsook de burger. Ook *thematische geodata*, beheerd door de overheid, kunnen deel uitmaken van deze geosite (vb. de bodemkaart, stratenatlas van Vlaanderen, de biologische waarderingskaart).

Niet alleen de tekstuele dimensie maar ook de geografische dimensie is digitaal bevragsbaar aangezien beide dimensies noodzakelijk zijn voor vb. het verlenen van een vergunning.

In een voorlopige versie van Geo2002 zijn volgende loketten reeds geïmplementeerd: digitale gewestplannen, recht van voorkoop Natuur en Basiskaart Vlaanderen.

De basisinfrastructuur en de loketten Mestdecreet - De Maplaag (balie Landbouw), Onderwijsaanbod in Vlaanderen

(balie Onderwijs) en Beschermde landschappen in Vlaanderen (balie Cultureel Erfgoed) worden geïmplementeerd en zullen half 2000 operationeel zijn.

Recht van voorkoop

Krachtens het Natuurdecreet heeft het Vlaams Gewest een voorkooprecht bij verkoop van bepaalde voor de natuur waardevolle gronden. De VLM oefent in concreto dat voorkooprecht uit. Ook enkele erkende natuurverenigingen hebben zulk voorkooprecht.

Op de Geo2002 website vindt u een digitale kaart met de toepassingsgebieden waar dit recht geldt. Momenteel zijn dat de eerste zeven natuurinrichtingsprojecten van de VLM en de uitbreidingsperimeters van een 150-tal Vlaamse erkende natuurreservaten. Deze digitale kaart is vooral van nut voor de notaris die verplicht is om gronden die in deze gebieden verkocht worden aan te bieden aan de VLM. De kaart gaat niet tot op perceelsniveau, maar is toch gedetailleerd genoeg om te vermijden dat de notaris voor tal van verkopen nutteloos de formaliteiten van voorkooprecht zou volgen. Op termijn zal de website een zicht geven op alle soorten voorkooprecht die door de overheid zijn ingesteld (bijv. Vlaamse Wooncode). Om de kaarten te raadplegen hebt u Netscape Navigator 4.0 of Microsoft Explorer 4.0 nodig en een schermresolutie van 600x600. Om maximaal gebruik te kunnen maken van het loket dient u te beschikken over een minimale schermresolutie van 1024 x 768.

Als Internetgebruiker kunt u kiezen tussen verschillende schaalniveaus, gaande van het volledige Vlaamse Gewest tot een 2x2 km hok, zoals bij de digitale gewestplannen op het Internet. De toepassingsgebieden worden voorgesteld op een achtergrond van infrastrukturelementen (snelwegen, gewestwegen, spoorwegen en waterlopen) die de gebruiker toelaat zich te oriënteren. Het detailniveau waarop deze infrastrukturelementen en wateroppervlakken worden weergegeven neemt toe naarmate het schaalniveau vergroot. Op de grootste schaalniveaus wordt de topografische kaart 1/10.000 als achtergrond gebruikt.

Bij het aanklikken van een toepassingsgebied krijgt de gebruiker informatie over het gebied op het scherm, o.a. aan wie en waar het recht van voorkoop moet aangeboden worden.

Basiskaart Vlaanderen

De 'Basiskaart Vlaanderen' is het derde loket dat opengesteld werd in de reeks van loketten onder de noemer Geo2002. Dit nieuw loket werd officieel geopend door minister Stevaert op 18 november 1999.

De 'Basiskaart Vlaanderen' geeft een eerste antwoord op de reële vraag naar een cartografische voorstelling van de Vlaamse basisstatistieken.

Aan de hand van een kaart met een aantal administratieve en andere begrenzingen kan u zelf een aantal gebieden selecteren en daarover vervolgens indicatoren opvragen.

Dit is een project van de administratie Planning en Statistiek (APS) in samenwerking met het OC. APS zorgde voor het nodige datamateriaal en voor conceptuele inbreng. Het OC nam de informaticatechnische uitwerking voor haar rekening.

6.4.5. Actualisatie boskartering

Het beheer van de bossen steunde in België sinds 1846 op gegevens die ingewonnen werden door middel van tienjaarlijkse bostellingen. Deze bostellingen werden uitgevoerd via directe raadpleging van de boseigenaars door middel van vragenlijsten. Ten einde de opslag en verwerking van de gegevens ten behoeve van het beheer van het bospatrimonium te optimaliseren, werd gedurende de periode 1978-1992 aan de hand van de interpretatie van kleurinfrarood orthofoto's (schaal 1:5000) een digitale gegevensbank, verder de *Boskartering* genoemd, opgesteld ten behoeve van de afdeling Bos en Groen (AMINAL). Deze *Boskartering* werd in 1994 door de VLM omgezet naar het Arc/Info-formaat.

Ten einde recente gegevens i.v.m. de bosoppervlakte te bekomen en een basisgegevensset uit te bouwen voor het GIS van de afdeling Bos en Groen, voerde het OC een project uit met als algemene doelstellingen:

- uitwerken van een methodologie om uitgaande van de bestaande *Boskartering* (1978-1992) en digitale zwart-wit orthofoto's (opname 1995, vliedschaal 1:43.000) een geactualiseerde *Referen-*

tielaag op te bouwen voor de bosdata-bank van het Vlaamse Gewest;

- uitvoeren van een actualisatie van de *Boskartering* aan de hand van de ontwikkelde methodologie;
- vergelijking tussen de bosoppervlakten volgens de *Boskartering* en deze volgens de nieuw opgebouwde *Referentielaag*.

Gedurende de actualisatie werden 18.225 van de 118.752 bospolygonen gecodeerd voor terreincontrole. Deze laatste werden uitgevoerd door de diensten van Bos en Groen gedurende de periode juni - november 1999. Op 1 november 1999 startte het OC met de verwerking van de terreincontrolegegevens. De vervollediging van de actualisatie wordt verwacht rond midden 2000.

6.4.6. Beschermd cultuurhistorisch patrimonium

Om naar de toekomst toe het cultuurhistorisch beleid van monumenten- en landschapszorg verder te kunnen onderbouwen is er nood aan digitale beleidsgegevens. De geografisch gebonden data zijn voornamelijk op kadastraal niveau te situeren en objectgeoriënteerd. De vraag naar digitale beleidsgegevens is niet alleen vanuit de overheidsdiensten maar ook vanuit de cultuurhistorische vakwereld en het publiek in het algemeen gewenst. De mogelijkheden met betrekking tot de digitale geografische data zijn immers uitgebreid: de aanvraag tot bescherming, de opvolging van dossiers,

het onderzoek naar milieuwwaarden, milieu effect rapportering, het uitwerken van structuurplannen, het opvolgen van een bouwvergunning etc.

Binnen het kader van de samenwerking tussen de afdeling Monumenten en Landschappen (AROHM) en het OC (*Opbouw van een informatiesysteem 'beschermd cultureel patrimonium' in het Vlaams Gewest*) werd de aflevering van drie eindproducten voorbereid om aan de hoger beschreven vraag te helpen voldoen:

- een relationele databank met alfanumerische en geografische (X,Y coördinaten) beleidsdata van beschermde landschappen, dorps- en stadsgezichten met een voldoende grote oppervlakte op middenschallig niveau
- informatieverstrekking naar de ambtenaar via een koppeling van een GIS met de Melanie databank (Monumenten En Landschappen InformatiE systeem)
- informatieverstrekking naar de burger (Geo2002)

De digitale laag 'beschermd cultureel patrimonium' in het Vlaamse Gewest werd op middenschallig niveau aangemaakt. Deze laag dient continu verbeterd en vervolledigd te worden.

In een latere fase zal gestart worden met de digitalisatie van beschermde monumenten bovenop de KADSCAN-bestanden.

Er werd een GIS-toepassing ontwikkeld om de ambtenaar toe te laten de relatio-

nele geografische databank te gebruiken voor consultaties, voor het onderhoud van geografische gegevens, voor de voorbereiding van nieuwe dossiers en voor het maken van hard copies (print-outs).

6.4.7. GIS-VHM

Huisvesting, bouwen en gronden leiden in Vlaanderen steeds tot de vraag "Waar?" Waar in Vlaanderen kan er nog op een verantwoorde manier gebouwd worden? Ook de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM) en de Sociale Huisvestingsmaatschappijen ontsnappen niet aan deze vragen. Zij moeten bovendien bouwen op de plaats waar er noden zijn rekening houdend met meer dan alleen stedenbouwkundige aspecten. Het inplanten van nieuwe projecten moet gebeuren conform het structuurplan Vlaanderen en de Gewestplannen. Maar zij moeten ook ingeplant worden in gebieden waar de inwoners er om vragen rekening houdend met de beleidsprioriteiten. Vaak moeten er ook prioriteiten gesteld worden op regionale en lokale schaal. Bij het inplanten van een nieuw project moet ook rekening gehouden worden met reeds bestaande projecten, mobiliteit, recreatie enz... Een groot aantal geografisch te bepalen factoren spelen dus een belangrijke rol bij de uitvoering van projecten.

Binnen de VHM bestond reeds enige tijd het besef dat het gebruik van een GIS een meerwaarde zou kunnen leveren bij het evalueren en implementeren van huisvestingsprojecten en bij het beheer

van zijn patrimonium. Bovendien was men er van overtuigd dat GIS voor rapportering en beleidsgerichte taken een belangrijk werkinstrument kon zijn. De VHM wilde zich, bij het opzetten van het GIS richten op de verworven kennis en de standaarden die worden uitgewerkt binnen het kader van GIS-Vlaanderen. Daarom werd een eerste project uitgewerkt in samenwerking met het OC waarbij een analyse uitgevoerd wordt omtrent de mogelijkheid om de geografische component verder uit te bouwen in de datawarehouse van de VHM. Dit met het oog op een meer gefundeerde aanpak en implementatie in de toekomst. Naast deze analyse wordt ook een internetloket ontworpen dat moet toelaten om kennis te geven van het "Recht van Voorkoop". Met deze toepassing zal de burger, en vooral de notaris, op basis van een geografische referentie kunnen nagaan of een gebouw of een bouwgrond moet aangeboden worden aan de VHM binnen het kader van het "Recht van Voorkoop". Dit internetloket past volledig binnen het concept en de doelstellingen van de kruispuntsite GEO2002.

Met het project "GIS-VHM" wil de VHM dus een aanzet geven tot een eigen GIS-georiënteerde verwerking van gegevens. Het project werd gestart in juni 1999 en wordt beëindigd in februari 2000.

6.4.8. DTM-Vlaanderen

Op relatief korte termijn hebben meerdere partners van GIS-Vlaanderen, waaronder AMINAL en AWZ, in het kader van hun

opdrachten, nood aan nauwkeurige hoogtegegevens van de stroomgebieden in Vlaanderen.

Het OC beschikt momenteel over één digitaal terrein model (DTM) van Vlaanderen, namelijk dat van het NGI. Dit DTM werd opgesteld aan de hand van de hoogtelijnen van de topografische kaarten op schaal 1/50.000. Omwille van de beperkte nauwkeurigheid is dit bestand echter voor vele toepassingen weinig of niet bruikbaar.

De opmaak van een uniform, nauwkeurig, gebiedsdekkend en multifunctioneel DTM dringt zich op.

Hoogtegegevens kunnen ingewonnen worden op basis van volgende technieken: terrestrische opmetingen, fotogrammetrische opmetingen en laserscanning. Laserscanning is een vrij nieuwe en complexe techniek. In het kader van een testproject met name "Het winterbed van de Dender", werd kennis verworven omtrent de mogelijkheden en beperkingen van deze techniek.

De opmaak van het nieuwe DTM voor Vlaanderen zal projectsgewijs worden behandeld. Het eerste project "De aanmaak van een DTM en orthofotobestand voor het Rupelbekken" werd in opdracht van AWZ opgestart. In het kader van deze opdracht worden twee bestanden beoogd, zijnde het DTM en een orthofotobedekking als achtergrondlaag. De uitvoering van het testproject de Dender, heeft im-

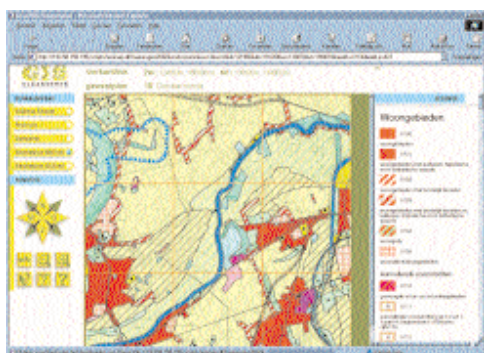
mers aangetoond dat voor diverse toepassingen het gebruik van een DTM in combinatie met grootschalige orthofoto's aangewezen is. Het OC GIS-Vlaanderen zal instaan voor de technische begeleiding en de kwaliteitscontrole van de eindbestanden.

6.4.9. Internat

Het INTERNAT (Integrated Trans European Network Assessment Techniques) project definieert prioritaire onderzoeksdomeinen om te komen tot een geïntegreerd instrument voor de uitvoering van strategische milieu effect rapportage inzake transport infrastructuur op Europees niveau. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar het Trans European Network (TEN). Het OC was in dit project verantwoordelijk voor de studie naar en beoordeling van de integratie van de technieken satelliet teledetectie en GIS in de te ontwikkelen methodologieën. De partners waren: KULeuven (Labo voor Bos, Natuur en Landschap), JRC (Institute for Space Applications), TUV Rheinland Sicherheit und Umweltschutz GmbH, Technical Research Centre of Finland (VTT). Project coördinatie was in handen van Mens en Ruimte NV

6.4.10. VATGI

Onder coördinatie van Uitgeverij Lannoo (Tielt) is door een consortium van Europese cartografische bedrijven en overheidsinstellingen die gebruik maken van geoinformatie, gestart met het Europees pro-

ject VATGI (Value Added Thematic Geo-Information). Het project wil zowel de opbouw, standaardisatie als uitwisseling van geodata, in casu thematische 'points of interest' (scholen, musea, toeristische centra, openbare diensten, educatieve centra...) stimuleren.

Het project maakt deel uit van het Europees programma INFO2000 waarin het accent ligt op de overgang van papieren naar elektronische uitgeverij en op de momenteel opkomende interactieve multi-mediadiensten. Om de knelpunten op de markt aan te pakken en om te voldoen aan de behoeften van gebruikers en producenten in dit marktsegment is het programma ingedeeld in drie punten:

- acties om de vraag en de bewustwording te stimuleren,
- acties om overheidsinformatie in Europa te exploiteren,
- acties om het Europees multimedia-potentieel te activeren.

Het geheel van INFO2000 kadert in de beleidsnota 'Towards a European Policy Framework for Geographic Information'.

6.5

Investerings in hardware en software

In 1999 heeft het OC naast de traditionele investeringen in de GIS en informatica infrastructuur voor de dagelijkse werking van het OC ook projectmatig middelen vrijgemaakt voor in hoofdzaak het GRB, Geo2002 en GIRAF.

In totaal werden dit jaar twaalf nieuwe PC's (6 x IBM Pentium 300 Mhz, 6 x Dell Pentium III 500 Mhz) aangekocht ter vervanging van afgeschreven PC's (Pentium 90, Pentium 120, Pentium Pro 200 Mhz) en om tegemoet te komen aan ons uitbreidend personeelsbestand.

Het UNIX park werd uitgebreid met een nieuwe SUN machine (ocho2). Deze SUN Entrepise 4500 Server zal dienst doen als data server voor het OC. Hiervoor werd deze machine voorzien van een RDBMS (Informix Dynamic Server With Universal Data Option versie 9.14). In dit RDBMS zullen onder meer een subset uit de kadastrale legger voor het KADSCAN project, de ruimtelijke en tabulaire gegevens voor Geo2002 en de GIRAF databank ondergebracht worden. Om ruimtelijke gegevens te kunnen opslaan in het RDBMS zal in het kader van Geo2002 een SDE DataBlade voor Informix geïnstalleerd worden. Deze module breidt de bestaande datatypen van Informix uit met ruimtelijke datatypen.

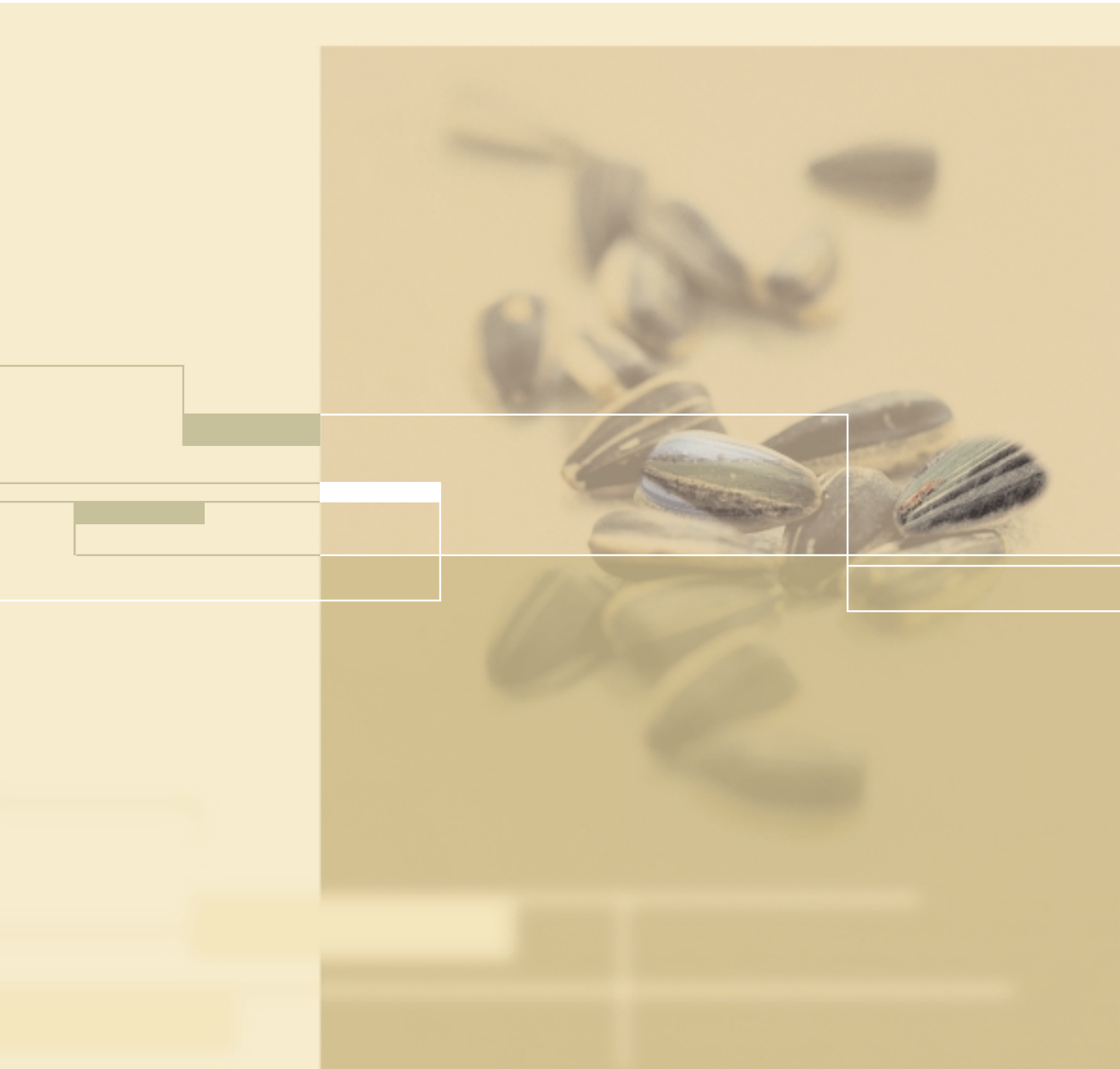
De schijfcapaciteit van de bestaande SUN server (ocho1) werd uitgebreid. Naast de investering in de uitbreiding van het UNIX machinepark werd dit jaar ook geïnvesteerd in expansie van het NT park. Er werden drie NT servers verworven respectievelijk voor het GRB, Geo2002 en GIRAF project. De NT server voor het GRB werd voorzien van een Oracle RDBMS en zal in 2000 uitgerust worden met ArcSDE om te voorzien in de opslag van ruimtelijke gegevens in het kader van het GRB. Deze server zal

ingezet worden voor dataopslag en –verwerking bij de uitvoering van de GRB pilootprojecten. De server voor Geo2002 zal dienst doen als applicatie server voor digitale loketten met beleidsgerelateerde ruimtelijke gegevens. De server voor GIRAF tenslotte zal ingezet worden als applicatie en data server voor de verspreiding van de bij het Ondersteunend Centrum beschikbare ruimtelijke gegevens.

Om de prepress kosten voor kleinere oplagen van brochures en flyers te drukken werd er dit jaar geïnvesteerd in een Tektronix A3 kleuren laserprinter. De kwaliteit door dit toestel geleverd kan evenaren met de kwaliteit bekomen via het gebruik van traditionele druktechnieken.

Het OC werd tenslotte ook uitgerust met een cd-rom duplicator. Dit toestel werd aangekocht om de aanmaak van cd-rom's in functie van KADSCAN en ad hoc data-verspreiding te automatiseren.

Daar waar de vorige jaren het grootste deel van het IT budget naar de uitbouw van de basis infrastructuur van het OC ging, kunnen we dit jaar stellen dat er voornamelijk projectgericht geïnvesteerd werd. Een dergelijk doelgericht investeringsbeleid laat toe om nieuwe technologieën op te volgen, te bestuderen en te exploiteren met als doel de dienstverlening naar onze partners toe optimaal en professioneel uit te bouwen.

ONDERSTEUNENDE AFDELINGEN

HOOFDSTUK

7

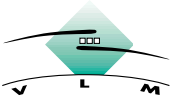
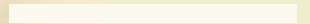
7.1

Informatica, grondatabank en GIS-VLM

7.1.1. Y2K en de afbouw van de mainframe

Het jaar 1999 stond voor een groot deel in het teken van het voorkomen van de millenniumbug. Daarvoor werden door de afdeling Informatica en GIS-VLM in twee domeinen de nodige activiteiten ontwikkeld. Enerzijds werden servers, PC's en netwerkcomponenten, alsook hun besturingssystemen en toepassingssoftware, geüpgraded waar nodig. Anderzijds werd de laatste fase aangevat van de afbouw van de mainframe.

Wat het eerste domein betreft, werd in het eerste kwartaal van 1999 een uitgebreide inventaris opgemaakt van alle hardware en software die mogelijk voor enig probleem zouden kunnen zorgen tijdens de jaarwisseling. Tijdens het tweede en het derde kwartaal werden de nodige patches op alle UNIX-, NT- en Novell-servers geïnstalleerd, alsook op routers, switches en hubs en randapparatuur. Het vierde kwartaal was voorbehouden voor het uitvoeren van de nodige testen en werd ook beschouwd als een veiligheidsperiode voor het geval dat het Y2K-project vertraging zou oplopen. Simultaan werd elk van de ongeveer 650 PC's in de Vlaamse Landmaatschappij onderworpen aan de

nodige testen en inspectie zowel op gebied van hardware als van software. Alle PC's, waarvoor dit technologisch nog de moeite loonde, kregen een BIOS-upgrade.

Het tweede activiteitendomein was dat van de downsizing van de mainframe. Dit project was reeds gestart begin 1996 en hield in dat alle monolithische applicaties, die op de mainframe draaiden, herontwikkeld werden als client-server-applicaties. De toepassingen die opnieuw ontwikkeld werden als fat client multi-user-systemen met gegevensopslag in een centrale database waren de volgende:

- Het subsysteem "aangiftes heffingen": dit omvat het beheer van de jaarlijkse aangifte van de aangifteplichtige bedrijven (producent-gebruiker van dierlijk mest, mestverwerkende en -bewerkende bedrijven, producenten van andere meststoffen, verzamelpunten, invoerders van meststoffen, gewestgrensoverschrijdende bedrijven,...), alsook de notificatie als gezinsveeteeltbedrijf, de verklaring van de bedrijfsgrootte en de berekenings- en afdruckmodules van de jaarlijkse heffingen;

- Het subsysteem "mestverhandelingen": dit omvat het beheer van burenenregelingen, EVOA-kennisgeving en overbrenging, formulieren tot invoer, erkenningen als grensoverschrijdend veeteeltbedrijf, verklaringen eigen gebruik, mestafzetdocumenten, 'dérogation'-formulieren, NFU-documenten en voorlopige balansen;

- Het subsysteem "erkende mestvoerders": dit subsysteem bestaat uit het beheer (ingave en eventuele wijzigingen van persoonlijke gegevens) van de verschillende erkende mestvoerders, alsook het historisch registreren van de periodes waarvoor deze voerders een bepaalde erkenning hebben aangevraagd (en al dan niet gekregen) én de transportmiddelen die zij gedurende die periode wensen te gebruiken. Het systeem bevat eveneens de mogelijkheid om mestvoerders voor een onbepaalde tijd een sanctie op te leggen, gaande van een verwittiging tot algehele stopzetting van de activiteiten.

- Het informaticasysteem voor het beheer van de "hypothecaire debiteuren": dit informatica-systeem bestaat uit het beheer ruilverkavelingsleningen, alsook

van een 300-tal van de NLM overgeërfde LIF-leningen (Landbouw InvesteringsFonds). Het beheer omvat oa. de aanmaak van nieuwe en eventuele wijziging van bestaande dossiers, de verwerking van op de dossiers uitgevoerde stortingen, het boeken van eventuele verrichtingen, en het maandelijks bepalen van de stand (voor-of achterstandsbedrag) van elk dossier. Jaarlijks wordt tevens het boekjaar afgesloten, worden er rekeninguittreksels naar de verschillende ontleners gestuurd, en wordt het nieuwe boekjaar geopend.

Uiteraard ging het herontwikkelen van deze programma's gepaard met belangrijke conversieprocessen. Naar het jaareinde toe werden alle gegevens van de databanken, die resideerden op de mainframe, gearchiiveerd en veilig weggeborgen. Op 20 december 1999 werd tijdens een korte informele plechtigheid afscheid genomen van de IBM-mainframe, die aan de Vlaamse Landmaatschappij gedurende zoveel jaren trouwe diensten had bewezen en dit met een bijna 100% bedrijfszekerheid. Nog snel werd op die dag, enerzijds uit nieuwsgierigheid en anderzijds omdat het een enige gelegenheid was, de mainframeconfiguratie onderworpen aan een echte Y2K-test. Het resultaat daarvan oogde niet spectaculair, maar enkele gerichte proeven wezen er snel op dat de computer "00" interpreteerde als een datum vóór het jaar 1901.

7.1.2. Nieuwe projecten 1999

Het feit dat zoveel energie en tijd diende geïnvesteerd te worden in het vermijden van de gevreesde millenniumbug, belette de afdeling Informatica en GIS-VLM evenwel niet een aantal nieuwe informaticasystemen te realiseren en in 1999 nog op te starten. De nieuwe verwezenlijkingen situeerden zich op verschillende vlakken: er werden nieuwe informaticasystemen ontwikkeld, intranet deed zijn intrede in de VLM, het eigen netwerk werd tegen invloeden van de buitenwereld beveiligd, en er werd beslist de bandbreedte tussen de centrale directie en de provinciale afdelingen gevoelig te verhogen, alsook deze van de internetverbinding. Wat ook niet vergeten mag worden, is dat in het begin van het jaar 1999 het zesde verdiep van het gebouw nr. 77 van de Gulden-Vlieslaan, dat als gevolg van personeelsuitbreiding voor de VLM gehuurd werd, voorzien werd van een gestructureerde LAN-bekabeling en dat dit verdiep voor data, telefonie-en faxverkeer met een glasvezelkabel verbonden werd met het hoofdbouw.

7.1.2.1. Nieuwe informaticasystemen

Nieuwe informaticasystemen, waarvoor de ontwikkeling opgestart werd en die praktisch alle in 1999 nog in gebruik genomen werden, waren ook hoofdzakelijk fat client multi-user-systemen met

centrale gegevensopslag. Het gaat hier om de volgende toepassingen:

- De gevoelige uitbreiding van het systeem "AWBM" (Administratie Werken Betaalmodule) : deze applicatie werd uitgebreid naar het administratief en financieel beheer van studies en werken uitgevoerd in landinrichtingsprojecten.
- Het systeem "RVVN" (Recht van Voorkoop Natuur). Het informatiesysteem ondersteunt de dossierverwerking van grondaankopen door de VLM voor het Vlaamse Gewest in het kader van het natuurdecreet. Gekoppeld aan dit systeem werd ook een GIS-toepassing ontwikkeld waarbij de ligging van de aangeboden percelen ten opzichte van het ruimtelijk toepassingsgebied, waar het RVV natuur van toepassing is, wordt beoordeeld en waardoor wordt bepaald welke instanties betrokken moeten worden bij de adviesprocedure.
- Het systeem "BOAM" (beheersovereenkomsten): deze toepassing laat toe beheersovereenkomsten voor te bereiden en af te sluiten, beheersvergoedingen te berekenen en uit te betalen, een steunbedrag bij de Europese Unie te recuperen, en evaluaties op te maken. Deze toepassing kadert in de Europese verordening 2078/92, de zogenaamde landbouw/milieuverordening. Ook deze toepassing werkt in koppeling met een GIS-applicatie, die toelaat de percelen

waarop overeenkomsten van toepassing zijn digitaal te lokaliseren en te beheren.

- Het systeem "IVO" (Inspectie, Voorbereiding en opvolging) : na een beperkte offerteaanvraag werd als externe partner Orda-B geselecteerd om deze toepassing te helpen ontwikkelen. Het systeem moet de controlerende taken van de mestbank efficiënter helpen ondersteunen en voorzien van een geïntegreerd opvolgingssysteem.
- Voor de ondersteuning van de projectadministratie van natuurinrichtingsprojecten werd ook de eerste fase van het systeem ADNA ontwikkeld. Deze toepassing is een stand-alone-applicatie in MS Access en de eerste fase laat toe dossiers op te bouwen, mutaties uit te voeren, lijsten van gebruikers, pachters en opstallers af te drukken, alsook eigendomsbladen en perceelslijsten.

7.1.2.2. Intranet

Het jaar 1999 was ook het jaar waarin de Vlaamse Landmaatschappij startte met een eigen intranet, dat volledig in eigen beheer opgezet werd. Daarvoor werd er geïnvesteerd in een performante Windows NT-server en werd de keuze gemaakt van MS Internet Information Server als software voor dit belangrijke communicatiesysteem voor de VLM.

7.1.3. PC-privé project

Het PC-privé project, in 1998 goedgekeurd door de Raad van Bestuur en gekend onder de benaming "Informatica-stimulerings en -trainingsproject voor de VLM" was een groot succes. Niet minder dan 140 personeelsleden namen deel. Elsevier Training NV werd geselecteerd als begeleider. Na een promotiecampagne, de keuze van Dell multimedia PC's en HP kleureninkjet- of laserprinters, kregen de deelnemers in oktober hun apparatuur thuisbezorgd, een internetaansluiting en de nodige zelfstudiepakketten. Deze zijn modulair opgebouwd en moeten ongeveer vijf maanden duren. Het project omvat gedurende drie jaar een helpdesk voor hard- en software problemen (na de werkuren), telefonische ondersteuning (oplossen van problemen) en een daadwerkelijke reparatieservice (ophalen en terugbezorgen door de helpdesk)

7.1.4. Installatie van een firewall, verhoging bandbreedte

Als derde belangrijk nieuw project dat in 1999 werd uitgevoerd, wordt de installatie van een firewall vermeld. Dit omvatte de aankoop van een server, firewall software, antivirussoftware op de firewall en de configuratie van deze architectuur voor de VLM.

Ook werd de voorbereiding gemaakt om de VLM van de nodige bandbreedte te voorzien zowel intern als naar het World Wide Web toe. Daardoor zal in het eerste kwartaal van het jaar 2000 de lijnsnelheid

tussen de centrale directie van de VLM en haar provinciale afdelingen opgedreven worden naar een minimum van 512kbps (kilobits per seconde), zal het VLM internet met dezelfde snelheid toegankelijk worden en zal de routerconfiguratie gemoderniseerd worden zodat bedrijfskritische applicaties prioritaire bandbreedte zullen bekomen.

7.1.5. Installatie van nieuwe Novell-severs

Naast de reeds genoemde investeringen in beveiliging van het VLM netwerk werd in nieuwe Novell-servers voor de provinciale afdelingen geïnvesteerd. Dit was informaticatechnisch een zeer zware en ook gewaagde operatie, gelet op de lange voorgeschiedenis van deze lokale netwerken.

7.1.6. Internetloket MTIL

Na een onderhandelingsprocedure werd in mei 1999 het Centrum voor Overheidsinformatiek (COI vzw) geselecteerd om voor de mestbank een internetloket te ontwikkelen en te beheren, dat vanaf het voorjaar 2000 de mestvoeders moet toelaten de melding van mesttransport via internet te doen. Hierdoor wordt enerzijds de tijd tussen de melding van het vervoer en de start ervan tot een minimum herleid. Anderzijds wordt interactief en onmiddellijk gecontroleerd of het transport kan plaatshebben. Dit systeem dat eerst MTCS werd genoemd, Mest Transport Controle Systeem, bekam al snel de naam MTIL, Mest Transport Internet

Loket. De taak van de afdeling Informatica en GIS-VLM daarin was deze van ondersteuning en opvolging van analyse en implementatie en van de voorbereiding van periodieke bidirectionele uitwisseling van data, o.a. de voorlopige balansen.

7.1.7. GIS - operaties

7.1.7.1. Investerings

Voor het toegenomen volume aan projecten werd t.b.v. fotogrammetrische werkzaamheden een tweede Imagestation ZIII op Windows NT aangekocht.

Ook werd een verouderde elektrostatische plotter vervangen door een performantere HP 3500CM kleurenplotter, die hogere kwaliteit aflevert en plotformaten groter dan A aflevert.

7.1.7.2. Fotogrammetrische prestaties

Volgende deelprojecten werden uitgevoerd:

DTM + orthofotoproductie + restitutie gebouwen

- PA Herentals:
 - Herenthout-Bouwel (4 800 ha)
 - Geel-Bel (4 500 km)
 - Bospolder (343 ha)
 - Keiheuvel (1 000 ha)
 - Malesbroek(1250 ha)
- PA Gent: Leievallei (750 ha)
- PA Diest:
 - Veldhoven-Kreiel (3 700 ha)
 - Wellen (DTM + hoogtelijnen)
 - PA Brugge: Uitkerkse Polders (2 537 ha)

Andere

Evaluatie van een DTM aangemaakt via laseraltimetrie door vergelijking met terrestrische en fotogrammetrische opmetingen.

Grootschalig Referentie Bestand (GRB)

- GRB - testproject: Herenthout-Bouwel (uitgebreide restitutie)
- GRB - pilootproject: Veerle-Laakdal (5 000 ha voorbereiding op project + uitbesteding)
- GRB conceptmodel: opvolging + bijsturing
- Uitbouw kwaliteitscontrole voor GRB - pilootprojecten

Luchtopnamen in 1999

- Ruilverkavelingsgebied Veldhoven-Kreiel (3 700 ha)
- Ruilverkavelingsgebied Malle-Beerse - Zoersel (6 265 ha)
- Natuurinrichtingsgebied Schrieken-Beerse (1 112 ha)
- Natuurinrichtingsgebied Vallei Kleine Nete (3 496 ha)
- Natuurinrichtingsgebied Bospolder (343 ha) en Turnhouts Vennegebied (5 428 ha)
- Natuurinrichtingsgebied Uitkerkse Polders (2 537 ha)

7.1.7.3. Andere GIS-operaties

Volgende projecten werden gerealiseerd ten behoeve van de VLM en het GIS-Vlaanderen:

- Actualisatie van de digitale boskartering;
- Aanmaak/editering/inspanning van de

digitale gewestplannen en gewestplanwijzigingen;

- Digitale aanmaak van de geografische index voor gemeenten;
- Aanmaak van de digitale kaart van de natuurinrichtingsprojecten;
- Aanmaak van de digitale basiskaart voor de ruilverkaveling Veldhoven-Kreiel;
- Vectorisatie van de kadasterplannen van Herenthout voor het GRB;
- Actualisatie van het GIS-bestand van Monumenten & Landschappen.

7.2

Algemene administratie

7.2.1. Personeel

In 1999 werd in het kader van het project tot optimalisatie van de organisatie, de personeelsformatie en de interne werking van de instelling de basis gelegd voor een aantal nieuwe initiatieven die ook hun impact zullen hebben op het personeelsbeheer binnen de VLM.

De concrete implementatie van deze vernieuwingen zal evenwel pas vanaf 2000 starten en de daaropvolgende jaren doorlopen, o.m. omdat nog een aantal elementen die in 1999 werden voorbereid (bv. een nieuwe personeelsformatie, een vervroegde uitstapregeling voor oudere personeelsleden,...) een reglementaire basis dienen te krijgen en nog moeten worden goedgekeurd door de Vlaamse regering.

In afwachting van deze wijzigingen werd in 1999 het personeelsbeleid verder aangestuurd door de instrumenten die zijn vervat in het huidige personeelsstatuut. Opvallendste tendens in 1999 voor wat de evolutie van de personeelsbezetting betreft, is de gestage uitbouw van het aantal statutaire personeelsleden. Het menselijk kapitaal vormt immers één van de belangrijkste pijlers van een goed functionerende instelling, de VLM levert dan ook inspanningen om goede personeelsleden aan te trekken en permanent in dienst te houden.

In 1999 liep het totaal aantal personeelsleden in absolute aantallen voor het eerst sinds meerdere jaren terug. Waren er eind 1998 in totaal 670 personeelsleden in dienst dan was dit aantal een jaar later herleid tot 645 eenheden (zie tabellen 1 en 2).

Het aantal contractuele personeelsleden is duidelijk teruggelopen. Op 31 december 1998 bestond het contractueel personeel uit 171 eenheden, één jaar later kan een significante daling worden vastgesteld. Op 31 december 1999 waren nog 125 contractuelen in dienst, een daling dus met ruim 25 %.

Anderzijds is bij het statutair personeel een duidelijke stijging merkbaar.

Op 31 december 1998 waren er 468 statutairen in dienst. Op 31 december 1999 was deze groep toegenomen tot 495 eenheden.

Tabel 1 | 1998

Niveau	Kader	In dienst								
		Statutairen		Contractuelen		Onderhoud		E.W.E.		Totaal
		H.B.	B.D.	H.B.	B.D.	H.B.	B.D.	H.B.	B.D.	
A	211	80	81	15	29					205
B	177	38	73	9	47					167
C	98	14	80	7	35					136
D	128	28	63	7	20			2	5	125
E	14	2	9	2						13
Onderhoudspersoneel						5	19			24
Totaal	628	162	306	40	131	5	19	2	5	670
	628	468		171		24		7		670

Tabel 2 | 1999

Niveau	Kader	In dienst								
		Statutairen		Contractuelen		Onderhoud		E.W.E.		Totaal
		H.B.	B.D.	H.B.	B.D.	H.B.	B.D.	H.B.	B.D.	
A	211	85	84	21	14					204
B	177	42	103	9	26					180
C	98	16	81	12	23					132
D	128	23	52	5	13					93
E	14	1	8	1	1					11
Onderhoudspersoneel						5	20			25
Totaal	628	167	328	48	77	5	20			645
	628	495		125		25				645

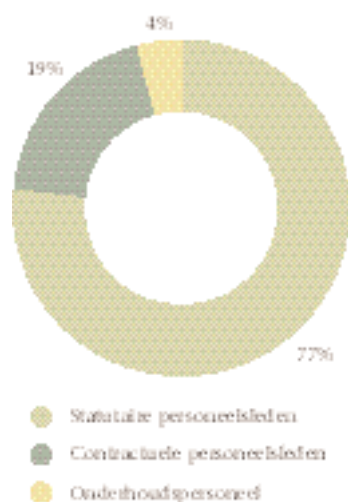
Deze tegenstrijdige evolutie in de twee geciteerde personeelsgroepen is logisch te verklaren. In de periode 1994-1998 was de instelling gebonden aan een budgettair compensatieplan, ten gevolge van de invoering van het nieuwe personeelsstatuut, dat bepaalde dat van alle statutaire personeelsleden die afvloeiden grosso modo slechts de helft kon worden vervangen (dit gold evenwel niet voor de afdeling Mestbank).

In 1999 viel deze strikte regel weg en kon in functie van de reële personeelsbehoeften en de beschikbare budgettaire middelen worden overgegaan tot een meer structurele - statutaire - werving in een aantal cruciale functies. Hierdoor kon uiteraard ook het aantal personeelsleden dat vorig jaar in belangrijke mate op contractuele basis was tewerkgesteld - o.m. voor de Mestbank en in het kader van het opstarten van de opdrach-

ten vervat in het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, maar ook voor de andere activiteiten van de VLM - worden teruggedrongen.

De terugloop in de contractuele bezetting is echter niet alleen te verklaren door de "vervanging" van contractueel door statutair personeel, maar heeft ook te maken met het feit dat de tewerkstelling van de personeelsleden die in 1996 waren aan-

Verhouding personeelscategorieën 31.12.99

geworven voor uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften voor het project inzake de digitale localisatie en het beheer van cultuurgronden eind februari 1999 werd beëindigd (*dit impliceert uiteraard niet dat de betreffende opdracht niet langer wordt uitgevoerd, voor de updating van de informatie die via dit project werd verzameld werd vanaf 1 maart 1999 beroep gedaan op het statutaire personeel*).

Op te merken valt ook dat eind 1999 er geen werknemers meer waren tewerkgesteld met een eerstewerkervaringscontract. Op 31 december 1998 waren er nog zeven werknemers met een dergelijk EWE-contract in dienst. Deze terugval is te wijten aan het opdoeken door de federale regering van deze bijzondere op jongeren gerichte vorm van tewerkstelling. Vooralsnog stelt de VLM geen jonge werknemers meer tewerk met een andere vorm van een stagecontract, dit ten gevolge van een beslissing van de Vlaamse regering in het verleden.

Deze beide factoren, de beëindiging van het project inzake de digitale localisatie en het beheer van cultuurgronden en - in beperktere mate - het niet meer tewerkstellen van EWE-ers, zijn er verantwoordelijk voor dat de globale personeelsbezetting in de VLM eind 1999 lager lag dan op het einde van 1998.

Door de groei van het statutair en de daling van het contractueel personeelsbestand is het relatieve aandeel van het sta-

tutair personeel uiteraard toegenomen (zie grafieken 1 en 2). Zo maken de contractuele personeelsleden (onderhoudspersoneel niet inbegrepen) nu nog slechts 19 % van het personeelseffectief uit (tegen 26 % in 1998). Het aandeel van het statutaire personeel steeg van 69 naar 77 %. Hiermee wordt ook de afspraak gehonoreerd die tussen de Vlaamse overheid en de representatieve vakorganisaties was gemaakt in het Sectorcomité XVIII om de voorkeur te geven aan de statutaire tewerkstellingsvorm.

Indien de evolutie van het statutair personeel verder wordt geanalyseerd, kan worden vastgesteld dat de toename zich vooral situeert in niveau B en in mindere mate in niveau A (grafiek 3). Dit beklemtoont de noodzaak om steeds meer met hoog gekwalificeerde medewerkers de uitdagingen aan te pakken waar de Vlaamse Landmaatschappij voor staat.

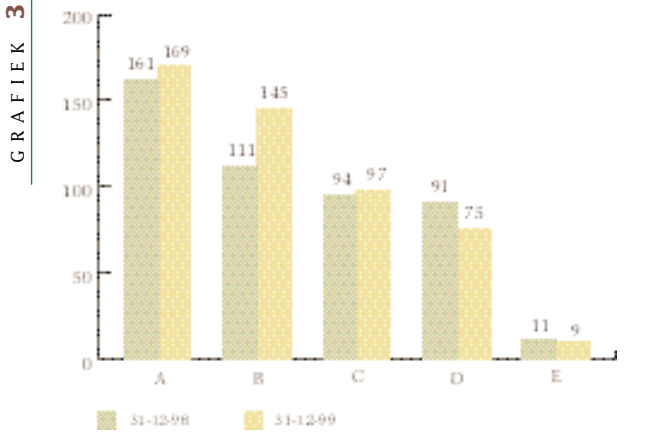
Opvallend is ook de daling in niveau D. Deze is o.m. te wijten aan het feit dat tien personeelsleden van niveau D die geslaagd zijn in een bevorderingsexamen werden bevorderd tot een graad in niveau C.

In de groep van de niet-statutaire personeelsleden (grafiek 4) is een daling merkbaar in alle niveaus (uitgezonderd niveau E). De daling is het sterkst in niveau B, wat gelet op de sterke uitbreiding van het statutair personeel in niveau B ook voor de hand ligt.

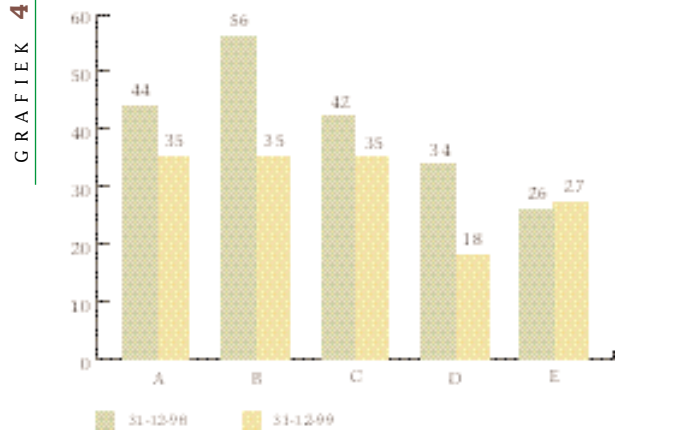
Verhouding personeelscategorieën 31.12.98

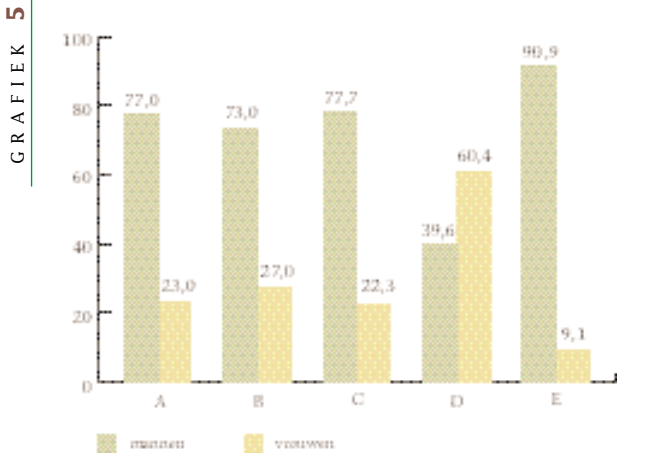
Verdeling statutair personeel over de verschillende niveaus

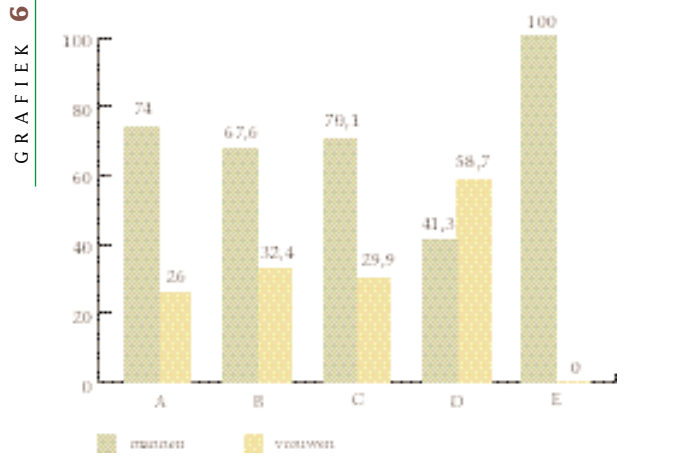
Verdeling contractueel personeel over de verschillende niveaus

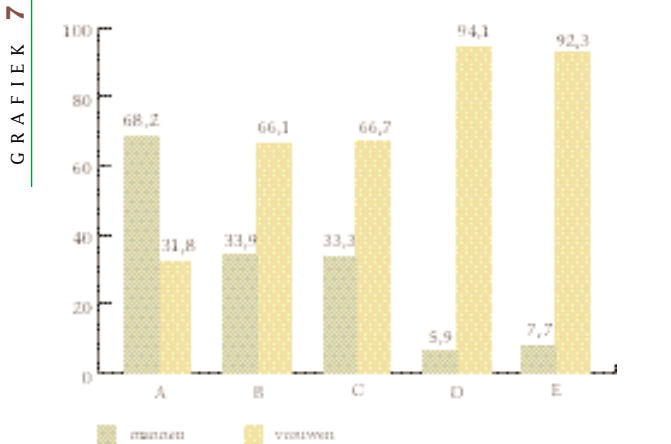
Verhouding statutair personeel mannen-vrouwen 31-12-98

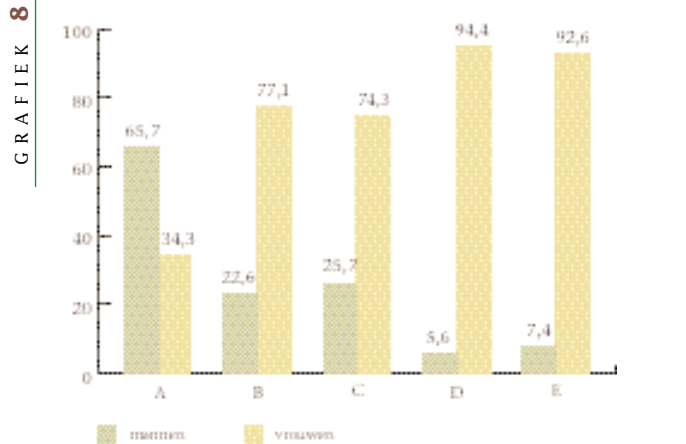
Verhouding statutair personeel mannen-vrouwen 31-12-99

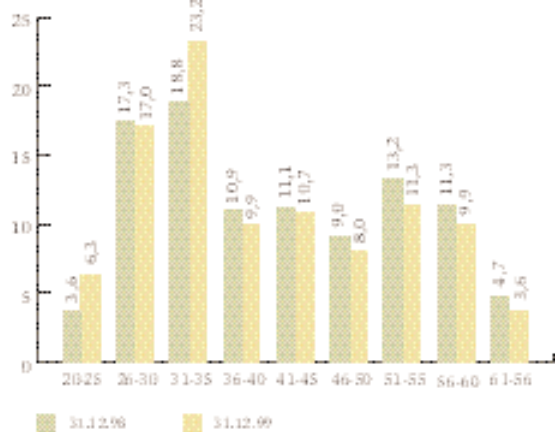
Verhouding contractueel personeel mannen-vrouwen 31-12-98

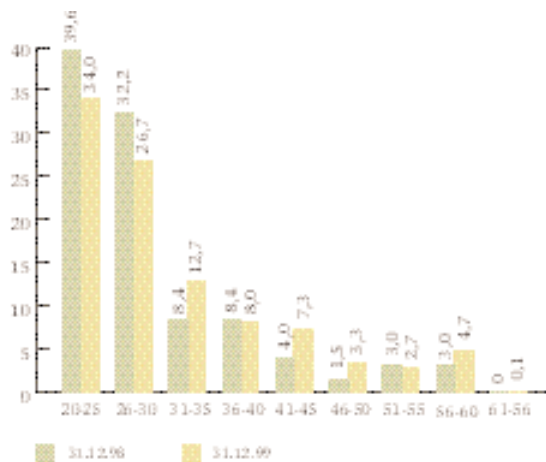
Verhouding contractueel personeel mannen-vrouwen 31-12-99

Leeftijdsstructuur statutair personeel

Leeftijdsstructuur contractueel personeel

De (bijna) status-quo in niveau E heeft te maken met het feit dat het hier in hoofdzaak om het, vaak ook deeltijds tewerkgesteld, onderhoudspersoneel gaat, een groep waarin gelet op de taakstelling weinig fluctuaties in het werkvolume zijn.

Bij een analyse van de man-vrouw verhouding in de groep van de statutaire personeelsleden kan in nagenoeg alle niveaus een, zij het weliswaar bescheiden, gunstige evolutie worden vastgesteld in de richting van een meer evenwichtige verhouding tussen mannen en vrouwen (grafieken 5 en 6). Enige uitzondering op de regel vormt niveau E dat nu volledig uit mannen bestaat. Dit heeft te maken met het feit dat het in dit niveau vooral om technische functies gaat waarin traditioneel weinig vrouwen actief zijn (bv. de ondersteuning van topografische meetploegen).

Bij de contractuele personeelsleden geeft

de verhouding mannen-vrouwen een totaal ander beeld (grafieken 7 en 8). Het relatieve aandeel vrouwelijke personeelsleden ligt daar in de niveaus A, B, C en D merkbaar hoger indien een vergelijking wordt gemaakt met het statutaire personeel. Eind 1999 was dit zelfs nog iets meer uitgesproken dan op 31 december 1998.

Uit de leeftijdspiramide van het statutair personeel (grafiek 9) kan worden vastgesteld dat er door de doorgevoerde statutaire wervingen in 1999 een verdere verjonging optreedt, vooral de groep van 20 tot 25 verdubbelt nagenoeg zijn relatieve aandeel. Ook de groep van 31 tot 35 ziet zijn relatieve aandeel stijgen, niet alleen door de in 1999 gerekruteerde ambtenaren, maar ook door een gedeeltelijke verschuiving van de in de vorige jaren aangeworven personeelsleden naar deze leeftijdsklasse.

De leeftjidsverdeling van de contractuele personeelsleden geeft een ander beeld (grafiek 10). Het aandeel van de jongeren bij het contractueel personeel is duidelijk het grootst. Dit blijft een constante, zoals kan worden afgeleid uit de vergelijking van de cijfers op 31 december 1998 en 1999. Meer dan 60 % van het contractuele personeel is nog steeds 30 of jonger. Het feit dat het aandeel van de jongere werknemers in de groep van het niet-statutaire personeel zo groot is heeft uiteraard te maken met het feit dat contractuele betrekkingen veelal een tijdelijk karakter hebben, waardoor vooral jongeren die hun eerste ervaringen opdoen op de arbeidsmarkt, in afwachting van een job die meer werkzekerheid biedt, voor deze functies kandideren.

Toch kan een bescheiden aangroei van enkele andere leeftjidsklassen worden vastgesteld bij het contractueel personeel, dit heeft o.m. te maken met het feit dat de voorbije jaren vaak uit noodzaak met contractueel personeel moest worden gewerkt en er ondertussen al enkele personeelsleden in dienst zijn die gedurende meerdere jaren met een contract zijn tewerkgesteld. Dit kan o.m. de groei van de groep van 31 tot 35 jaar verklaren. Ook het onderhoudspersoneel, dat een relatief stabiele groep vormt, zorgt ervoor dat in de oudere leeftjidsklassen enkele verschuivingen optreden. Gelet op de relatief geringe absolute aantallen in deze groepen moeten deze verschuivingen echter worden gerelativeerd.

7.2.2. Vorming

*Gras groeit niet
door aan de sprietjes te trekken,
maar door het aan de wortels
te besproeien.
(oud Afrikaans spreekwoord)*

Begin 1999 keurde de directieraad een nota goed waarin het vormingsbeleid wordt toegelicht. Het doel van het vormingsbeleid is competentieverhoging van de medewerkers zodat zij op een efficiënte en effectieve wijze de huidige en toekomstige organisatiedoelstellingen kunnen realiseren.

Volgende uitgangspunten zijn hierbij belangrijk:

- Het vormingsbeleid is geïntegreerd in het strategisch en operationeel beleid van de VLM.
- Er is aandacht voor alle fasen van het vormingstraject zodat de effectiviteit kan verhoogd worden.
- Vorming is meer dan cursussen organiseren. Het gaat om alle activiteiten die erop gericht zijn de deskundigheid, de persoonlijke vaardigheden en de attitudes te ontwikkelen. Het is belangrijk dat het personeel spontaan initiatief tot informeel leren blijft ontwikkelen.

Vorming zal pas effectief zijn als alle betrokkenen hun verantwoordelijkheid opnemen:

- *de medewerker*, die zijn eigen ontwikkeling in handen neemt;
- *de directe chef*, die stimuleert, begeleidt

en de transfer van het geleerde in de praktijk bevordert;

- *het afdelingshoofd*, dat er op toeziet dat het globale vormingsniveau van de afdeling toelaat de afdelingsdoelstellingen te realiseren;
- *de leidend ambtenaren*, die het vormingsbeleid ondersteunen en de middelen ter beschikking stellen;
- *de opdrachthouder vorming*, die in samenspraak met de directieraad het vormingsbeleid uitwerkt en vormingsactiviteiten organiseert.

Organisatieontwikkeling

Voortbouwend op de audit van 1997 besliste de VLM onder externe begeleiding verder te werken aan de optimalisering van haar organisatiestructuur, personeelsformatie en interne werking. Met dit project werd reeds gestart in het najaar van 1998. Er werden drie interne werkgroepen geïnstalleerd, telkens onder leiding van een interne projectleider.

In de eerste jaarhelft van 1999 werkten deze interne werkgroepen een voorstel van aangepaste organisatiestructuur en een nieuwe personeelsformatie uit en stelden zij een managementmodel voor. De eerste fase van het veranderingsproces werd medio 1999 afgesloten met de opmaak van een implementatieplan. In het najaar van 1999 werd gestart met de uitvoering van de voorgestelde verbeteringsacties. Qua timing wordt hierbij rekening gehouden met de diepgang en de impact van de verschillende acties. Er werden o.m. een aantal projecten opge-

start ter voorbereiding van het in voeg-treden van de nieuwe organisatie- en ver-gaderstructuur op 1 januari 2000. In de nabije toekomst zullen de verschillende onderdelen van dit plan uitgevoerd wor-den zodat de VLM verder evolueert naar een moderne en performante Vlaamse Openbare Instelling.

7.2.3. Juridische zaken

Juridische dienstverlening en juridische ondersteuning van de beleidsvoorberei-ding en -uitvoering zijn sleutelopdrachten van de Cel Juridische Zaken.

Concreet betekent dit:

1. Het verlenen van casuïstiek

(gevallenstudie) en algemeen juridisch advies inzake:

- de kernactiviteiten van de maatschappij nl.:
 - de ruilverkaveling;
 - de mestreglementering;
 - de landinrichting;
 - het natuurbehoud;
 - de reglementering betreffende het Geografisch Informatiesysteem Vlaanderen.
- de regelgevingen die raakvlakken heb-ben met of een impact hebben op de kernactiviteiten. Deze adviezen betref-fen vooral het milieurecht, het publiek recht, het agrarisch recht, het zaken-recht, het strafrecht, het fiscaal recht en de ruimtelijke ordening;
- het beheer van de maatschappij als ven-nootschap, als openbare instelling en als werkgever. Deze adviezen zijn terug te brengen tot het vennootschapsrecht,

het administratief recht, het arbeids-recht en het personeelsstatuut;

- de gunningsprocedure voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor aanne-ming van werken, leveringen en dien-sten. Het betreft het onderzoek op juri-disch en administratief vlak van de pro-blemen inzake het gunnen en het uit-voeren van de overheidsopdrachten.

2. De juridische ondersteuning bij de op-maak van voorontwerpen van de decre-ten en uitvoeringsbesluiten en het legis-tiek nazicht ervan. In 1999 lag het hoofd-accent op de verdere implementatie van het natuurbehoudsdecreet en het uitvoe-ringsbesluit dat het recht van voorkoop en de natuurinrichtingsprojecten regelt.

3. Het beheer van de betwiste zaken van:

- geschillen voortvloeiend uit de toepas-sing van de wetgeving op de ruilverka-veling en de mestreglementering;
- geschillen "van gemeenrecht" voortvloei-end uit het maatschappelijk doel van de maatschappij;
- geschillen inzake de gunningsprocedure en de uitvoering van werken, leveringen en diensten in toepassing van de over-heidsopdrachtenreglementering.

4. Het verstrekken van documentatie, de informatie in verband met rechtskundige aangelegenheden, de coördinatie van de wetgeving, repertoriëring van de recht-spraak m.b.t. de kernactiviteiten en het geven van voorlichting over nieuwe wet-gevingen.

De gecoördineerde tekst van de kernwet-gevingen wordt ter beschikking gesteld van belangstellenden.

5. Daarnaast stond de cel Juridische Zaken in voor:

- het verlenen van eerstelijns rechtsbijstand aan de personeelsleden in het raam van het reglement van de sociale dienst. Deze bijstand betreft vooral de privaat- en familiaalrechtelijke sfeer van de personeelsleden;
- de medewerking aan de adviescommissie inzake mestheffingen waarvan een jurist het secretariaat waarneemt;
- de medewerking aan de “werkgroep grondzaken”;
- de medewerking aan de activiteiten van de Belgische Vereniging voor Agrarisch Recht, het Europees Comité voor Agrarisch Recht en de Europese Vereniging van de Instellingen voor de Inrichting van het Platteland.

7.2.4. Communicatie

Burgers hebben recht op informatie. Zij hebben het recht te weten welk beleid de overheid voert en op welke manier de overheidsgelden worden besteed.

Dat is het uitgangspunt waarop de VLM haar communicatiebeleid stoelt. Het correct detecteren van de informatiebehoeften bij de burgers is een eerste stap in het uittekenen van een communicatie-opmaat. De burger moet de juiste informatie krijgen op het juiste ogenblik. Dan kan er pas sprake zijn van echte inspraak.

De VLM treedt pro-actief in overleg met haar doelgroepen. De VLM streeft naar een breed maatschappelijk draagvlak voor al haar projecten. Maar opdat al de doelgroepen als volwaardige gespreks-

partner mee aan tafel zouden kunnen zitten, is een effectieve en efficiënte informatieuitwisseling vereist. Dat is de zorg van de VLM.

Voor elk van haar inhoudelijke opdrachten stelt de VLM communicatieplannen op. Jaarlijks geven deze plannen aanleiding tot het opzetten van concrete communicatieacties, ieder met hun eigen finaliteit maar geïntegreerd in een ruimer communicatiekader.

Landinrichting

Het specifieke bij het instrument landinrichting is de verscheidenheid aan partners en doelgroepen die betrokken zijn in een project. Vanuit zijn specifieke invalshoek heeft iedere partner/doelgroep nood aan juiste informatie-opmaat. Binnen de landinrichtingscommunicatie gaat daarom veel aandacht uit naar het onderkennen van de verschillende informatiebehoeften en het gepast inspelen op deze behoeften. Binnen ieder project wordt de communicatie structureel georganiseerd waarbij er zowel aandacht uitgaat naar de georganiseerde (organisaties en verenigingen) als de niet-georganiseerde (individuele burgers) bevolking. Een waaier aan nieuwe media werd in het leven geroepen en bestaande media worden zo efficiënt mogelijk gebruikt om het draagvlak van ieder project te verruimen.

Om de impact van een boodschap te optimaliseren, is het nodig diezelfde boodschap in een herkenbare en duidelijke stijl over te brengen. Daarom werd in de loop van 1999 gestart met de opmaak van een

huisstijlboek voor de landinrichting. Een eenduidige grafische vormgeving van de verschillende documenten zal een noodzakelijke ondersteuning zijn om de doelgroepen te helpen de complexiteit van de landinrichting te begrijpen.

Ruilverkaveling

De VLM heeft een jarenlange ervaring met het instrument ruilverkaveling. Die ervaring weerspiegelt zich ook in het overleg en de communicatie die erop gericht is een zo groot mogelijke consensus rond ieder project te verkrijgen. Op een gestructureerde manier (communicatieplan) wordt het overleg, de inspraak en de informatiedoorstroming georganiseerd. Ook hier wordt gestreefd naar communicatie-opmaat in functie van de specifieke informatiebehoeften van de verschillende doelgroepen.

Om ook de communicatie rond het instrument Ruilverkaveling grafisch "herkenbaar" te maken, werd in 1999 werk gemaakt van een stijlboek om een uniforme en herkenbare stijl te creëren voor alle ruilverkavelingsproducten. Voor o.m. het ruilverkavelingskrantje en voor presentaties aan de hand van een powerpointdemo werd de nieuwe grafische lijn in 1999 al in gebruik genomen.

Natuur

1. Natuurinrichting

Om het nieuwe instrument natuurinrichting voor te stellen, is in 1999 de brochure "Projecten voor natuur - een kennismaking met natuurinrichting" gemaakt. Ze

kreeg een ruime verspreiding en blijft in de nabije toekomst een vaste waarde.

Om de communicatie met alle medespelers te stroomlijnen werd een communicatieplan uitgewerkt. Bij ieder project kunnen de medewerkers dit plan als richtsnoer gebruiken. Natuurinrichting kreeg in 1999 een eigen grafische lijn. De eerste natuurinrichtingskrantjes getuigen daarvan. In 1999 werden krantjes verspreid aan de omwonenden in de projecten Bospolder-Ekers Moeras, Turnhouts Vennengebied-West, Het Smeethof, Het Vinne, De Oosthoekduinen.

2. Recht van voorkoop

Op basis van een beperkt communicatieplan werd de communicatie over het recht van voorkoop voor natuur toegespitst op specifieke groepen. Via het loket recht van voorkoop en via uitgebreide artikels in de tijdschriften *Notarius* en *De Gemeente* konden de belangrijkste doelgroepen, de notarissen en de instrumenterende ambtenaren (burgemeesters), bereikt worden.

Het grote publiek werd over dit nieuwe recht van voorkoop geïnformeerd met berichten in de geschreven en de audiovisuele pers.

3. Beheersovereenkomsten

De VLM bracht in 1999 alles in gereedheid om vanaf 2000 beheersovereenkomsten tussen landbouwers en het Vlaamse Gewest mogelijk te maken. Een belangrijke opdracht voor de VLM was de Vlaam-

se landbouwers te informeren over de mogelijkheid om beheersovereenkomsten te sluiten. Het communicatieplan dat werd opgesteld, richt zich dan ook specifiek op deze doelgroep. Een wervende folder werd aan alle Vlaamse land- en tuinbouwers opgestuurd. Op basis daarvan vroegen duizenden geïnteresseerde landbouwers een brochure aan waarin het systeem van de beheersovereenkomsten wordt uitgelegd.

Mestbank

Het jaar 1999 was voor communicatie alweer een moeilijk jaar. Het nieuwe decreet werd weliswaar goedgekeurd op 11 mei 1999, maar de uitvoering ervan werd uitgesteld. In dergelijke omstandigheden is het niet makkelijk te communiceren met de doelgroepen en prioriteiten te bepalen. Ondanks de juridische onzekerheid kan de Mestbank zich niet veroorloven niet te communiceren. Zowel op het vlak van interne als externe communicatie werden dan ook heel wat inspanningen geleverd in 1999.

Op 14 januari 1999 organiseerde de Mestbank een persconferentie met het doel de werking van de Mestbank, haar taken en opdrachten aan een breder publiek voor te stellen. Deze persconferentie werd gecoverd door zowel de vakpers landbouw als de audiovisuele en de geschreven pers.

In 1999 mocht de Mestbank zich ook weer verheugen in buitenlandse interes-

se. Op 14 juli 1999 bracht een landbouwdelegatie uit Minnesota (VS) een bezoek aan de Mestbank om meer te vernemen over onze aanpak van de mestproblematiek in Vlaanderen. Op 29 november ontving de Mestbank een bedrijfsleider uit Québec (Canada) vergezeld van mensen van de ambassade om over een project van Mestverwerking te praten.

In 1999 nam de Mestbank, samen met andere afdelingen van de VLM, ook deel aan volgende beurzen: Agriflora in Gent, Infopol in Kortrijk, Demo mengmestinjectie te Merelbeke, De Pluimveedagen in Geel, de Internationale Werktuigendagen in Oudenaarde en Agriwest Expo te Ieper. In de loop van het jaar waren de provinciale diensten van de Mestbank ook aanwezig op kleinere regionale tentoonstellingen en op talrijke voorlichtingsvergaderingen.

Naar goede gewoonte informeerde de Mestbank ook de betrokken landbouwers bij elke mailing. Zo werd de voorlichtingskrant MestbankInfo nr. 3 meegestuurd met de jaarlijkse aangifte producent-gebruiker. Het nr. 4 werd samen met het berekeningsformulier van de heffingen naar ongeveer 15.000 heffingsplichtigen in Vlaanderen gestuurd.

Het luik "Mestbank" op de website van de Vlaamse Landmaatschappij (www.vlm.be) werd grondig aangepast. Naast contactinfo per cel van de Mestbank wordt heel wat praktische informatie aangeboden. Zo

kan de gecoördineerde mestwetgeving gelezen en gedownload worden, evenals alle uitvoeringsbesluiten. Ook alle MestbankInfo's kunnen bekeken worden in de mediatheek. Daarnaast zijn er twee toepassingen raadpleegbaar: de gemeentegegevens zoals mestproductiecijfers, dierenaantallen, oppervlakte cultuurgrond en transportcijfers per gemeente en een visuele voorstelling van kerncijfers op basis van de aangiften 1998.

Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen

zie hoofdstuk Ondersteunend Centrum.

7.2.5. Emancipatie

Inleiding

In 1999 is de term "gender" ingeburgerd in de VLM. Gender is het ordeningsprincipe in de sociale verhoudingen tussen mannen en vrouwen. De ongewilde mechanismen die de ongelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen versterken, zijn "gendereffecten". Het ligt voor de hand dat gendereffecten zich voordoen in een werkomgeving als de VLM. Omdat de VLM de emancipatiegedachte structureel in haar personeelsbeleid wil integreren, zijn de wetenschappelijke begrippen "gender" en "gendereffecten" geschikte werkinstrumenten. Ze laten ons toe de man-vrouw-verhoudingen in de werkomgeving te bestuderen en de nodige actie te nemen om bij te sturen waar nodig, m.a.w. om tot een genderneutraal personeelsbeleid te komen.

Het voorbije jaar stond voor emancipatiezaken in het teken van een personeelswissel. De emancipatieambtenaar die al sinds 1990 in functie was, nam ontslag. In juli 1999 stelde de VLM een nieuwe emancipatieambtenaar aan.

Emancipatie verankeren

De VLM werd geselecteerd samen met drie andere Vlaamse Openbare Instellingen om deel te nemen aan het wetenschappelijk onderzoeksproject "Gender in Balans". Het behelst dat de VLM, in navolging van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en onder begeleiding van wetenschappers van de Universiteit van Nijmegen (K.U.N.), de gendereffecten in de organisatie opspoorde en onderzoekt, en een actieplan ontwerpt om de genderverhoudingen in balans te kunnen brengen.

Het project nam een aanvang in april. De onderzoekers van de K.U.N. vormden zich eerst een beeld van de organisatiecultuur van de VLM aan de hand van interviews. Dan schaarde de directieraad zich achter het project door het *mission statement* van het project goed te keuren. De leden van de directieraad, de verantwoordelijken voor het personeelsbeleid en één personeelslid van iedere afdeling beantwoordden vervolgens een uitgebreide lijst met (vrij open) vragen in verband met genderverhoudingen bij de VLM. De onderzoeksters analyseerden de antwoorden en schreven hun bevindingen neer in de vorm van een SWOT-analyse

(SWOT staat voor Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats of in het Nederlands Sterktes, Zwaktes, Kansen en Bedreigingen), die dan aan de directieraad werd voorgelegd bij wijze van terugkoppeling.

De bevindingen van de SWOT-analyse dienen als basis voor een plan van aanpak dat door de onderzoeksters in 2000 wordt gemaakt samen met een ad hoc werkgroep. Het plan van aanpak is erop gericht de opgespoorde gendereffecten weg te werken. Het moet de verantwoordelijken voor het personeelsbeleid in staat stellen om, wanneer het project is beëindigd, een beleid te voeren dat zo genderneutraal mogelijk is.

Ondersteunende acties

Het personeel kon tijdens de schoolvakanties een beroep doen op kinderopvang op twee locaties in Brussel. In de herfstvakantie was er ook opvang in Brugge, Gent, Antwerpen en Hasselt. Het gaat om kinderopvang georganiseerd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De vzw Limits treedt hulpverlenend en bemiddelend op bij klachten van personeel omtrent ongewenst seksueel gedrag op het werk. Limits kreeg één oproep in 1999 en begon onmiddellijk met de behandeling van de klacht.

Het Positieve Actieplan 1999 werd toegelicht aan de Raad van Bestuur en verspreid bij alle personeelsleden. De Cel Juridische Zaken waakte over de naleving

van het decreet over de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen.

In december werd een begin gemaakt met de webstek Emancipatie op SPIN, het Intranet van de VLM.

7.2.6. Vlaamse ombudsdienst en openbaarheid van bestuur

1. Vlaamse ombudsdienst

Door het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse ombudsdienst (B.S., 25 augustus 1998) wordt bij het Vlaams Parlement voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest een Vlaamse ombudsdienst ingevoerd. Om de onafhankelijkheid van de ombudsman te garanderen is er voor geopteerd de ombudsdienst te laten ressorteren onder de wetgevende macht. De heer Bernard Hubeau werd op 1 maart 1999 benoemd door het Vlaams Parlement tot Vlaamse ombudsman voor een periode van zes jaar.

De instelling van een ombudsman *als klachtenbehandelaar* is nieuw voor de Vlaamse openbare instellingen. Onder het vroegere decreet van 23 oktober 1991 inzake openbaarheid van bestuur bestond een ombudsman als klachtenbehandelaar enkel op het niveau van de diensten en instellingen van de Vlaamse regering.

Het nieuwe decreet legt een aantal voorwaarden op tot benoeming tot en beëindi-

ging van het ambt evenals een aantal onverenigbaarheden. Wat het statuut betreft, waarborgt het decreet de volledige onafhankelijkheid en neutraliteit van de Vlaamse ombudsman.

De belangrijkste bevoegdheid van de Vlaamse ombudsman bestaat in het onderzoeken van klachten die betrekking hebben op de handelingen en de werking van alle administratieve overheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest. De ombudsman heeft hierbij een bemiddelende en verzoenende rol. Een opvallende vernieuwing in de klachtenprocedure is het feit dat de ombudsman slechts in tweede instantie optreedt; de klager dient zich eerst tot de bevoegde overheid te richten om tot een oplossing van het probleem te komen. Klachten met betrekking tot het algemeen beleid, decreten, besluiten of reglementen vallen buiten zijn bevoegdheid. Wanneer de ombudsman zich niet kan verzoenen met de genomen beslissing van een overheid kan hij hierover verslag uitbrengen bij de bevoegde Vlaamse minister.

Eenmaal per jaar rapporteert de ombudsman over zijn werkzaamheden aan het Vlaams parlement. Dit verslag dat door het Vlaams parlement openbaar wordt gemaakt, bevat de aanbevelingen en de bestaande knelpunten bij de uitoefening van het mandaat.

In 1999 werden drie klachten voor verder onderzoek door de ombudsman doorge-

stuurd naar de Vlaamse Landmaatschappij. Twee klachten hadden betrekking op de toepassing van de ruilverkavelingswet, het derde betrof een dossier van de afdeling Mestbank.

2. Decreet van 18 mei 1999 betreffende de openbaarheid van bestuur (B.S., 15 juni 1999)

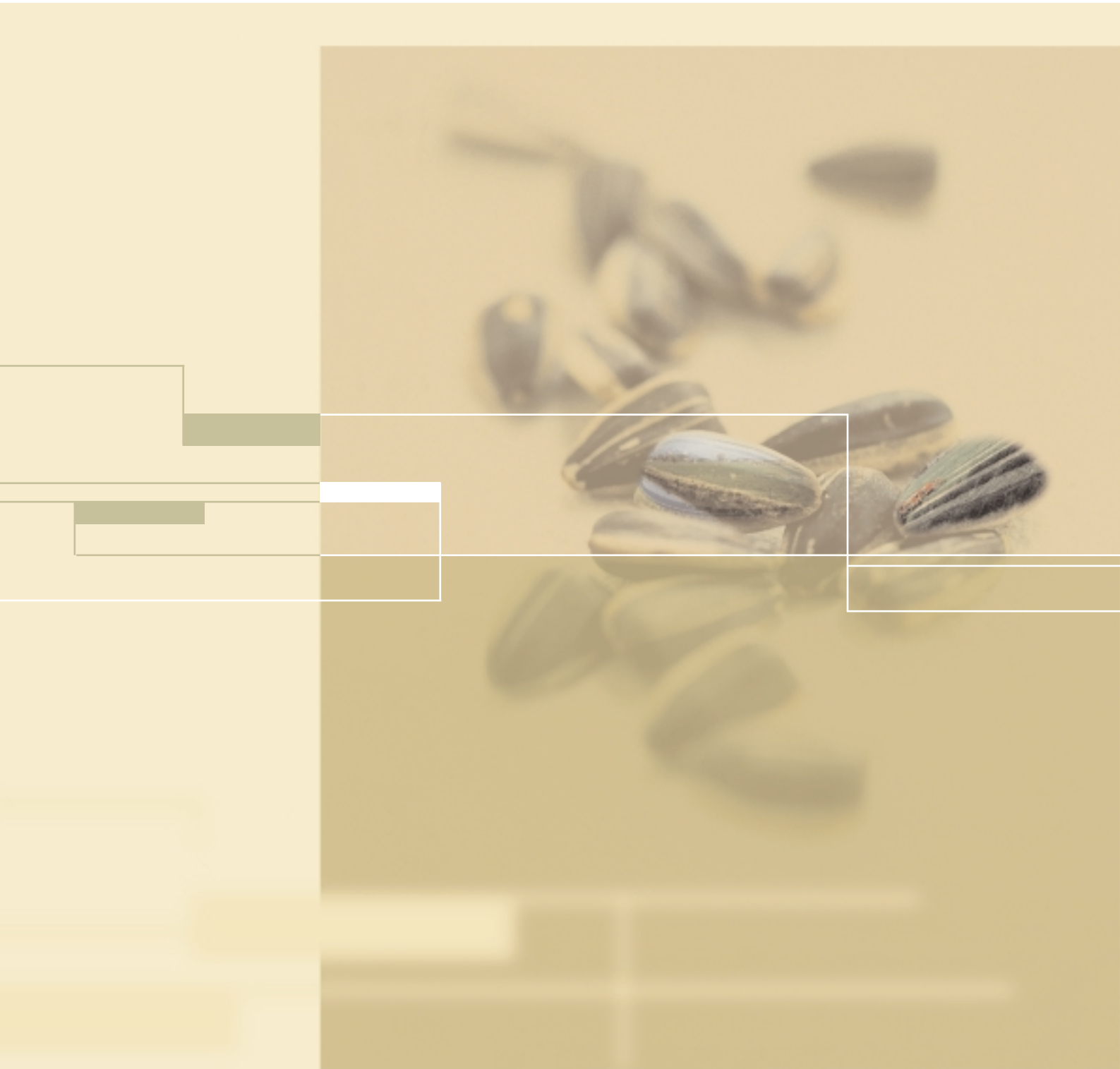
Dit decreet heft het vroegere decreet van 23 oktober 1991 inzake openbaarheid van bestuur op. De instrumenten van actieve en passieve openbaarheid werden behouden om het beginsel van openbaarheid te realiseren op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest.

Ingevolge de nieuwe rechtsontwikkelingen inzake openbaarheid, werd het toepassingsgebied van het nieuwe decreet aanzienlijk uitgebreid zowel op het vlak van de bevoegdheidsdomeinen als de administratieve overheden. Zo vallen onder het toepassingsgebied niet alleen de administratieve overheden van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap maar ook de verenigingen van provincies en gemeenten, de OCMW's, andere administratieve overheden en diensten, instellingen of organismen die op het vlak van milieu enige verantwoordelijkheid dragen. Het toepassingsgebied ratione materiae omvat drie soorten documenten met name de bestuursdocumenten in het algemeen, de milieu-informatie en de documenten van persoonlijke aard.

In het luik over de **passieve openbaarheid** wordt het recht van openbaarheid van bestuursdocumenten vastgelegd en de verschillende vormen ervan: het verlenen van inzage, het verschaffen van uitleg, het overhandigen van een afschrift of het uitlenen van een exemplaar. Ieder heeft ook het recht om onjuiste of onvolledige gegevens kosteloos te laten verbeteren of te laten aanvullen door de overheid. In vergelijking met het vorige decreet werden de uitzonderingsgronden aanzienlijk gespecificeerd naar aard en toepassingsgebied en gelden deze gronden zowel voor de actieve als de passieve openbaarheid.

De **beroepsprocedure** tegen een afwijzingsbeslissing van een overheid of tegen het niet nemen van een beslissing binnen de voorziene termijn, is verschillend geregeld voor de administratieve overheden, de verenigingen van provincies en gemeenten en de OCMW's. Bij besluit van 8 juni 1999 werd de heer A. De Troyer, leidend ambtenaar van de administratie Kancelarij en Voorlichting van het departement Coördinatie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, aangewezen als beroepsinstantie voor de Vlaamse overheid.

De **actieve openbaarheid** wordt op het vlak van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest gerealiseerd door het voeren van een actief voorlichtingsbeleid naar het publiek toe.

FINANCIËLE RESULTATEN

8.1

Definitieve begroting 1999

HOOFDSTUK

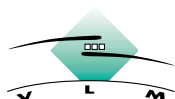
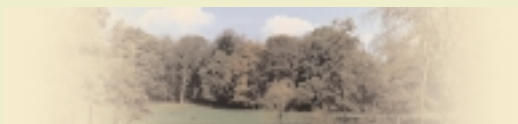
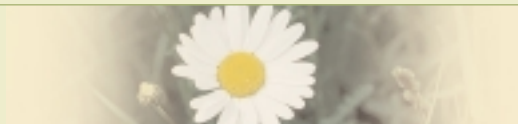
De definitieve begroting 1999 ziet er als volgt uit:

Tabel 1 Definitieve begroting 1999

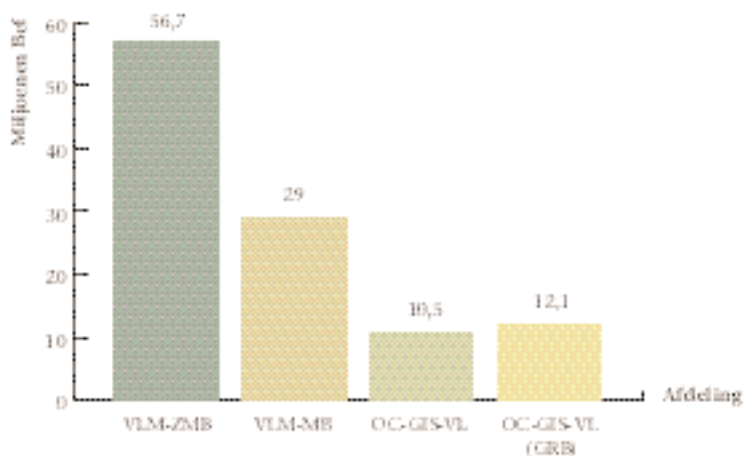
I. Uitgaven	VLM-ZMB	VLM-MB	OC-GIS-VL	OC-GIS-VL (GRB)	Totaal
1. Uitgaven voor werking	862,2	374,9	47,5	40,5	1.325,1
2. Investeringsuitgaven	56,7	29,0	10,5	12,1	108,3
Totaal uitgaven	918,9	403,9	58,0	52,6	1.433,4

II. Inkomsten	VLM-ZMB	VLM-MB	OC-GIS-VL	OC-GIS-VL (GRB)	Totaal
1. Eigen inkomsten	34,5	-	13,7		48,2
2. Dotatie vanuit de Vlaamse begroting					
B.A. 41.41. werking	827,7	-	-		827,7
B.A. 64.41 investeringen	56,7	-	-		56,7
3. Dotatie voor afdeling mestbank vanuit mina-fonds					
Post 2.3 werking	-	374,9	-		374,9
Post 3.4 Investerings	-	29,0	-		29,0
4. Dotatie vanuit Vlaamse begroting voor OC-GIS-VL					
B.A. 41.44 werking	-	-	33,8		33,8
B.A. 61.44 Investerings	-	-	10,5		10,5
B.A. 41.45 dotatie GRB				52,6	
Totaal inkomsten	918,9	403,9	58,0	52,66	1.433,4

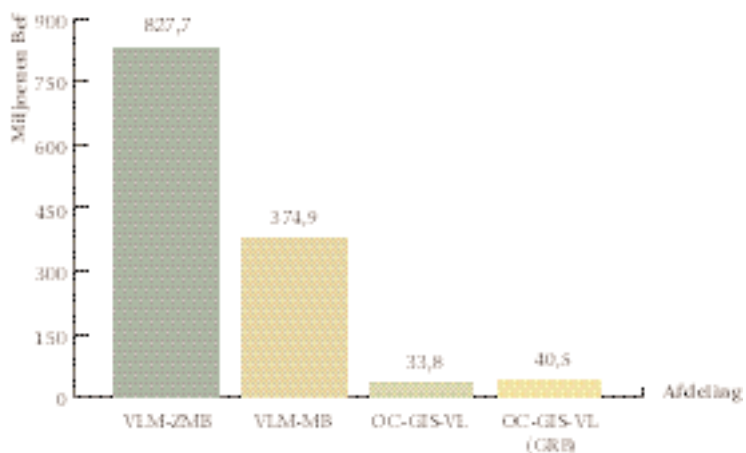
(bedragen in miljoenen franken)

Investeringsstoelage 1999 (volgens begroting)

Werkingsstoelage 1999 (volgens begroting)

8.2

Ter beschikkingstelling van de middelen uit de begroting

8.2.1. Vlaamse Landmaatschappij zonder de Mestbank en zonder OC-GIS-Vlaanderen (VLM-ZMB)

De VLM (zonder de afdeling Mestbank en zonder de afdeling OC-GIS-Vlaanderen) heeft in 1999 alle middelen ontvangen die nog betrekking hadden op het boekjaar 1998. De dotatie voor de werking voor 1999 heeft ze eveneens reeds ontvangen.

De investeringsstoelage ten bedrage van 56,7 miljoen frank werd volledig verantwoord maar nog niet ontvangen.

8.2.2. Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Mestbank (VLM-MB)

De Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Mestbank, heeft in 1999 alle achterstallen betreffende 1998 ontvangen.

De Vlaamse Landmaatschappij ontving reeds 189,0 miljoen dotatie voor de werking 1999. Een bedrag van 145,9 miljoen is nog niet ontvangen.

De investeringstoelage ten bedrage van 28,9 miljoen is reeds verantwoord maar per 31/12/99 nog niet ontvangen.

De Vlaamse Landmaatschappij heeft in 1999 7.329.468 BEF uitbetaald aan economische vergoedingen, mesttransport, mestopslag en patrimoniumverlies. De Vlaamse Landmaatschappij prefinanciert deze uitgaven bij het Minafonds via de budgetpost 2.19 (allerhande uitgaven in het kader van het extra milieu- en natuurbeleid in uitvoering van het Minaplan, inbegrepen de uitvoering van het natuurdecreet en het mestdecreet). Per 31/12/1999 moest nog 12.138.949 BEF gerecupereerd worden.

8.2.3. Vlaamse Landmaatschappij, afdeling ondersteunend centrum - GIS-Vlaanderen (OC-GIS-VL)

In 1999 werden de middelen ontvangen die nog betrekking hadden op het boekjaar 1998. De dotatie voor de werking 1999 werd reeds volledig ontvangen (33,8 miljoen).

De investeringstoelage (10,5 miljoen) is reeds verantwoord maar per 31/12/99 nog niet ontvangen.

In 1999 werden voor het eerst uitgaven gerealiseerd (52,6 miljoen) in het kader van het grootschalig referentiebestand (GRB), de voorloper van een Vlaams vastgoedinformatiesysteem. Wegens het ontbreken van een dotatie-

besluit voor 1999 zal dit bedrag in 2000 vastgelegd worden via een bijkrediet.

8.3

Financiële resultaten

De Vlaamse Landmaatschappij sloot het boekjaar 1999 af met een te bestemmen winst van 7.774.529 BEF. Zoals bepaald in art. 36 van de statuten en volgens het voorstel van de raad van bestuur aan de algemene vergadering wordt een bedrag van 7.774.529 BEF toegevoegd aan het eigen vermogen.

Op 1 oktober 1993 trad de Vlaamse Landmaatschappij toe tot het Centraal Financieringsorgaan (CFO). Sindsdien worden de middelen ter beschikking gesteld van de Vlaamse Landmaatschappij naargelang van haar financiële toestand; naar gelang de vooruitzichten voor iedere entiteit afzonderlijk en voor alle entiteiten samen en naar gelang de financiële opportuniteiten van het hele CFO.

Met het oog op de werking van het CFO zijn de financiële activiteiten van de Vlaamse Landmaatschappij ingedeeld in vier entiteiten :

- entiteit 1 : de Ruilverkaveling;
- entiteit 2 : de Mestbank;
- entiteit 3 : het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen;
- entiteit 4 : overige.

De Vlaamse Landmaatschappij treedt op als rekenplichtige voor de ruilverkavelingscomités (entiteit 1).

Vermits de financiering voor de werking van de mestbank vanuit het Minafonds gebeurt, moet deze activiteit afzonderlijk opgevolgd worden (entiteit 2).

Het OC-GIS-Vlaanderen moet eveneens financieel afzonderlijk gehouden worden (entiteit 3).

Onder entiteit 4 zijn de werkingsrekeningen (exclusief de afdelingen Mestbank en OC-GIS-Vlaanderen) en de investeringen van de Vlaamse Landmaatschappij (eveneens exclusief de afdelingen Mestbank en OC-GIS-Vlaanderen) terug te vinden. Ook de patrimoniumrekeningen behoren tot deze entiteit. Ten einde de verrichtingen van de entiteit natuur en van de afdeling landinrichting financieel beter te kunnen opvolgen werden afzonderlijke rekeningen binnen deze entiteit geopend.

DEEL 2

BIJLAGEN

Waarderingsregels

ACTIVA

De waarderingsregels werden gewijzigd tijdens het boekjaar 1998 door het besluit van de Vlaamse regering van 21 mei 1997, (B.S. 11/10/97) betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de Vlaamse openbare instellingen.

De afschrijvingen vanaf boekjaar 1998 zijn lineair en pro-rata-temporis berekend.

II. Immateriële vaste activa.

Computer-software wordt afgeschreven aan 33%.

III. Materiële vaste activa

A. Terreinen en gebouwen.

De aankopen worden voor hun aankoopwaarde of bouwwaarde geboekt, BTW inbegrepen. De gebouwen worden afgeschreven aan 3% per jaar.

De meerwaarde op terreinen en gebouwen wordt afgeschreven rekening houdende met de volgende criteria :

- de pro rata meerwaarde op de bebouwde terreinen, berekend volgens de verhouding boekwaarde terreinen en boekwaarde van de gebouwen, wordt niet afgeschreven.
- de meerwaarde op de gebouwen wordt afgeschreven volgens de resterende afschrijvingstermijn per gebouw.

B. Installaties, machines en uitrusting

De aankopen worden voor de aankoopwaarde geboekt.

De afschrijvingen worden als volgt berekend:

- materieel ruilverkaveling: 10% per jaar.
- materieel fotogrammetrie: 10% per jaar.
- beveiligingsinstallatie: 10% per jaar.
- installaties gebouwen: 10% per jaar.

C. Meubilair en rollend materieel

De aankopen worden voor de aankoopwaarde geboekt.

De afschrijvingen worden als volgt berekend :

- rollend materieel: 20% per jaar.
- informatica: 33% per jaar.
- meubilair: 10% per jaar.
- kunstvoorwerp: voor 1 bef. symbolische waarde.
- mestopslag materieel: 20% per jaar.
- kantoomaterieel: 20% per jaar.
- afdruckmaterieel: 20% per jaar.

Voor de investeringen, gefinancierd met kapitaalsubsidies, worden de afschrijvingen, ten laste genomen van het resultaat, evenredig aangerekend op de post 75 als in resultaat genomen kapitaalsubsidies.

E. Overige materiële vaste activa

De terreinen en de gebouwen worden voor hun aankoopwaarde geboekt.

De afschrijving van de gebouwen wordt aan 3% per jaar berekend.

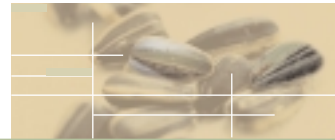
Tijdens het boekjaar 1998 werden de twee resterende hoeven volledig afgeschreven.

IV. Financiële vaste activa

C. Andere financiële vaste activa.

C.2. Vorderingen en borgtochten in contacten.

De gestorte waarborgen worden voor hun nominale waarde geboekt.

V. Vorderingen op meer dan één jaar.

B. Overige vorderingen.

De vorderingen worden voor hun nominale waarde geboekt en betreffen :

- vorderingen op ruilverkavelingscomité's.
- vorderingen op hypothecaire debiteuren.
- sociale leningen.

VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering

VI.A. Voorraden.

VI.A5. Onroerende goederen bestemd voor de verkoop.

De gronden worden geboekt voor hun aankoopwaarde vermeerderd met de aankoopkosten.

VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar.

A. Handelsvorderingen.

De handelsvorderingen worden geboekt voor hun nominale waarde.

B. Overige vorderingen.

De overige vorderingen worden geboekt voor hun nominale waarde.

IX. Liquide middelen.

De liquide middelen worden voor hun nominale waarden geboekt.

X. Overlopende rekeningen

De overgedragen kosten en de verworven inkomsten worden geboekt voor het bedrag berekend volgens het pro rata respectievelijk ten laste of ten bate van het boekjaar voor hun nominale waarde.

PASSIVA

VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten

3. Grote herstellings- en onderhoudswerken.

Deze voorziening wordt samengesteld op basis van een kostenraming betreffende een groot onderhoud en grote herstellingen aan de gebouwen van de Vlaamse Landmaatschappij.

4. Overige risico's en kosten.

Deze voorziening omvat volgende rubrieken:

- voorziening voor hangende geschillen.
- voorziening terreinen ruilverkaveling en landinrichting.
- voorziening voor initiatieven van de Mestbank, samengesteld uit overgedragen saldi van vorige boekjaren.

VIII. Schulden op langer dan één jaar.

A. Financiële schulden.

5. Overige leningen.

Deze schuld wordt voor haar nominale waarde geboekt.

D. Overige schulden.

Deze schulden worden voor hun nominale waarde geboekt.

IX. Schulden op ten hoogste één jaar.

A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen.

Deze schulden worden voor hun nominale waarde geboekt.

C. Handelsschulden.

Deze schulden worden voor hun nominale waarde geboekt.

E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten.

Deze schulden worden voor hun nominale waarde geboekt. De voorziening voor het vakantiegeld wordt overeenkomstig de wettelijke bepalingen voorzien.

F. Overige schulden.

Deze schulden worden voor hun nominale waarde geboekt.

X. Overlopende rekeningen

De toe te rekenen kosten en de over te dragen opbrengsten worden respectievelijk ten laste of ten bate genomen van het boekjaar voor hun nominale waarde.

Toevoeging bij de toelichting

1. Een vordering van 11.500.000 bef op het Vlaams Gewest m.b.t. uitgaven natuurinrichting boekjaar 98 werd dit boekjaar ten laste genomen na ontvangst van een ministerieel schrijven.
2. Wegens het ontbreken van een vastlegging voor de uitgaven 'Grootschalig Referentiebestand' werd een waardevermindering geboekt voor een bedrag van 40.524.902 bef.
3. Voor economische vergoedingen werd tijdens dit boekjaar één miljard bef gestort op een wachtrekening door het Vlaams Gewest en dit voor de jaren 1997 en 1998. Voor het jaar 1999 werd op de begroting 700 miljoen bef voorzien doch dit bedrag werd nog niet op de wachtrekening gestort. Al deze uitbetalingen maken het voorwerp uit van een beslissing van de Europese Commissie inzake de verenigbaarheid van de betrokken steunmaatregel met de gemeenschappelijke markt.
4. Om een betere voorstelling te geven in de balans werden de terreinen landbouw van de rubriek 350 naar de rubriek 261 overgeboekt.
5. In toepassing van het gewijzigde artikel 29 van de vennootschappenwet werd op 24 februari 2000 het maatschappelijk kapitaal verhoogd van 1.450.000 bef tot 2.900.000 bef.

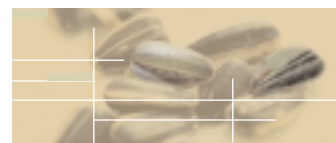
Balans na winstverdeling

BALANS NA WINSTVERDELING

ACTIVA		codes	Boekjaar 1999		Vorig boekjaar	
VASTE ACTIVA		20/28		545.198		488.294
II. Immateriële vaste activa		21		10.710		1.284
III. Materiële vaste activa		22/27		533.962		486.484
A Terreinen en gebouwen		22	336.052		370.711	
B Installaties, machines en uitrusting		23	10.965		7.696	
C Meubilair en rollend materieel		24	123.422		108.077	
D Overige materiële vaste activa		26	63.523		0	
IV. Financiële vaste activa		28		526		526
C Andere financiële vaste activa		284/8	526		526	
2. Vorderingen en borgtochten in contanten		285/8	526		526	
VLOTTENDE ACTIVA		29/58		3.754.450		2.449.911
V. Vorderingen op meer dan één jaar		29		615.156		554.345
B Overige vorderingen		291	615.156		554.345	
VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering		3		434.210		664.284
A Voorraden		30/36	434.210		664.284	
5. Onroerende goederen bestemd voor verkoop		35	434.210		664.284	
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar		40/41		2.666.381		1.206.255
A Handelsvorderingen		40	18.611		13.277	
B Overige vorderingen		41	2.647.770		1.192.978	
IX. Liquide middelen		54/58		307		269
X. Overlopende rekeningen		490/1		38.396		24.758
TOTAAL DER ACTIVA		20/58		4.299.648		2.938.205

(bedragen in duizenden franken)

boekjaar 1999

BALANS NA WINSTVERDELING

P A S S I V A		codes	Boekjaar 1999		Vorig boekjaar	
EIGEN VERMOGEN		10/15		975.760		903.731
I.	Kapitaal	10		1.450		1.450
	A. Geplaatst kapitaal	100	1.450		1.450	
III.	Herwaarderingsmeerwaarden	12		519.688		519.688
IV.	Reserves	13		288.887		272.127
	A. Wettelijke reserve	130	145		145	
	C. Belastingvrije reserves	132	73.573		64.588	
	D. Beschikbare reserves	133	215.169		207.394	
VI.	Kapitaalsubsidies	15		165.735		110.466
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN		16		324.824		347.188
VII.A.	Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5		324.824		347.188
	3. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	140.400		148.000	
	4. Overige risico's en kosten	163/5	184.424		199.188	
SCHULDEN		17/49		2.999.064		1.687.286
VIII.	Schulden op meer dan één jaar	17		1.108.962		1.049.693
	A. Financiële schulden	170/4	723		1.464	
	5 Overige leningen	174	723		1.464	
	D. Overige schulden	178/9	1.108.239		1.048.229	
IX.	Schulden op ten hoogste één jaar	42/48		1.846.431		592.747
	A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	741		20.846	
	C. Handelsschulden	44	92.893		56.342	
	1. Leveranciers	440/4	92.893		56.342	
E.	Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	101.494		104.322	
	1. Belastingen	450/3	16.020		15.802	
	2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	85.474		88.520	
	F. Overige schulden	47/48	1.651.303		411.237	
X.	Overlopende rekeningen	492/3		43.671		44.846
TOTAAL DER PASSIVA		10/49		4.299.648		2.938.205

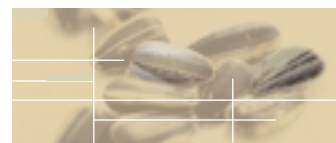
(bedragen in duizenden franken)

Resultatenrekening 1999

RESULTATENREKENING

K O S T E N		codes	Boekjaar 1999		Vorig boekjaar	
II. Bedrijfskosten		60/64		1.750.271		1.325.351
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		60	312.999		37.042	
1. Inkopen		600/8	82.925		127.866	
2. Wijziging in de voorraad (toename -, afname +)		609	230.074		-90.824	
B. Diensten en diverse goederen		61	276.334		220.775	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen		62	986.229		964.693	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	96.179		95.720	
E. Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen materiële en materiële vaste activa		631/4	52.025			
F. Voorziening voor risico's en kosten		635/7	-22.364		-120.475	
G. Andere bedrijfskosten		640/8	48.869		127.596	
V. Financiële kosten		65		118		3.231
A. Kosten van schulden		650	42		3.178	
C. Andere financiële kosten		652/9	76		53	
VIII Uitzonderlijke kosten		66		8.689		35
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	8.689		35	
X. Belastingen op het resultaat		67/77		0		0
A. Belastingen		670/3	0		0	
XI. Winst van het boekjaar		70/67		16.760		10.790
TOTAAL DER KOSTEN				1.775.838		1.339.407
XII. Overboeking naar de belastingvrije reserves		689		8.986		2.757
XIII. Te bestemmen winst van het boekjaar		70/68		7.774		8.033
RESULTAATVERWERKING						
A. Te bestemmen winstsaldo		70/69		7.774		8.033
1. Te bestemmen winst van het boekjaar		70/68	7.774		8.033	
C. Toevoeging aan het eigen vermogen		691/2		-7.774		-8.033
3. aan de overige reserves		6921	7.774		8.033	

(bedragen in duizenden franken)

RESULTATENREKENING

OPBRENGSTEN	codes	Boekjaar 1999		Vorig boekjaar	
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74		1.676.315		1.264.631
A. Omzet	70	366.613		93.774	
D. Andere bedrijfsopbrengsten	74	1.309.702		1.170.857	
IV. Financiële opbrengsten	75		78.961		70.696
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	24.988		21.968	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	53.973		48.728	
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76		16.562		4.080
D. Meerwaarde bij de realisatie van vaste activa	763	9.239		295	
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	7.323		3.785	
X. B. Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen	77		4.000		0
TOTAAL DER OPBRENGSTEN			1.775.838		1.339.407

(bedragen in duizenden franken)

Toelichting

II. STAAT VAN DE IMMATERIELE VASTE ACTIVA (post 21 van de activa)

(bedragen in duizenden franken)

	codes	concessies, octrooien, licenties, enz.
a) Aanschaffingswaarde		
Per einde van het vorige boekjaar	8012	1.496
Mutaties tijdens het boekjaar :		
- Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	8022	13.349
- overdrachten en buitengebruikstellingen	8032	
Per einde van het boekjaar	8052	14.845
c) Afschrijvingen en waardeverminderingen		
Per einde van het vorige boekjaar	8062	212
Mutaties tijdens het boekjaar :		
- Geboekt	8072	3.923
- Afgeboekt	8092	
- Overgeboekt van een post naar een andere	8102	
Per einde van het boekjaar	8122	4.135
d) Netto-boekw. per einde van het boekjaar	8132	10.710

IV. STAAT VAN DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA (POST 28 VAN DE ACTIVA)

(bedragen in duizenden franken)

2. Vorderingen

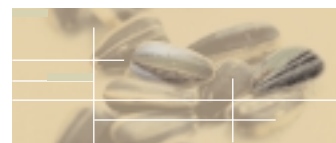
(post 285/8)

	codes	Andere ondernemingen
Netto-boekw. per einde van het vorige boekjaar	8573	526
Terugbetalingen	8593	
Netto-boekwaarde per einde van het boekjaar	8643	526

VIII. STAAT VAN HET KAPITAAL

(bedragen in duizenden franken)

	codes	Bedragen	Aantal aandelen
A. Maatschappelijk kapitaal			
1. Geplaatst kapitaal (post 100 v/d passiva)			
- Per einde van het vorige boekjaar	8700	1.450	
- Per einde van het boekjaar	8701	1.450	
2. Samenstelling van het kapitaal			
2.1. Soorten aandelen			
1.450 aandelen met een gelijke nominale waarde van duizend frank		1.450	1.450
2.2 Aandelen op naam of aan toonder			
Op naam	8702		1.450

III. STAAT VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA (posten 22 tot 27 van de activa)

	codes	Terreinen en gebouwen (post 22)	codes	Installaties, machines en uitrusting (post 23)	codes	Meubilair en rollend materieel (post 24)	codes	Overige materiële vaste activa (post 26)
a) Aanschaffingswaarde								
Per einde van het vorige boekjaar	8151	493.885	8152	54.685	8153	437.801	8155	1.998
Mutaties tijdens het boekjaar :								
- Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	8161	1.085	8162	5.143	8163	69.983	8165	
- overdrachten en buitengebruikstellingen	8171		8172		8173		8175	-1.016
- overboeking van een post naar een andere	8181		8182		8183		8185	63.523
Per einde van het boekjaar	8191	494.970	8192	59.828	8193	507.784	8195	64.505
b) Meerwaarden								
Per einde van het vorige boekjaar	8201	519.688	8202		8203		8205	
Mutaties tijdens het boekjaar :								
- Geboekt	8211		8212		8213		8215	
- Afgeboekt	8231		8232		8233		8235	
- Overgeboekt van een post naar een andere	8241		8242		8243		8245	
Per einde van het boekjaar	8251	519.688	8252		8253		8255	
c) Afschrijvingen en waardeverminderingen								
Per einde van het vorige boekjaar	8261	642.862	8262	46.989	8263	329.724	8265	1.998
Mutaties tijdens het boekjaar :								
- Geboekt	8271	35.744	8272	1.874	8273	54.638	8275	
- Afgeboekt	8281		8282		8283		8285	
- Overgeboekt na buitengebruikstelling	8301		8302		8303		8305	-1.016
- Overgeboekt van een post naar een andere	8311		8312		8313		8315	
Per einde van het boekjaar	8321	678.606	8322	48.863	8323	384.362	8325	982
d) Netto-boekw. per einde van het boekjaar	8331	336.052	8332	10.965	8333	123.422	8335	63.523

(bedragen in duizenden franken)

IX. VOORZIENINGEN VOOR OVERIGE RISICO'S EN KOSTEN

boekjaar

Uitsplitsing van de post 163/5 van de passiva indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt.

voorzieningen terreinen ruilverkaveling	37.709
voorzieningen hangende geschillen	14.725
voorzieningen initiatieven mestbank	131.974
voorzieningen terreinen landinrichting	15

(bedragen in duizenden franken)

Toelichting

X. STAAT VAN DE SCHULDEN

	Schulden met een resterende looptijd van					
	hoogstens één jaar		meer dan één jaar, doch hoogstens 5 jaar		meer dan 5 jaar	
	codes (post 42)		codes (post 17)		codes (post 17)	
A. Uitsplitsing van de schulden met een oorspronkelijke looptijd van meer dan één jaar, naar gelang hun resterende looptijd						
Financiële schulden	8801	741	8802	723	8803	
5. Overige leningen	8851	741	8852	723	8853	
Overige schulden	8901	0	8902	508.239	8903	600.000
TOTAAL	8911	741	8912	508.962	8913	600.000

C. Schulden met betrekking tot belastingen,(bedragen in duizenden franken) bezoldigingen en sociale lasten

	codes	Boekjaar
1. Belastingen (post 450/3 van de passiva)		
b) Niet vervallen belastingschulden	9073	16.020
2. Bezoldigingen en sociale lasten (post 454/9 van de passiva)		
b) Andere schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten	9077	85.474

(bedragen in duizenden franken)

XIII. FINANCIËLE RESULTATEN

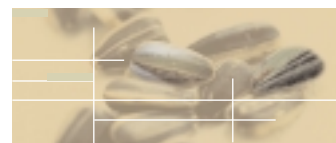
	codes	Boekjaar	vorig boekjaar
A. Andere financiële opbrengsten (post 752/9)			
Door de overheid toegekende subsidies, aangerekend op het resultaat :			
- kapitaalsubsidies	9125	53.317	48.134

(bedragen in duizenden franken)

XVI. BELASTING OP DE TOEGEVOEGDE WAARDE EN BELASTING TEN LASTE VAN DERDEN

	codes	Boekjaar	vorig boekjaar
A. De belasting op de toegevoegde waarde in rekening gebracht :			
2. door de onderneming	9146	567	787
B. De ingehouden bedragen ten laste van derden bij wijze van :			
1. bedrijfsvoorheffing	9147	224.477	215.591

(bedragen in duizenden franken)

XII. BEDRIJFSRESULTATEN

	codes	Boekjaar	vorig boekjaar
B. Andere bedrijfsopbrengsten (post 74)			
Waarvan :			
exploitatiesubsidies en vanwege de overheid	740	1.257.869	1.147.452
ontvangen compenserende bedragen			
C1. Werknemers ingeschreven in het personeelsregister			
a) Totaal aantal op de afsluitingsdatum	9086	645	670
b) Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	9087	602,1	605,3
c) Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	9088	871.505	885.599
C2. Personeelskosten (post 62)			
a) Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	620	722.789	710.278
b) Patronale bijdragen voor sociale verzekeringen	621	90.007	92.528
d) andere personeelskosten	623	48.869	49.200
e) pensioenen	624	124.564	112.687
D. Waardeverminderingen (post 631/4)			
2. op handelsvorderingen			
. geboekt	9112	52.025	0
E. Voorzieningen voor risico's en kosten (post 635/7)			
Toevoegingen	9115	16.858	162.360
Bestedingen en terugnemingen	9116	-39.222	-282.835
F. Andere bedrijfskosten (post 640/8)			
Belastingen en taksen op de bedrijfsuitoefening	640	9.990	10.006
Andere	641/8	38.879	117.590
G. Uitzendkrachten en ter beschikking van de onderneming gestelde personen			
2. Gemiddeld aantal berekend in voltijdse equivalenten	9097	0,3	0,3
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	9098	472	521
Kosten voor de onderneming	617	292	322

(bedragen in duizenden franken)

XIX. FINANCIËLE BETREKKINGEN, MET

A. Bestuurders en zaakvoerders

4. Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen

en ten laste van de resultatenrekening

toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding

niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de

toestand van een enkel identificeerbaar persoon :

(bedragen in duizenden franken)

	codes	Boekjaar
- aan bestuurders en zaakvoerders	9503	746

Sociale balans

I. STAAT VAN DE TEWERKGESTELDE PERSONEN

A. Werknemers ingeschreven in het personeelsregister

1. Tijdens het boekjaar en het vorig boekjaar

	codes	1. voltijds (boekjaar)	2. deeltijds (boekjaar)	3. totaal (T) of totaal in vol- tijdse equiva- lenten (VTE) (boekjaar)	4. totaal (T) of totaal in vol- tijdse equiva- lenten (VTE) (vorig boekjaar)
Gemiddeld aantal werknemers	100	546,2	102,6	602,1 (ETP)	605,3 (ETP)
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	101	790.729	80.776	871.505 (T)	885.599 (T)
Personeelskosten, in duizenden franken	102	899.517	86.712	986.229 (T)	964.693 (T)
Voordelen bovenop het loon, in duizenden franken	103			13.725 (T)	11.724 (T)

2. Op de afsluitingsdatum van het boekjaar

a. Aantal werknemers ingeschreven in het personeelsregister

b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd

Overeenkomst voor een bepaalde tijd

Vervangingsovereenkomst

c. Volgens het geslacht

Mannen

Vrouwen

d. Volgens de beroepscategorie

Directiepersoneel

Bedienden

Arbeiders

	codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
	105	545	100	595,0
	110	469	91	513,9
	111	59	3	61,1
	113	17	6	20,0
	120	347	27	355,9
	121	198	73	239,1
	130	12		12,0
	134	519	80	559,3
	132	14	20	23,7

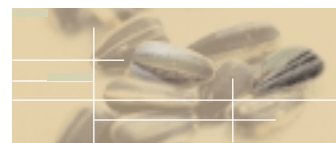
B. Uitzendkrachten en ter beschikking van de onderneming gestelde personen Tijdens het boekjaar

Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Kosten voor de onderneming, in duizenden franken

codes	1. Uitzend- krachten	2. Ter be- schikking van de onder- neming gestelde personen
150	0,3	
151	472	
152	292	

II. TABEL VAN HET PERSONEELSVERLOOP TIJDENS HET BOEKJAAR

	codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
A. Ingetreden				
a. Aantal werknemers die tijdens het boekjaar in het personeelsregister werden ingeschreven	205	145	10	150,2
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst				
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	210	66	4	67,3
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	211	64	2	65,9
Vervangingsovereenkomst	213	15	4	17,0
c. Volgens het geslacht en het studieniveau				
Mannen : lager onderwijs	220	1		1,0
secundair onderwijs	221	13		13,0
hoger niet-universitair onderwijs	222	26		26,0
universitair onderwijs	223	25		25,0
Vrouwen : lager onderwijs	230	17	7	20,4
secundair onderwijs	231	9	1	9,5
hoger niet-universitair onderwijs	232	20	1	20,8
universitair onderwijs	233	34	1	34,5
B. Uitgetreden				
a. Aantal werknemers met een in het personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam	305	169	10	173,4
b. Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst				
Overeenkomst voor een onbepaalde tijd	310	44	5	45,3
Overeenkomst voor een bepaalde tijd	311	117	2	118,4
Vervangingsovereenkomst	313	8	3	9,7
c. Volgens het geslacht en het studieniveau				
Mannen : lager onderwijs	320	8		8,0
secundair onderwijs	321	19		19,0
hoger niet-universitair onderwijs	322	26	2	26,3
universitair onderwijs	323	24	2	24,8
Vrouwen : lager onderwijs	330	15	4	16,7
secundair onderwijs	331	30		30,0
hoger niet-universitair onderwijs	332	32	1	32,8
universitair onderwijs	333	15	1	15,8
d. Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst				
Pensioen	340	23		23,0
Afdankingen	342	1		1,0
Andere reden	343	145	10	149,4

Sociale balans

III. Staat over het gebruik van de maatregelen ten gunste van de werkgelegenheid tijdens het boekjaar

Maatregelen ten gunste van de werkgelegenheid

	codes	Aantal betrokken werknemers		3. Financieel voordeel in duizenden franken
		1. Aantal	2. In voltijdse equivalenten	
1. Maatregelen met een financieel voordeel voor de werkgever m.b.t. de titularis of diens plaatsvervanger				
Volledige loopbaanonderbreking	412	8	6,3	1.393
Vermindering van de arbeidsprestaties (deeltijdse loopbaanonderbreking)	413	5	1,9	323
2. Andere maatregelen				
Eerste - werkervaringscontract	500	7	3,2	
Aantal werknemers betrokken bij één of meerdere maatregelen ten gunste van de werkgelegenheid :				
- totaal voor het boekjaar	550	36	15,6	
- totaal voor het vorige boekjaar	560	44	34,0	

IV. INLICHTINGEN OVER DE OPLEIDINGEN VOOR DE WERKNEMERS TIJDENS HET BOEKJAAR

	codes	1. Aantal betrokken werknemers	2. Aantal gevolgde opleidings-uren	3. Kosten voor de onderneming in duizenden franken
Totaal van de opleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever				
mannen	580	286	10.012	20.827
vrouwen	581	166	5.218	9.540

Verlag van de revisor aan de Algemene Vergadering der Aandeelhouders

Jaarrekening per 31 december 1999

In het kader van onze opdracht als revisor aangesteld bij ministerieel besluit van 9 januari 1990 in uitvoering van de wet van 16 maart 1954, en overeenkomstig de bepalingen van het artikel 29 van de statuten, brengen wij hierbij verslag uit aangaande onze controlewerkzaamheden in verband met de jaarrekening per 31 december 1999 van de Vlaamse Landmaatschappij, die werd opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur, met een balanstotaal van BEF 4.299.648.096 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een te de stemmen winst van het boekjaar van BEF 7.774.529. Wij hebben eveneens de bijkomende specifieke controles verricht die door de wet zijn vereist.

Verklaring over de jaarrekening zonder voorbehoud.

Onze controles werden uitgevoerd overeenkomstig de normen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren teneinde een redelijke mate van zekerheid te bekomen van de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat en overeenstemt met de Belgische wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften met betrekking tot de jaarrekening.

Overeenkomstig deze normen hebben wij rekening gehouden met de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de vennootschap, alsook met de procedures van interne controle. De verantwoordelijken van de vennootschap hebben onze vragen naar opheldering of inlichtingen duidelijk beantwoord. Wij hebben op basis van steekproeven de verantwoording onderzocht van de bedragen opgenomen in de jaarrekening. Wij hebben de waarderingsregels, de betekenisvolle ramingen die de onderneming maakte en de voorstelling van de jaarrekening beoordeeld. Wij zijn van mening dat deze werkzaamheden een redelijke basis vormen voor het uitbrengen van ons oordeel.

Naar ons oordeel, rekening houdend met de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften, geeft de jaarrekening afgesloten op 31 december 1999 een getrouw beeld van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap en wordt een passende verantwoording gegeven in de toelichting.

Bijkomende verklaringen en inlichtingen.

Wij vullen ons verslag aan met volgende inlichtingen die niet van aard zijn om de draagwijdte van onze verklaring te wijzigen:

- Het jaarverslag bevat de door de wet vereiste inlichtingen en stemt overeen met de jaarrekening.*
- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, wordt de boekhouding gevoerd en de jaarrekening opgesteld overeenkomstig de in België toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.*
- Wij dienen U geen enkele verrichting of beslissing mede te delen die in overtreding met de statuten of de vennootschappenwet zou zijn gedaan of genomen. De winstverdeling die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.*

PATRICK WALTNIEL
Bedrijfsrevisor

Opgemaakt op 1 maart 2000

Vertegenwoordiger van de burgerlijke coöperatieve vennootschap
"Dumont-Bossaert, Walt Niel & Co"

Info

Maatschappelijke zetel

Vlaamse Landmaatschappij

Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel 6
Tel. (02)543.72.00 (Algemeen nummer)
Fax (02)543.73.99 (Algemene directie)
(02)543.73.96 (Administratie)
(02)543.73.98 (Mestbank)
(02)543.73.97 (Ruilverkaveling, Landinrichting en Natuur)
(02)543.73.95 (Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen)

Provinciale afdelingen

VLM-Provinciale afdeling Brugge

Emmanuel de Neckerestraat 5, 8000 Brugge
Tel. (050)45.81.00 (Algemeen nummer)
Fax (050)45.81.99 (Administratie)
(050)45.81.98 (Mestbank)

VLM-Provinciale afdeling Diest

Leuvensestraat 86a, 3290 Diest
Tel. (013)35.87.00 (Algemeen nummer)
Fax (013)35.87.99 (Administratie)
(013)35.87.98 (Mestbank)

VLM-Provinciale afdeling Gent

Ganzendries 149, 9000 Gent
Tel. (09)244.85.00 (Algemeen nummer)
Fax (09)244.85.99 (Administratie)
(09)244.85.98 (Mestbank)

VLM-Provinciale afdeling Herentals

Cardijnlaan 1, 2200 Herentals
Tel. (014)25.83.00 (Algemeen nummer)
Fax (014)25.83.99 (Administratie)
(014)25.83.98 (Mestbank)

Verantwoordelijke
uitgever
ir. Paul Demeester
Gulden-Vlieslaan 72
1060 Brussel 6

Concept, realisatie
en grafische productie
die Keure, Brugge

Deze brochure
werd gedrukt op
milieuvriendelijk
papier
D/2000/6375/01

